

6 septembrie
2011

Nr. 147

Anul XVIII
(3943)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5786.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Anunțuri, publicitate: tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Cont nr. 22516014983206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pircălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 3074.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru a doua jumătate a anului 2011.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

454. Decret privind conferirea medaliei „Meritul Civic” unui grup de lucrători de la Ministerul Finanțelor (nr. 272-VI, 26 august 2011).	6
455. Decret privind conferirea de distincții de stat unor deputați în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a douăsprezecea (nr. 273-VI, 26 august 2011).	6
456. Decret privind numirea în funcție a vicepreședinților unor instanțe judecătorești (nr. 275-VI, 26 august 2011).	7
457. Decret privind numirea în funcție a președinților unor instanțe judecătorești (nr. 276-VI, 26 august 2011).	7
458. Decret privind conferirea „Ordinului de Onoare” domnului Gheorghe CIOBANU (nr. 279-VI, 29 august 2011).	7
459. Decret privind conferirea de distincții de stat (nr. 280-VI, 1 septembrie 2011).	7

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

31. Hotărâre privind Raportul auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public (nr. 32, 8 august 2011).	9
--	---

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

711. Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind radioprotecția și securitatea radiologică în practicile de radioterapie (nr. 632, 24 august 2011).	18
712. Hotărâre cu privire la completarea anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 454 din 24 martie 2008 (nr. 637, 26 august 2011).	37
713. Hotărâre pentru aprobarea Protocolului cu privire la introducerea modificărilor în Acordul cu privire la crearea spațiului științifico-tehnologic comun al statelor membre ale Comunității Statelor Independente din 3 noiembrie 1995, semnat la 20 noiembrie 2009 în or. Ialta (nr. 638, 26 august 2011).	37
714. Hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 639, 26 august 2011).	37
715. Hotărâre cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Vasile BUMACOV, ministru al agriculturii și industriei alimentare (nr. 644, 26 august 2011).	38
716. Hotărâre cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Andrei USATÎI, ministru al sănătății (nr. 645, 26 august 2011).	38
717. Hotărâre cu privire la transmiterea unor mijloace de transport (nr. 647, 26 august 2011).	38
718. Hotărâre cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012 (nr. 648, 26 august 2011).	39
719. Hotărâre cu privire la abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (nr. 649, 1 septembrie 2011).	56
720. Hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (nr. 650, 1 septembrie 2011).	56
721. Hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 651, 1 septembrie 2011).	56

PARTEA III
Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale
a Moldovei

Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova

1172. Ordin cu privire la suspendarea activității executorului judecătoresc Onica Ana (nr. 381, 2 septembrie 2011)... 57

Acte ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat

1173. Ordin cu privire la stabilirea formei și modului de prezentare a dărilor de seamă fiscale prin metode automatizate de raportare electronică (nr. 698, 22 august 2011)..... 57

Acte ale Consiliului Superior al Magistraturii al Republicii Moldova

1174. Hotărîre privind anunțarea concursurilor pentru suplinirea funcțiilor de vicepreședinte în unele instanțe judecătorești (nr. 446/30, 16 august 2011)..... 58

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

1175. Hotărîre cu privire la nivelul ratelor dobînzilor Băncii Naționale a Moldovei (nr. 180, 25 august 2011). 58

PARTEA I**Legi, hotărîri ale Parlamentului Republicii Moldova,**
decrete ale Preşedintelui Republicii Moldova**454 D E C R E T****privind conferirea medaliei „Meritul Civic” unui grup
de lucrători de la Ministerul Finanţelor**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituţia Republicii Moldova
şi al Legii cu privire la distincţiile de stat ale Republicii
Moldova,

Preşedintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru activitate prodigioasă în domeniul
finanţelor publice, contribuţie la utilizarea eficientă şi trans-
parentă a mijloacelor bugetare şi înalt profesionalism, se

conferă medalia „Meritul Civic” doamnelor:

Svetlana BORTOI – şef direcţie
Ludmila DIMITRIŞIN – şef direcţie
Elena DIMITRIU – şef direcţie
Lidia FOALEA – şef direcţie
Diana GROSU-AXENTI – director serviciu
Elena MATVEEVA – director direcţie generală.

**PREŞEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 272-VI. Chişinău, 26 august 2011.

455 D E C R E T**privind conferirea de distincţii de stat unor deputaţi
în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura
a douăsprezecea**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituţia Republicii Moldova
şi al Legii cu privire la distincţiile de stat ale Republicii
Moldova,

Preşedintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Cu prilejul aniversării a XX-a de la
proclamarea independenţei Republicii Moldova şi în semn
de profundă recunoştinţă pentru contribuţia deosebită la
afirmarea statalităţii Republicii Moldova, se conferă:

„Ordinul Republicii” următorilor:

BERLINSKI Victor
COŞCODAN Mihail
HIOARĂ Gheorghe
PATRAŞ Mihai
RENIŢĂ Alecu
ŢĂRANU Anatolie;

„Ordinul de Onoare” următorilor:

AGACHI Vladimir
AMIHALACHIOAIE Gheorghe
ANDRONIC Nicolae
BALAN Elena
BASOC Vasile
BODORIN Petru
BRAŞOVEANU Dumitru
BRAŞOVEANU Petru
BRATUNOV Grigore
BULGARI Valeriu
CARANDIUC Boris
CARAUŞ Petru
CHIOR Ivan
CHIRCĂ Sergiu
CHIRIAC Anatol
CIOBANU Gheorghe
CÎRLAN Gheorghe
COLUN Valentin
COSTOV Vasile
CUNEV Valentin
DIACONU Andrei
DICUSAR Lidia

DUBĂLARI Pavel
EFROS Gheorghe
GRAF Vasile
GUSAC Gheorghe
HOLBAN Dumitru
IVANOV Anatolie
MĂRGINEANU Ion
MISAIL Nicolae
MÎSLIŢCHI Svetlana
NEGURĂ Ion
NIREAN Tudor
OGLINDA Valentin
OHOTNICOV Alexandr
OJOGA Olga
OLARU Teodor
PALII Ion
PASCARU Vladimir
POIATĂ Mihail
POPA Serghei
POSTOVAN Dumitru
PROCA Nicolae
RAIU Alexandra
SAJIN Vasili
SAULEA Aurel
SECRIERU Elisei
ŞOIMARU Vasile
ŢOPA Tudor
ŢURCAN Anatolie
ŢURCANU Ion
UNGUREANU Ion
VATAMANU Vasile;

Titlul onorific „Om Emerit” următorilor:

ANGHELI Fiodor
HADÂRCĂ Ion
LAŞCIONOVA Ludmila
SOLTAN Petru
VOLONTIR Mihail.

**PREŞEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 273-VI. Chişinău, 26 august 2011.

456 D E C R E T
privind numirea în funcție a vicepreședinților
unor instanțe judecătorești

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea privind organizarea judecătorească,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se numesc în funcția de vicepreșe-

dinte al instanței judecătorești, pe un termen de 4 ani, următorii:

PALANCIUC Ecaterina – vicepreședinte al Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău
TALPA Ion – vicepreședinte al Judecătoriei Bălți.

PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Marian LUPU

Nr. 275-VI. Chișinău, 26 august 2011.

457 D E C R E T
privind numirea în funcție a președinților unor instanțe
judecătorești

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea privind organizarea judecătorească,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se numesc în funcția de președinte al instanței judecătorești, pe un termen de 4 ani, următorii:

RUSNAC Vladimir – președinte al Judecătoriei Cimișlia
TODERAS Aurelia – președinte al Judecătoriei Florești
TOMA Nadejda – președinte al Judecătoriei Ialoveni.

PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Marian LUPU

Nr. 276-VI. Chișinău, 26 august 2011.

458 D E C R E T
privind conferirea „Ordinului de Onoare”
domnului Gheorghe CIOBANU

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Pentru merite deosebite în dezvoltarea

ocrotirii sănătății, contribuție la perfecționarea procesului curativ-profilactic și activitate metodică-organizatorică prodigioasă, domnului Gheorghe CIOBANU, director general al Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă, i se conferă „Ordinul de Onoare”.

PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Marian LUPU

Nr. 279-VI. Chișinău, 29 august 2011.

459 D E C R E T
privind conferirea de distincții de stat

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Pentru îndeplinirea ireproșabilă a datoriei de serviciu, contribuție la asigurarea unui înalt grad de pregătire a unităților și subunităților, înalt profesionalism și cu prilejul aniversării a XX-a de la crearea Armatei Naționale, se conferă:

Ordinul „Credință Patriei” clasa II

domnului Nicolae BABIN – colonel
domnului Oleg CEBOTARI – colonel
domnului Igor PANFILE – viceministru al apărării;

Ordinul „Credință Patriei” clasa III

domnului Dumitru MUDRENCO – locotenent - colonel;

Ordinul „Gloria Muncii”

domnului Ion PANICI – administrator al Centrului de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata Națională

doamnei Liudmila TOFAN – șef de secție la Centrul Consul-

tativ-Diagnostic al Ministerului Apărării

domnului Ghenadie VOLOVEI – șef al cabinetului ministrului apărării;

Medalia „Meritul Militar”

domnului Andrian BALAN – locotenent-colonel

domnului Vladimir BELIBOV – plutonier adjutant

domnului Vitalie CIOBANU – locotenent-colonel

domnului Ilie CIOCOI – maior

domnului Constantin CÎȘLEANU – locotenent major

domnului Sergiu COLȚA – locotenent major

domnului Mihail CULICOV – plutonier adjutant

domnului Ianăc DELI – locotenent major

domnului Andrei GROSU – locotenent-colonel

domnului Pavel LUPU – locotenent-colonel
domnului Ghenadie
MIRONENCO – plutonier adjutant

domnului
Mihail PANIC – locotenent-colonel
domnului

Victor PÎRȚÎNĂ – locotenent-colonel
doamnei

Olga SCRIPPOVSCAIA – locotenent-colonel
domnului Andrei TINCUI – maior;

Medalia „Meritul Civic”

doamnei
Maria COCA – șef de serviciu la Ministerul
Apărării

domnului
Alexandr DANILOV – șef de grupă în Orchestra Prezi-
dențială

domnului Afanasie
DASCALESCU – șef de direcție în Departamentul
dotări al Ministerului Apărării

doamnei
Natalia NAGAILÎC – șef de secție la Ministerul
Apărării

domnului
Vladimir ROGAC – specialist principal la Ministerul
Apărării;

Medalia „Nicolae Testemițanu”

domnului
Fiodor POTLOG – șef de secție la Spitalul Clinic
Militar Central

domnului Ilie STUPAC – medic la Spitalul Clinic Militar
Central

domnului
Vladimir TROFIMOV – șef al Spitalului Clinic Militar
Central;

Titlul onorific „Maestru în Artă”

domnului
Leonid VOZNIUC – șef al Orchestrei Prezidențiale;

Titlul onorific „Artist Emerit”

domnului
Marcel SUCEVAN – concertmaistru în Orchestra Prezi-
dențială.

PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 280-VI. Chișinău, 1 septembrie 2011.

Marian LUPU

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**31 HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public**

Curtea de Conturi, în prezența președintelui raionului Cimișlia dl Ivan Veverița, șefului Direcției generale finanțe a Consiliului raional Cimișlia dna Olga Gorban, șefului Direcției generale învățământ, tineret și sport a Consiliului raional Cimișlia dl Ion Delinschi, șefului Secției cultură a Consiliului raional Cimișlia dl Ștefan Buză, șefului adjunct al Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Cimișlia dna Svetlana Tocaru, primarului or. Cimișlia dl Gheorghe Răileanu, primarului s. Selemet dna Tatiana Badan, primarului s. Gura Galbenei dl Victor Stină, călăuzindu-se de art. 2 alin. (1) și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public.

Misiunea de audit s-a realizat în conformitate cu prevederile art. 28 și art. 31 din Legea nr. 261-XVI din 05.12.2008 și în temeiul Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011, având drept obiectiv evaluarea conformității legale a executării veniturilor și cheltuielilor bugetului raional Cimișlia pe anul 2010, precum și a gestionării patrimoniului public.

Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi². Probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor analitice și efectuării testelor de fond, cu folosirea diferitor tehnici și metode, cum ar fi: examinarea rapoartelor financiare, registrelor contabile, documentelor primare; analiza comparativă a datelor și informațiilor financiare; observațiile directe.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a constatat:

Raportul auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public a relevat existența multiplelor deficiențe și erori admise la utilizarea mijloacelor financiare publice și la gestionarea patrimoniului public, care se exprimă prin următoarele:

- Autoritățile administrației publice locale din raionul Cimișlia nu au asigurat un management eficient la administrarea veniturilor și o identificare conformă a bazei impozabile, ceea ce a condiționat neîncasarea deplină a tuturor veniturilor preconizate în bugetul raionului în sumă de 220,8 mii lei și existența unor rezerve estimate de audit în mărime de până la 564,6 mii lei.

- Calcularea și aprobarea transferurilor pentru susținerea teritoriilor s-au efectuat neregulamentar, fără a se ține cont de veniturile proprii integrale ale bugetului raionului.

- Modalitatea de distribuire a responsabilităților manageriale la diferite niveluri ale autorităților administrației publice locale din subordinea Consiliului raional Cimișlia și organizarea insuficientă a sistemului de control intern din cadrul acestora în procesul de utilizare a mijloacelor financiare pentru retribuirea muncii nu produc efectul scontat și generează un risc sporit de utilizare neconformă a mijloacelor financiare. Această situație a cauzat efectuarea unor cheltuieli neregulamentare și suplimentare, care au însumat 269,5 mii lei.

- Atît Consiliul raional Cimișlia, cît și aparatul președintelui raionului nu au monitorizat modul de utilizare a mijloacelor bugetare alocate pentru plasarea publicității în edițiile periodice și pe pagina web. Ca rezultat, lipsește informația privind materialele publicate în edițiile periodice

și nu a fost asigurată transparența decizională a Consiliului raional, totodată fiind admisă utilizarea neregulamentară a mijloacelor financiare în sumă totală de 100,6 mii lei.

- Consiliul raional Cimișlia și subdiviziunile acestuia nu au asigurat o administrare eficientă a tuturor cheltuielilor, ceea ce a generat un risc sporit de efectuare a unor cheltuieli neregulamentare. Nu au fost întreprinse măsurile de rigoare în vederea stabilirii persoanelor vinovate de suportarea cheltuielilor suplimentare privind titlurile executorii în sumă de 117,9 mii lei.

- Consiliul raional Cimișlia nu a asigurat respectarea întocmai a prevederilor legale la utilizarea mijloacelor financiare din fondul de rezervă, ceea ce a cauzat executarea unor cheltuieli care nu pot fi considerate drept excepționale și imprevizibile în sumă totală de 108,8 mii lei, din care 16,6 mii lei au fost cheltuieli ce nu țin de activitatea Consiliului raional.

- Nu au fost stabilite criterii bine determinate pentru distribuirea suportului financiar acordat de stat unităților administrativ-teritoriale pentru cheltuielile capitale. Totodată, mijloacele financiare pentru investițiile și reparațiile capitale au fost distribuite pentru obiecte, fără a se ține cont de investițiile capitale începute anterior, în lipsa unor criterii clare de selectare a obiectelor pentru reparații și investiții capitale, precum și a studiilor de fezabilitate, ceea ce generează imobilizarea resurselor financiare publice.

- Deficiențele constatate în procesul de efectuare a achizițiilor publice au condiționat: nestabilirea exhaustivă a funcțiilor fiecărui membru al grupului de lucru pentru achizițiile publice; nepublicarea regulamentară a anunțurilor de intenții; contractarea unor lucrări în lipsa surselor financiare de acoperire a acestora; neasigurarea reținerii garanției de bună execuție. Această situație determină riscul utilizării iraționale a mijloacelor bugetare, executării necalitative a lucrărilor contractate, precum și al împovărării bugetului raional.

- Modul de gestionare a patrimoniului raional a fost afectat de un șir de deficiențe și lacune, ce se exprimă prin: lipsa unei evidențe conforme a patrimoniului public; neasigurarea înregistrării integrale a dreptului asupra patrimoniului și a modalității raportării utilizării acestuia. Totodată, neexecutarea cerințelor Curții de Conturi în baza rezultatelor controalelor anterioare, în vederea înlăturării neregulilor constatate, condiționează existența continuă a acestora.

- Managementul contabil redus a generat înregistrări neconforme ale operațiunilor economice efectuate, deținerea de bunuri materiale fără contabilizarea corespunzătoare a valorii acestora, deficiențe în situațiile privind decontările, ceea ce a dus la denaturarea situațiilor patrimoniale raportate.

Reiesind din cele expuse, în temeiul art. 7 alin. (1) lit. a), art. 15 alin. (2) și alin. (4), art. 16 lit. c), art. 34 alin. (3) din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public, anexat la prezenta hotărîre.

2. Prezenta hotărîre și Raportul de audit se remit aparatului președintelui raionului și primăriilor or. Cimișlia,

¹ M.O., 2008, nr. 237-240, art. 864.

² Hotărîrea Curții de Conturi nr. 58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

satelor Gura Galbenei și Selemet și se cere examinarea acestora în ședințele Consiliului raional și consiliilor locale, cu adoptarea deciziilor de rigoare pentru înlăturarea deficiențelor constatate și implementarea recomandărilor auditului, indicate în Raportul de audit.

3. Se informează Ministerul Finanțelor despre iregularitățile și neajunsurile constatate în cadrul auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public, pentru luare de atitudine.

4. Se reiterează cerința privind elaborarea și aprobarea metodologiei evidenței valorice și cantitative a bunurilor muzeale mobile, înaintată Ministerului Culturii prin punctul 2.4. al Hotărârii Curții de Conturi nr.3 din 19.02.2009 „Privind Raportul asupra gestionării patrimoniului public de către muzeele subordonate Ministerului Culturii și Turismului în perioada anilor 2005-2008 (9 luni)”.

5. Se ia act că:

5.1. Direcția generală învățământ, tineret și sport a Consiliului raional Cimișlia a încheiat, la 25.07.2011, cu

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 32. Chișinău, 8 august 2011.

Primăria or. Cimișlia contractul de locațiune a imobilului din str.Decebal nr.9;

5.2. aparatul președintelui raionului Cimișlia a stabilit funcțiile fiecărui membru al grupului de lucru pentru achiziții publice;

5.3. S.A. "Cimteren", la 14.07.2011, a finalizat lucrările de construcție și montaj la gazoductul spre satele Porumbrei și Sagaidac;

5.4. Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Cimișlia, în urma acțiunilor întreprinse, a diminuat în prima jumătate a anului 2011 restanțele față de bugetul raionului Cimișlia cu suma de 1413 mii lei, până la 1641,0 mii lei.

6. Despre măsurile întreprinse pentru executarea pct.2 din prezenta hotărâre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

7. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

Serafim URECHEAN

Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr. 32 din 8 august 2011

Raportul
auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010
și gestionării patrimoniului public

I. Introducere

Auditul bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public a fost efectuat în conformitate cu art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹ și în temeiul Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2011.

Scopul auditului a fost de a evalua regularitatea executării veniturilor și cheltuielilor bugetului raional Cimișlia, precum și de a verifica dacă s-a asigurat integritatea și gestionarea conformă a patrimoniului public.

Responsabilitatea autorităților administrației publice locale, potrivit cadrului regulamentar, este de a întocmi și de a prezenta la timp situațiile financiare, precum și de a asigura respectarea prevederilor legale la executarea bugetului și la gestionarea patrimoniului public.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor și concluziilor asupra regularității executării veniturilor și cheltuielilor bugetului raional Cimișlia, precum și a gestionării patrimoniului public. Totodată, auditorii nu sînt responsabili de prevenirea fraudelor și erorilor.

Auditul a fost planificat și s-a realizat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi². Probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor analitice și efectuării testelor de fond, fiind folosite diferite tehnici și metode, cum ar fi: examinarea rapoartelor financiare, registrelor contabile, documentelor primare; analiza comparativă a datelor și informației financiare; observațiile directe; explicațiile persoanelor responsabile. De asemenea, au fost solicitate informații de la Inspectoratul Fiscal de Stat (în continuare – IFS) pe raionul Cimișlia și de la agenții economici din raion.

Reiesind din semnificația problemelor identificate și din riscurile determinate la etapa de planificare a auditului,

au fost selectate pentru auditare: aparatul președintelui raionului Cimișlia, inclusiv Secția construcții, gospodărie comunală și drumuri (în continuare – SCGCD); Direcția generală finanțe (în continuare – DGF); Secția cultură; Direcția generală învățământ, tineret și sport (în continuare – DGITS); Secția asistență socială și protecția familiei (în continuare – SASPF).

II. Prezentare generală

Raionul Cimișlia este o unitate administrativ-teritorială, în componența căreia intră 23 de unități administrativ-teritoriale (în continuare – UAT) de nivelul întâi: 1 oraș, 9 comune și 13 sate, care cuprind 39 de localități. Bugetul raional Cimișlia (care nu include bugetele UAT de nivelul întâi) constituie totalitatea veniturilor și cheltuielilor necesare pentru exercitarea funcțiilor ce țin de competențele la nivel raional, conform legislației, precum și a funcțiilor suplimentare delegate de Guvern.

Autoritățile administrației publice locale (în continuare – AAPL) pe teritoriul raionului Cimișlia sînt constituite pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor populației³.

În procesul de execuție bugetară funcția de executor principal al bugetului raional a fost exercitată de către președintele raionului Cimișlia.

Bazele juridice, organizatorice și financiare de constituire și utilizare a bugetului raional sînt reglementate de Legea nr.397-XV din 16.10.2003⁴, Legea nr.847-XIII din 24.05.1996⁵, Legea nr.436-XVI din 28.12.2006, precum și de alte acte legislative și normative în domeniul politicii bugetar-fiscale.

Evidența contabilă la autoritățile publice auditate a fost reglementată de Legea nr.113-XVI din 27.04.2007⁶, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004⁷, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor auditului regularității”.

³ Art.1 din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.436-XVI din 28.12.2006).

⁴ Legea nr.397-XV din 16.10.2003 „Privind finanțele publice locale” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.397-XV din 16.10.2003).

⁵ Legea nr. 847-XIII din 24.05.1996 „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar” (cu modificările și completările ulterioare).

⁶ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.113-XVI din 27.04.2007).

⁷ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă a execuției bugetului raional, municipal Bălți, municipal Chișinău și bugetului central al unității teritorial-autonome cu statut juridic special în direcțiile finanțe”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004 (cu modificările și completările ulterioare).

finanțelor nr.85 din 09.10.1996⁸, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010⁹, precum și de alte acte normative.

Sinteza veniturilor și cheltuielilor bugetului raional Cimișlia pe anul 2010

Bugetul raional, în anul 2010, a fost rectificat la partea de venituri în sumă de 101947,1 mii lei, iar la partea de cheltuieli – în sumă de 102412,8 mii lei, sau cu un deficit de 465,1 mii lei, care urma a fi acoperit din contul soldului de mijloace bănești existent la începutul anului. De menționat că veniturile bugetului raional constituiau 82,9% din veniturile bugetului raionalului, iar cheltuielile – 80,1%.

Exercițiul bugetar raional Cimișlia pe anul 2010 s-a încheiat cu executarea veniturilor în mărime de 101479,2 mii lei și a cheltuielilor – de 100649,3 mii lei, ceea ce constituie 99,5% și, respectiv, 98,3% față de indicatorii bugetului precizat, cu un excedent bugetar de 829,3 mii lei față de deficitul prognozat în sumă de 465,1 mii lei.

Structura veniturilor bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 este reflectată în Tabelul nr.1.

Tabelul nr.1

Specificație	Planul rectificat		Executat (realizat)		Depășiri (+), neexecuții (-)	Nivelul execuției (%)
	Suma (mii lei)	Pondere (%)	Suma (mii lei)	Pondere (%)	(mii lei)	(%)
Venituri totale, din care:	101947,1	100	101479,2	100	-468,5	99,5
1. Venituri proprii	4535,1	4,4	4959,8	4,9	424,7	109,4
1.1 Venituri fiscale	3559,0	3,4	3768,9	3,7	+209,9	105,9
1.2 Incasări nefiscale	121,5	0,1	255,1	0,3	+133,6	210,0
1.3 Mijloace speciale ale instituțiilor publice	794,6	0,8	883,2	0,8	+88,6	111,2
1.4 Venituri ale fondurilor speciale	60,0	0,1	52,6	0,1	-7,4	87,7
2. Transferuri	97412,6	95,6	96519,4	95,1	-893,2	99,1

Sursă: Raportul privind executarea bugetului raional pe venituri la toate componentele pe anul 2010

Din analiza datelor prezentate în tabel rezultă că sursa de bază a formării veniturilor bugetului raional Cimișlia sînt transferurile de la bugetul de stat, ponderea cărora în veniturile totale ale bugetului raional a constituit 95,1%, iar ponderea veniturilor proprii a alcătuit 4,9%, inclusiv a veniturilor fiscale – 3,7% și a mijloacelor speciale ale instituțiilor publice – 0,8%.

Executarea cheltuielilor bugetului raional Cimișlia, în comparație cu prevederile bugetare, potrivit clasificăției funcționale, se prezintă în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

Grupa	Specificație	Planul rectificat		Executat (realizat)			Efectiv			Diferența
		Suma (mii lei)	Pondere (%)	Suma (mii lei)	Pondere (%)	% execut.	Suma (mii lei)	Pondere (%)	% execut.	(mii lei)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Cheltuieli totale, din care:	102412,8	100	100649,3	100	98,3	100649,3	100	98,3	-1762,9
1	Servicii de stat cu destinație generală	260,9	0,2	281,7	0,2	108,0	281,7	0,2	108,0	-20,8
3	Ajutoare naționale	87,5	0,1	85,0	0,1	97,1	85,0	0,1	97,1	-2,5
5	Menținerea ordinii publice și securitatea națională	2992,4	2,9	2972,4	2,9	99,3	2972,4	2,9	99,3	-20,0
7	Cheltuieli în domeniul social-cultural, în total, din care:	17315,9	17,1	16749,9	16,6	96,4	17223,9	17,0	98,7	-811,0
6	Invățămintul	8934,2	8,7	8680,2	8,5	97,2	9109,6	8,9	102,0	254,0
8	Cultura, artă, sport și activități pentru tineret	1633,9	1,6	1352,0	1,3	82,8	1358,1	1,3	83,2	-281,0
9	Ocroșirea sănătății	1217,2	1,2	1090,9	1,0	89,6	1051,2	1,0	86,3	-166,3
10	Asigurarea și asistența socială	5730,6	5,6	5620,9	5,6	98,1	5605,0	5,5	97,8	-109,7
7	Cheltuieli în domeniul economic, în total, din care:	4188,1	4,1	3347,2	3,4	79,9	3811,9	3,8	71,9	-840,9
11	Agricultura, gospodăriile silvice, gospodăriile piscicole și gospodăriile apelor	282,8	0,3	281,7	0,3	99,6	281,6	0,3	99,5	-1,1
13	Industria și construcțiile	132,1	0,1	131,8	0,1	99,8	133,5	0,1	101,5	1,4
14	Transporturile, gospodăriile drumurilor, comunicațiile și informatica	1350,5	1,3	1336,6	1,3	99,0	1346,3	1,3	99,6	-13,9
15	Gospodăriile comunale și gospodăriile de exploatare a fondului de locuințe	379,3	0,4	364,4	0,4	96,1	377,7	0,4	99,6	-14,9
16	Complexul pentru combustibil și energie	1965,3	1,9	1162,9	1,2	59,2	1162,9	1,1	59,1	-802,4
19	Alte servicii legate de activitatea economică	78,1	0,1	69,0	0,1	88,4	69,9	0,1	89,5	-8,3
20	Cheltuieli nereturnabile la alte grupe principale	7496,0	7,4	7491,4	7,4	99,9	7489,0	7,4	99,9	-7,0
23	Restanțele la buget a mijloacelor nereturnabile în anii precedenți, a mijloacelor utilizate pentru destinații și/sau a supracheltuielilor					-7,9				+7,9

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe cheltuieli, la toate componentele, conform clasificăției funcționale, la 01.01.2011.

În aspect general, cheltuielile bugetului raional au fost executate în limita celor programate. Totodată, n-au fost valorificate mijloace financiare pentru cheltuielile programate în sumă de 1762,9 mii lei. Cele mai mari sume nevalorificate au fost înregistrate la: complexul pentru combustibil și energie – 802,4 mii lei, cultura, arta, sportul și acțiunile pentru tineret – 281,0 mii lei, învățămînt – 254,0 mii lei și la asigurarea și asistența socială – 109,7 mii lei. Soldul

disponibil de mijloace bugetare la 31.12.2010 a constituit 1514,0 mii lei. Se relevă că, la sfîrșitul anului 2010, datoriile debitoare ale instituțiilor finanțate din bugetul raional au constituit 373,4 mii lei, iar cele creditoare – 1387,9 mii lei, acestea înregistrînd o majorare, față de situația din 01.01.2010, cu 356,6 mii lei și, respectiv, cu 391,0 mii lei.

Sub aspectul clasificăției economice, executarea cheltuielilor bugetului raional Cimișlia se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Nr. d/o	Specificația	Plan rectificat		Cheltuieli de casă		Cheltuieli efective	
		Suma (mii lei)	Pondere (%)	Suma (mii lei)	Pondere (%)	Suma (mii lei)	Pondere (%)
	Cheltuieli totale, din care:	102412,8	100	100649,9	100	98,3	100671,6
1	Retribuirea muncii	10353,9	10,1	10136,7	10,1	97,9	10105,7
2	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	1749,4	1,7	1705,9	1,7	97,5	1705,2
3	Plata mărfurilor și serviciilor	4501,2	4,4	4205,7	4,2	93,4	4163,4
4	Deplasări în interes de serviciu	42,6	-	33,2	-	77,9	33,8
5	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	268,1	0,3	253,8	0,3	94,7	254,3
6	Plata debitorilor	58,6	0,1	58,5	0,05	99,8	58,5
7	Transferuri curente	79137,8	77,3	79032,1	78,5	99,9	79021,3
8	Alte cheltuieli curente	64,8	0,1	51,6	0,05	79,6	54,9
9	Investiții capitale	3604,5	3,5	2802,0	2,8	77,7	2460,9
10	Procurarea mijloacelor fixe	434,9	0,4	309,1	0,3	71,1	309,1
11	Reparații capitale	1246,7	1,2	1120,2	1,1	89,9	1555,5
12	Transferuri capitale	840,0	0,8	838,7	0,8	99,8	838,7
13	Alte cheltuieli capitale	110,3	0,1	110,3	0,1	100	110,3
14	Creditarea netă			-7,9			

Sursa: Raportul privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe cheltuieli, la toate componentele, conform clasificăției economice, la 01.01.2011.

Analiza datelor prezentate în Tabelele nr.2 și nr.3 denotă că cheltuielile de casă pentru întreținerea subdiviziunilor Consiliului raional (ce nu includ transferurile curente în sumă de 79032,1 mii lei) constituie 21617,8 mii lei, din care ponderea cea mai mare revine cheltuielilor pentru retribuirea muncii și plăților ce derivă din acestea (56%), în timp ce cheltuielile capitale au alcătuit 5,2% (5180,3 mii lei).

III. Constatări, concluzii și recomandări

3.1. Referitor la administrarea veniturilor

• AAPL din raionul Cimișlia nu au asigurat un management eficient la administrarea veniturilor, ceea ce a condus la neincasarea deplină a tuturor veniturilor preconizate în bugetul raionalului în sumă de 220,8 mii lei și existența unor rezerve estimate în mărime de pînă la 564,6 mii lei.

Datorită faptului că restanțele contribuabililor față de bugetul raional sînt încorporate în restanțele față de bugetul raionalului, auditul a analizat restanțele față de bugetul raionalului. Astfel, la 31.12.2010, restanțele contribuabililor față de buget au constituit în total 3054,4 mii lei și s-au majorat, față de perioada similară a anului precedent, cu 177,5 mii lei. Cele mai mari restanțe la bugetul local au fost înregistrate la: impozitul funciar pe terenurile cu destinație agricolă, cu excepția impozitului de la gospodăriile țărănești (de fermier) (comp.114.01) – 988,6 mii lei; impozitul funciar pe terenurile cu destinație agricolă de la gospodăriile țărănești (de fermier) (comp.114.07) – 753,4 mii lei; impozitul funciar încasat de la persoane fizice (comp.114.03) – 191,4 mii lei; impozitul funciar pe pășuni și finete (comp.114.06) – 103,6 mii lei; impozitul funciar pe terenurile cu altă destinație decît cea agricolă (comp.114.02) – 102,8 mii lei; taxa pentru amenajarea teritoriului (comp.122.28) – 143,3 mii lei. Se relevă că restanțele contribuabililor către bugetele locale constituie o rezervă semnificativă a veniturilor acestor bugete. Cele mai considerabile restanțe au fost înregistrate după contribuabili: S.C. "Agrocala" S.R.L. (c/f 1006605000998) – 362,4 mii lei; "Cenagrossem" S.R.L. (c/f 1003605003644) – 179,5 mii lei; F.A. "Grădișteanu" S.R.L. (c/f 1006605000998) – 119,5 mii lei etc.

Direcția agricultură a Consiliului raional Cimișlia, în comun cu AAPL de nivelul întîi, IFS pe raionul Cimișlia

⁸ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85 din 09.10.1996 (cu modificările și completările ulterioare). Abrogată la 03.08.2010 prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010.

⁹ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010).

și Inspectoratul de stat pentru supraveghere tehnică „Intehagro” nu au întreprins toate măsurile întru încasarea taxei pentru patenta de întreprinzător (cod 2.32 „Aratul și alte activități de cultivare a pământului cu mijloace tehnice, protecția plantelor contra bolilor și dăunătorilor” din anexa la Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr.93-XIV din 15.07.1998¹⁰). Astfel, conform datelor prezentate de IFS pe raionul Cimișlia pe anul 2010, din numărul total de 943 de mijloace tehnice agricole aflate în posesia persoanelor fizice din raionul Cimișlia, la situația din 01.01.2010, numai 2 persoane au obținut patenta de întreprinzător. Ca urmare, auditul relevă existența unor rezerve la încasarea acestei taxe în mărime de până la 564,6 mii lei.

În anul 2010, AAPL din or.Cimișlia nu au întreprins măsurile de rigoare în vederea calculării și încasării plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică (în mărime de 10% din prețul normativ al pământului), prin ce au fost ratate venituri în sumă totală de 213,1 mii lei. Astfel, AAPL nu au asigurat calcularea și încasarea impozitului funciar în sumă de 7,7 mii lei pentru terenurile cu destinație industrială cu suprafața totală de 7,7 ha și nu au identificat posesorii a două terenuri proprietate publică cu suprafața de 1,65 ha, nefiind stabilită plata pentru folosința acestora. Totodată, se relevă că AAPL din or.Cimișlia au admis înregistrarea eronată a terenurilor cu destinație industrială cu suprafața totală de 7,7 ha ca terenuri proprietate publică locală, deși acestea au fost vândute în anii precedenți, iar Direcția funciară a Consiliului raional Cimișlia nu a verificat corectitudinea ținerii evidenței funciare, ceea ce a determinat includerea acestor date eronate în bilanțul funciar al raionului. Cele menționate sînt o consecință a nerespectării de către AAPL și Agenția Relații Funciare și Cadastru a prevederilor legislației în vigoare¹¹, precum și a nefinalizării de către aceștia, pînă la 01.01.2010, a lucrărilor de înregistrare primară masivă și de delimitare a terenurilor proprietate publică, precum și a ținerii neregulamentare¹² a Registrului deținătorilor de teren.

Nu au fost întreprinse măsurile respective referitor la acumularea conformă a veniturilor din mijloace speciale. Astfel, probele de audit acumulate la acest compartiment denotă că veniturile în sumă de 8,0 mii lei (în numerar), obținute de către 2 formații artistice (orchestra de muzică populară „Rapsozii” din or.Cimișlia și formația „Gamma”) pentru participarea la manifestările culturale organizate de către AAPL din or.Cimișlia, nu au fost înregistrate ca venituri din mijloace speciale ale Secției cultură, în scopul recuperării cheltuielilor suportate la întreținerea formațiilor artistice, ceea ce contravine prevederilor pct.20 din Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr.281 din 03.10.2006¹³.

Concluzii: Ca rezultat al managementului ineficient și al lipsei unui control intern corespunzător, AAPL din raionul Cimișlia, în comun cu subdiviziunile teritoriale ale autorităților administrației publice centrale, nu au asigurat o identificare conformă a bazei impozabile și încasarea regulamentară a tuturor veniturilor pasibile.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia, DGF, Primăriei or.Cimișlia:

1. Întreprinderea, în comun cu IFS pe raionul Cimișlia și cu alte subdiviziuni ale autorităților administrației publice centrale din teritoriu (după necesitate), a măsurilor de

rigoare în vederea identificării corecte a bazei impozabile, cu asigurarea încasării tuturor veniturilor pasibile la buget.

2. Asigurarea ținerii regulamentare a Registrului deținătorilor de teren.

Recomandări Secției cultură:

3. Asigurarea acumulării conforme a mijloacelor speciale.

• Necesită unele îmbunătățiri modul de calculare și aprobare a transferurilor pentru susținerea teritoriului

Conform normativelor stabilite de Ministerul Finanțelor, volumul cheltuielilor de bază, estimate în proiectul bugetului raionului Cimișlia, au constituit 109386,8 mii lei, sau 1826,67 lei la un locuitor. Totodată, veniturile proprii (cu excepția taxelor locale, mijloacelor speciale și transferurilor) au fost estimate la suma totală de 17179,5 mii lei, sau 286,88 lei la un locuitor. Reieșind din numărul populației raionului Cimișlia la situația din 01.01.2009 (59883 locuitori) și luînd în considerare veniturile proprii estimate la un locuitor, transferurile pentru susținerea teritoriilor urmau a fi stabilite în sumă de 92207,2 mii lei, însă, conform prevederilor Legii bugetului de stat pe anul 2010 nr.133-XVIII din 23.12.2009¹⁴, au fost aprobate transferuri în sumă totală de 92270,0 mii lei, sau cu 62,8 mii lei mai mult. Această situație se datorează prezentării Ministerului Finanțelor a unor date eronate referitor la veniturile proprii ale raionului.

Concluzii: Calcularea și aprobarea transferurilor pentru susținerea teritoriilor s-au efectuat neregulamentar, fără a se ține cont de veniturile proprii integrale ale bugetului raionului.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia și DGF:

4. Asigurarea unei comunicări și conlucrări eficiente cu AAPL și cu autoritatea centrală de specialitate, în vederea estimării corecte a veniturilor proprii ale UAT și aprobării transferurilor pentru susținerea teritoriilor în strictă conformitate cu prevederile legale.

3.2. Referitor la regularitatea executării unor cheltuieli din contul mijloacelor bugetare

• Autoritățile administrației publice locale din subordinea Consiliului raional Cimișlia nu au asigurat respectarea întocmai a prevederilor legislației în vigoare ce reglementează domeniul retribuirii muncii și stărilor de personal, ceea ce a condiționat admiterea unor cheltuieli neregulamentare.

Pe anul 2010, stările de personal ale subdiviziunilor Consiliului raional Cimișlia au fost aprobate în număr de 71,5 unități. La aprobarea unor unități de personal au fost admise deficiențe, care au generat cheltuieli suplimentare și neregulamentare. Astfel, conform Deciziei Consiliului raional nr.03/04 din 08.08.2007, funcția de specialist principal în probleme de tineret și sport a fost exclusă din stările DGITS și inclusă în stările aparatului președintelui raionului Cimișlia, însă nu s-au luat măsuri în vederea modificării regulamentelor de organizare și funcționare a acestor subdiviziuni, reieșind din modificarea efectuată în stările de personal. Mai mult decît atît, contrar prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.689 din 10.06.2003¹⁵ și propriei Decizii nr.03/04 din 08.08.2007, Consiliul raional Cimișlia a aprobat pe anul 2010 finanțarea funcției de specialist principal în probleme de tineret și sport atît în cadrul aparatului președintelui raionului Cimișlia, cît și în cadrul DGITS în

¹⁰ Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr.93-XIV din 15.07.1998 (cu modificările și completările ulterioare).

¹¹ Legea nr.91-XVI din 05.04.2007 „Privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor” (cu modificările și completările ulterioare). Hotărîrea Guvernului nr.1528 din 29.12.2007 „Despre aprobarea Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică”.

¹² Regulamentul cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.24 din 11.01.1995 (cu modificările și completările ulterioare).

¹³ Regulamentul de activitate a formației artistice de amatori, aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr.281 din 03.10.2006 (în continuare – Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr.281 din 03.10.2006).

¹⁴ Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr.133-XVIII din 23.12.2009 (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁵ Hotărîrea Guvernului nr.689 din 10.06.2003 „Cu privire la organigrama și stările de personal ale aparatului președintelui raionului, direcțiilor, secțiilor, altor subdiviziuni din subordinea Consiliului raional” (cu modificările ulterioare).

sumă de 25,0 mii lei și, respectiv, 27,5 mii lei. Ca rezultat al celor menționate, la DGITS s-a format o economie la fondul de salarizare în sumă totală de 27,5 mii lei, din care 21,5 mii lei au fost repartizate pentru premiarea angajaților acestei direcții, iar 6,0 mii lei – la achiziționarea mobilei.

În anul 2010, din bugetul raional Cimișlia au fost utilizate mijloace financiare în sumă totală de 695,7 mii lei pentru finanțarea a 20 de formații artistice. Contrar prevederilor pct.14 din Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr.281 din 03.10.2006, pentru formația artistică „Orchestra de muzică populară „Rapsozii”, Consiliul raional Cimișlia a aprobat statele de personal cu o majorare neîntemeiată de 4,35 unități (21,9 mii lei) și a finanțat „Orchestra de fanfară or.Cimișlia” în lipsa conferirii/confirmării titlului de formație artistică „model” (119,6 mii lei). Astfel, din bugetul raional au fost suportate neregulamentar cheltuieli în sumă totală de 141,5 mii lei.

Auditul a constatat cazuri când angajații Secției cultură (inclusiv din formațiile artistice) sînt concomitent și angajați ai altor instituții (medico-sanitare, primăriei, agenți economici etc.). Compararea graficelor de activitate a unor persoane a relevat suprapunerea integrală a programului de lucru al acestora din diferite instituții. Astfel, se relevă riscul că cheltuielile pentru salarizarea acestor persoane în sumă de 100,5 mii lei sînt neargumentate.

De menționat că, în anul 2010, formațiile artistice cu titlul „model” nu au îndeplinit indicatorii necesari pentru obținerea acestui titlu¹⁶. Totodată, conform rapoartelor prezentate de către 11 formații artistice pe parcursul anului, acestea au dat numai 85 de concerte și spectacole din cele 110 necesare. Mai mult decît atît, formațiile artistice nu au respectat modul de prezentare a rapoartelor necesare: 2 formații artistice nu au prezentat nici un raport asupra activităților desfășurate, iar 6 au anexat la rapoarte doar programul de activitate preconizat pe anul 2010. Se relevă că Secția cultură nu a aprobat modelul de raport care urma să fie prezentat de formațiile artistice, acesta fiind întocmit în formă liberă. Totodată, concertele indicate în rapoarte de către formațiile artistice nu sînt incluse în programul de activitate al Secției cultură pe anul 2010. Cele menționate denotă lipsa unui control asupra folosirii la destinație a mijloacelor alocate și determină riscul privind neautenticitatea datelor prezentate și neatingerea scopului stabilit la finanțarea formațiilor artistice de promovare a valorilor culturale.

Concluzii: Modalitatea de distribuire a responsabilităților manageriale la diferite niveluri ale autorităților administrației publice locale din subordinea Consiliului raional Cimișlia și organizarea insuficientă a sistemului de control intern din cadrul acestora în procesul de utilizare a mijloacelor financiare pentru retribuirea muncii nu produc efectul scontat și generează un risc sporit de utilizare neconformă a mijloacelor financiare. Totodată, lipsa controlului și neasigurarea respectării de către subdiviziunile Consiliului raional Cimișlia a prevederilor legale referitor la retribuirea muncii au cauzat efectuarea cheltuielilor neregulamentare și suplimentare în sumă totală de 269,5 mii lei.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia:

5. Ajustarea regulamentelor subdiviziunilor și optimizarea statelor de personal, cu excluderea cheltuielilor neregulamentare.

6. Asigurarea distribuirii conforme a responsabilităților manageriale la diferite niveluri ale autorităților administrației publice locale.

7. Examinarea cazurilor de remunerare neconformă a

angajaților, concomitent asigurînd respectarea normelor legale și a disciplinei financiar-bugetare în domeniul respectiv.

8. Examinarea oportunității finanțării activității formațiilor artistice, cu asigurarea alocării mijloacelor bugetare pentru întreținerea lor în strictă conformitate cu prevederile legale, ținînd cont de titlul conferit acestora.

• **În anul 2010, aparatul președintelui raionului Cimișlia a suportat cheltuieli de publicitate și cheltuieli pentru crearea și întreținerea paginii web în sumă de 117,6 mii lei și, respectiv, 21,9 mii lei, oportunitatea și eficiența cărora sînt supuse unui risc înalt de neautenticitate.**

La data de 20.01.2010, aparatul președintelui raionului Cimișlia a încheiat cu S.R.L. „Business Info” un contract în sumă de 60,0 mii lei, iar la 15.12.2010 – cu S.R.L. „Gazeta de Sud”, în sumă de 57,6 mii lei, în vederea prestării serviciilor de publicitate. De menționat că S.R.L. „Gazeta de Sud” a fost fondată în urma reorganizării S.R.L. „Business Info”. Totodată, la efectuarea cheltuielilor menționate au fost admise un șir de deficiențe, ce au generat cheltuieli neregulamentare. Astfel, în anul 2010, contrar prevederilor Legii nr.113-XVI din 27.04.2007, în lipsa documentelor confirmative privind efectuarea comenzii de plasare a publicității și actelor de primire-predare a lucrărilor executate, aparatul președintelui raionului Cimișlia a acceptat spre plată conturile înaintate de către S.R.L. „Business Info” în sumă totală de 43,0 mii lei, pentru materialele publicitare publicate în anul 2009, din care 5,0 mii lei – pentru felicitări, anunțuri și condoleante. Se relevă că, la situația din 01.01.2010, aparatul președintelui raionului Cimișlia nu avea înregistrate datorii față de S.R.L. „Business Info”. Totodată, serviciile de publicitate în sumă 57,6 mii lei au fost executate de către S.R.L. „Gazeta de Sud” în perioada 02.07.2010 – 10.12.2010, însă contul de plată a fost înaintat la 15.12.2010. Astfel, situațiile menționate denotă faptul că prestarea serviciilor de publicitate în sumă totală de 100,6 mii lei s-a efectuat în lipsa contractelor de achiziție, ceea ce contravine prevederilor art.13 lit.j) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007¹⁷.

Deși în anul 2010 pentru crearea paginii web www.consiliu.cimislia.md au fost suportate cheltuieli în sumă de 16,6 mii lei, iar pentru administrarea acesteia – 5,3 mii lei, la momentul efectuării auditului, pagina web nu funcționa în totalitate. Aceasta nu conținea deciziile adoptate de către Consiliul raional Cimișlia, precum și informații exhaustive privind activitățile desfășurate de către subdiviziunile Consiliului raional, ceea ce contravine pct.3 și pct.9 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.668 din 19.06.2006¹⁸. Contrar prevederilor pct.8 din regulamentul menționat, nu au fost stabilite, prin ordin intern, persoanele responsabile de organizarea procesului de publicare, actualizare și acces la informația pe pagina web. Totodată, informația publicată pe pagina web nu a fost coordonată cu conducerea autorității administrației publice respective, fiind plasate și informații cu caracter de reclamă, ceea ce contravine prevederilor pct.12 și pct.13 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.668 din 19.06.2006.

Avînd posibilități reale, Consiliul raional Cimișlia nu a luat măsurile respective în vederea publicării în mod obligatoriu a rectificărilor la bugetele unităților administrativ-teritoriale, prin ce nu au fost respectate prevederile art.22 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003.

Concluzii: Auditul a constatat că atît Consiliul raional Cimișlia, cît și aparatul președintelui raionului nu au monito-

¹⁶ Pct.5 din Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr.281 din 03.10.2006.

¹⁷ Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.96-XVI din 13.04.2007).

¹⁸ Regulamentul cu privire la modul de publicare a informației pe paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.668 din 19.06.2006 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.668 din 19.06.2006).

rizat modul de utilizare a mijloacelor bugetare alocate pentru plasarea publicității în edițiile periodice și pe pagina web. Consiliul raional Cimișlia, în calitate de beneficiar al serviciilor de publicitate, nu a deținut informația privind materialele publicate în edițiile periodice, ceea ce determină riscul utilizării sumei de 117,6 mii lei în alte scopuri decât cele de asigurare a transparenței activității acestuia. De asemenea, nu a fost asigurată transparența decizională nici de pagina web a Consiliului, pentru care au fost suportate cheltuieli în sumă de 21,9 mii lei. Mai mult decât atât, în mod neregular au fost utilizate mijloace financiare în sumă totală de 100,6 mii lei.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia:

9. Alocarea mijloacelor financiare pentru cheltuielile legate de publicitate în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

10. Examinarea situației create referitor la cheltuielile de publicitate în sumă de 117,6 mii lei, cu confirmarea comenzilor pentru serviciile de publicitate acordate și recuperarea prejudiciilor (în caz de stabilire a acestora).

11. Asigurarea transparenței decizionale prin organizarea funcționării eficiente a paginii web.

• Managementul existent nu a asigurat regularitatea necesară la executarea și a altor cheltuieli din contul mijloacelor bugetare.

Probele de audit acumulate denotă că, pe parcursul anului 2010, specialistul principal în probleme de tineret și sport din cadrul aparatului președintelui raionului Cimișlia a repartizat profesorilor de educație fizică, în mod neregular, inventar sportiv în valoare de 45,8 mii lei, în scopul stimulării echipelor sportive de la școlile și liceele din raion, care au atins performanțe la diferite competiții. Inventarul menționat nu a fost înregistrat conform cerințelor de contabilitate nici la DGITS, nici la AAPL de nivelul întâi. Totodată, în aceeași perioadă, în conformitate cu atribuțiile legale¹⁹, DGITS a efectuat cheltuieli pentru procurarea inventarului sportiv în sumă totală de 58,7 mii lei. Această situație se datorează lipsei unor prevederi legale bine determinate ce țin de domeniul respectiv și generează riscul de dublare a cheltuielilor pentru unul și același scop, precum și de pierdere a patrimoniului local.

Ca rezultat al activității ineficiente a sectorului juridic din cadrul aparatului președintelui raionului Cimișlia, pe parcursul anului 2010, aparatul președintelui raionului a suportat cheltuieli suplimentare în sumă de 117,9 mii lei, în legătură cu achitarea a 2 titluri executorii emise de către instanțele judecătorești în perioada anilor 2009 și 2010. De menționat că atât Consiliul raional Cimișlia, cât și aparatul președintelui raionului nu au stabilit motivele și persoanele cu funcții de răspundere ale căror acțiuni au cauzat prejudiciu bugetului, precum și nu au întreprins măsuri pentru recuperarea acestuia.

Pe parcursul anului 2010, potrivit deciziei Consiliului raional Cimișlia nr.01/04 din 29.01.2010, primăriile or.Cimișlia și s.Mihailovca le-au fost acordate împrumuturi cu scadență în același an bugetar în sumă de 300,0 mii lei și, respectiv, 150,0 mii lei, pentru achitarea datoriilor formate în anul 1998 și, respectiv, anul 2009 față de S.R.L. „Cimișlia Gaz” și S.A. „Moldcârbune”. De menționat că, urmare neasigurării unei monitorizări eficiente a modului de acordare și de rambursare a împrumuturilor din partea DGF, primăriile or.Cimișlia și s.Mihailovca au restituit împrumuturile cu întârziere, astfel nefiind respectate clauzele contractelor încheiate între aceste primării și Consiliul raional Cimișlia.

Concluzii: Managementul existent în cadrul Consiliului raional Cimișlia și subdiviziunilor acestuia nu a asigurat administrarea eficientă a tuturor cheltuielilor și a generat un risc sporit de efectuare a unor cheltuieli neregulate. Nu au fost întreprinse măsurile de rigoare în vederea stabilirii persoanelor vinovate de suportarea cheltuielilor suplimentare privind titlurile executorii în sumă de 117,9 mii lei.

Monitorizarea ineficientă din partea DGF a modului de acordare și de rambursare a împrumuturilor a determinat nerespectarea disciplinei financiare de către AAPL de nivelul întâi din raionul Cimișlia.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia și aparatului președintelui raionului:

12. Implementarea unor reglementări exhaustive privind modul de stimulare a echipelor sportive de la școlile și liceele din raion, care au atins performanțe la diferite competiții, cu asigurarea transmiterii și evidenței reglementare a inventarului sportiv.

13. Stabilirea motivelor și a persoanelor ale căror acțiuni au dus la prejudicierea bugetului în legătură cu achitarea titlurilor executorii, cu întreprinderea măsurilor pentru recuperarea prejudiciului cauzat.

14. Asigurarea unor proceduri eficiente de control intern, care să excludă faptele de nerespectare a disciplinei financiare de către AAPL (inclusiv de nivelul întâi).

• Unele deficiențe s-au constatat la utilizarea mijloacelor fondului de rezervă.

Consiliul raional Cimișlia nu a luat măsurile necesare în vederea conformării Regulamentului privind constituirea fondului de rezervă al Consiliului raional²⁰ la prevederile legale. Ca urmare, deși Regulamentul-tip aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1427 din 22.12.2004²¹ prevede expres că autoritatea reprezentativă și deliberativă a UAT adoptă decizii privind utilizarea fondului de rezervă, în Regulamentul fondului de rezervă aprobat de Consiliul raional Cimișlia acest drept a fost acordat președintelui raionului, ceea ce determină riscul de utilizare neregulară a mijloacelor bugetare.

În anul 2010, fondul de rezervă al Consiliului raional Cimișlia a fost precizat în sumă de 289,0 mii lei, iar cheltuielile de casă și efective s-au executat în sumă de 241,0 mii lei și, respectiv, 243,0 mii lei. La executarea cheltuielilor din fondul de rezervă au fost admise un șir de nereguli, care au generat cheltuieli ce nu se încadrează în limita prevederilor legale ce reglementează acest domeniu. Astfel, pe parcursul anului 2010, contrar prevederilor pct.3 din Regulamentul fondului de rezervă, prin deciziile sale, Consiliul raional Cimișlia a alocat din fondul de rezervă mijloace financiare pentru cheltuieli ce nu poartă caracter excepțional și imprevizibil sau poartă un caracter social, care, potrivit prevederilor Legii nr.827-XIV din 18.02.2000²², sînt pasibile achitării din fondurile locale de susținere socială a populației. Ca urmare a celor menționate, din contul fondului de rezervă au fost utilizate neregular mijloace financiare în sumă totală de 92,2 mii lei, din care: 54,0 mii lei – pentru organizarea acțiunilor culturale; 32,4 mii lei – pentru tratament medical, ajutor financiar sau material; 4,0 mii lei – pentru procurarea bunurilor muzeale; 1,8 mii lei – pentru premierea conducătorilor formațiilor artistice.

Totodată, probele de audit acumulate denotă că 5 persoane fizice au beneficiat de ajutor material atât din fondul de rezervă al Consiliului raional Cimișlia (12,0 mii lei), cât și din fondul local de susținere socială a populației

¹⁹ Art.43 și art.44 din Legea învățămîntului nr.547-XIII din 21.07.1995 (cu modificările și completările ulterioare).

²⁰ Regulamentul privind constituirea fondului de rezervă al Consiliului raional Cimișlia și utilizarea mijloacelor acestuia, aprobat prin Decizia Consiliului raional Cimișlia nr.07/07 din 10.12.2009 (în continuare – Regulamentul fondului de rezervă).

²¹ Hotărârea Guvernului nr.1427 din 22.12.2004 „Pentru aprobarea Regulamentului-tip privind constituirea fondurilor de rezervă ale autorităților administrației publice locale și utilizarea mijloacelor acestora”.

²² Legea Fondului republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației nr.827-XIV din 18.02.2000 (cu modificările și completările ulterioare).

(6,8 mii lei), iar acordarea ajutoarelor financiare în sumă de 2,0 mii lei s-a efectuat fără a lua în considerație nivelul venitului lunar minim garantat, prin ce nu s-au respectat prevederile art.5, art.6 și art.7 din Legea nr.133-XVI din 13.06.2008²³.

Pe parcursul anului 2010, Consiliul raional Cimișlia nu a respectat principiile de delimitare a cheltuielilor ce pot fi suportate din bugetul raional și a admis efectuarea unor cheltuieli ce nu țin de activitatea sa, prin ce nu au fost respectate prevederile art.8 alin.(4) din Legea nr.397-XV din 16.10.2003. Astfel, din fondul de rezervă al Consiliului raional au fost alocate mijloace financiare: Direcției Regionale Supraveghere și Control a Frontierei de Stat „Basarabeasca” – în sumă de 8,0 mii lei, pentru efectuarea lucrărilor de reparație și amenajare a teritoriului; Secției situații excepționale Cimișlia a Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne – 8,6 mii lei, pentru procurarea combustibilului și premierea angajaților.

Concluzii: Consiliul raional Cimișlia nu a asigurat respectarea întocmai a prevederilor legale la utilizarea mijloacelor financiare din fondul de rezervă, ceea ce a cauzat executarea unor cheltuieli care nu pot fi considerate drept excepționale și imprevizibile, după cum prevede Regulamentul fondului de rezervă (pct.3), în sumă totală de 108,8 mii lei, din care 16,6 mii lei – cheltuieli ce nu țin de activitatea Consiliului raional.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia:

15. Ajustarea la prevederile legale a Regulamentului privind constituirea fondului de rezervă al Consiliului raional Cimișlia și utilizarea mijloacelor acestuia.

16. Excluderea finanțării din fondul de rezervă a cheltuielilor ce nu se asimilează celor cu caracter excepțional și imprevizibil și nu se încadrează în limita prevederilor legale ce reglementează domeniul dat.

17. Examinarea oportunității planificării și executării cheltuielilor ce nu poartă caracter excepțional și imprevizibil din contul alocațiilor de bază.

3.3. Referitor la cheltuielile pentru investiții și reparații capitale și achizițiile publice

• Conform Legii bugetului de stat pe anul 2010, alocațiile pentru cheltuielile capitale pe raionul Cimișlia au constituit 3435,0 mii lei, sau 57 lei la un locuitor, care, în comparație cu anul 2009, s-au diminuat cu 1215,0 mii lei, sau cu 21 lei la un locuitor. Totodată, aceste alocații au fost mai mari decât media pe republică, în anul 2010 constituind 40,7 lei la un locuitor, iar în anul 2009 – respectiv, 71,3 lei. Se relevă că, la momentul actual, lipsesc reglementări privind modul și criteriile de distribuire a suportului financiar pentru cheltuieli capitale, acordat din bugetul de stat și din bugetele raionale bugetelor de nivel inferior, ceea ce nu corespunde prevederilor art.81 alin.(8) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006.

În anul 2010, stabilirea obiectelor pentru cheltuieli capitale s-a efectuat fără a se ține cont de investițiile capitale începute la 8 obiecte în anii 2007-2009 și nefinalizate, la situația din 01.01.2010, pentru acestea fiind executate lucrări în sumă totală de 6158,1 mii lei și urmînd a mai fi executate lucrări în sumă totală de 11690,7 mii lei (din totalul obiectelor menționate, pentru 7 obiecte nu au fost alocate mijloace financiare pentru finalizarea lor). Totodată, valoarea lucrărilor care au rămas să fie executate la 3 obiecte era mai mică de 100,0 mii lei: gazoductul Cenac – 64,6 mii lei, gazoductul Munteni, Schinoasa – 22,9 mii lei, gazoductul Coștangalia – 17,48 mii lei. Ca rezultat al celor menționate, precum și al faptului că în anul 2010 au fost inițiate și finanțate lucrări de reparații și investiții

capitale la 7 obiecte noi, cu valoarea contractuală totală de 4283,4 mii lei (inclusiv 5 obiecte de investiții capitale în sumă de 3345,8 mii lei și 2 obiecte de reparații capitale în sumă de 937,7 mii lei), la situația din 01.01.2011, au fost înregistrate 13 obiecte de investiții capitale nefinalizate, pentru finalizarea cărora sînt necesare mijloace financiare în sumă totală de 13089,3 mii lei, sau cu 1398,6 mii lei mai mult față de suma înregistrată la început de an. Se relevă că la obiectele nefinalizate timp de mulți ani nu au fost efectuate lucrări de conservare, ceea ce determină riscul de distrugere a acestora, precum și de suportare a unor cheltuieli suplimentare neprevăzute. Datoriile creditoare ale Consiliului raional pentru investiții și reparații capitale, la 31.12.2010, au constituit 449,7 mii lei.

Lipsa unor criterii clare de selectare a obiectelor pentru reparații și investiții capitale, precum și a studiilor de fezabilitate (ceea ce contravine prevederilor art.78 alin.(3) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006) determină riscul alocării mijloacelor financiare nu în direcțiile prioritare de dezvoltare a raionului sau pentru lucrările ce nu pot fi efectuate sau finalizate. Astfel, la inițierea lucrărilor de construcție a gazoductului Porumbrei-Sagaidac, AAPL din raionul Cimișlia nu s-au asigurat de existența consumatorilor de gaze, iar din cauza că Consiliul raional Cimișlia și Centrul medicilor de familie Cimișlia nu au stabilit proprietarul Centrului de sănătate din s.Gura Galbenei, alocațiile bugetare în sumă de 100,0 mii lei, destinate Centrului de sănătate din s.Gura Galbenei, nu au fost utilizate. Pentru construcția podului peste râul Cogîlnic din s.Gura Galbenei, situat pe un drum local care pe timp de ploaie devine impracticabil, au fost contractate lucrări, pentru care în buget nu au fost prevăzute mijloace financiare.

Totodată, unele lucrări de reparații capitale au fost inițiate în pofida criteriilor de logică. Astfel, fără a fi definitive lucrările de reparație a acoperișului sălii sportive a liceului din s.Selemet, au fost executate lucrări de reparație în sală. Ca urmare, pereții laterali ai sălii pe timp de ploaie se umezesc și sînt plini de mușcagii. Mai mult decât atât, lucrările de reparație au fost contractate cu întârziere, abia la 09.09.2010, și în valoare cu 673,8 mii lei mai mult decât mijloacele financiare alocate în anul 2010 (250,0 mii lei). Ca urmare, nici termenul indicat în contract pentru finalizarea lucrărilor (3 luni) nu a fost respectat. Prin aceste situații, aparatul președintelui raionului Cimișlia a generat unele impedimente, care au afectat procesul instructiv-educativ din cadrul liceului.

La executarea lucrărilor de construcție la obiectul „Gazoductul Porumbrei-Sagaidac”, subdiviziunile Consiliului raional Cimișlia au admis dezafectarea mijloacelor bugetare în sumă de 244,7 mii lei, ca urmare a recepționării și achitării lucrărilor neexecutate și pentru utilajul nemontat de către antreprenorul S.A. „Cimteren”. Această situație a fost generată de faptul că AAPL din satele Porumbrei și Sagaidac nu au stabilit consumatorii de gaze naturale, necesari pentru a da în exploatare gazoductul, precum și că în regiune s-au întetit cazurile de furturi ale utilajului de la punctele de reglare a presiunii gazelor, ceea ce poate duce la suportarea unor cheltuieli neprevăzute. Ca urmare, nici termenul indicat în contract pentru finalizarea lucrărilor (2 luni) nu a putut fi respectat.

• Achizițiile publice de lucrări și servicii s-au efectuat cu nerespectarea unor prevederi legale, ceea ce a generat deficiențe și lacune în acest proces.

Contrar prevederilor pct.5 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1380 din 10.12.2007²⁴, la aprobarea grupurilor de lucru pentru efectuarea achizițiilor publice, nu au fost stabilite exhaustiv funcțiile fiecărui membru, ceea

²³ Legea cu privire la ajutorul social nr.133-XVI din 13.06.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

²⁴ Hotărîrea Guvernului nr.1380 din 10.12.2007 „Privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții” (cu modificările și completările ulterioare).

ce a determinat exercitarea cu deficiențe de către aceștia a responsabilităților. Astfel, grupul de lucru pentru achiziții al aparatului președintelui raionului Cimișlia nu a asigurat publicarea în termene regulamentare a anunțului de intenție privind achizițiile, iar anunțul publicat nu a cuprins toate contractele preconizate de a fi atribuite până la sfârșitul anului bugetar, ceea ce contravine prevederilor art.19 din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007. În cadrul a 4 proceduri de achiziții publice, grupul de lucru respectiv nu s-a folosit de dreptul, acordat prin art.29 alin.(1) din aceeași lege, de a respinge toate ofertele în cazul imposibilității acoperirii financiare a acestora. Ca rezultat, aparatul președintelui raionului Cimișlia a contractat lucrări cu 1120,8 mii lei mai mult decât limita aprobată în bugetul unității administrativ-teritoriale pe anul 2010 (inclusiv la lucrările de construcție a podului peste râul Cogîlnic, s.Gura Galbenei – cu 193,5 mii lei mai mult; la lucrările de construcție a cazangeriei cu gaze naturale și modificarea sistemului de încălzire din s.Gradiște – cu 106,8 mii lei; la lucrările de reconstrucție a sistemului de aprovizionare cu agent termic a gimnaziului din s.Cenac – cu 278,3 mii lei; la lucrările de reparație capitală a sălii sportive a liceului din s.Selemet – cu 542,2 mii lei), prin ce nu au fost respectate prevederile art.78 alin.(1) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006.

Ca urmare, în conformitate cu datele din evidența contabilă a aparatului președintelui raionului, la situația din 01.01.2011, lucrările de investiții și reparații capitale au fost executate în sumă de 2884,9 mii lei (inclusiv reparații capitale – 424,0 mii lei), ceea ce constituie doar 66,0% din valoarea lucrărilor contractate (4231,8 mii lei, inclusiv reparații capitale – 937,6 mii lei).

De menționat că încheierea contractelor în lipsa surselor financiare de acoperire a acestora, precum și nesoluționarea problemei privind resursele financiare pe parcursul anului bugetar au făcut imposibilă respectarea întocmai a clauzelor contractelor de achiziții publice încheiate și a atras după sine o povară suplimentară asupra bugetului raional Cimișlia pe anii următori.

Contrar prevederilor art.42 alin.(8) și alin.(9) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 și pct.149 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1123 din 15.09.2003²⁵, la contractarea unor lucrări, aparatul președintelui raionului Cimișlia nu a asigurat reținerea de la antreprenori a garanției de bună execuție în mărime de 5,0% din valoarea contractuală, sau în sumă totală de 136,7 mii lei, ceea ce condiționează un risc de neexecutare de către ofertanți a clauzelor contractuale, precum și imposibilitatea încasării penalităților prevăzute în contract.

Concluzii: Nu sînt stabilite criterii bine determinate pentru distribuirea suportului financiar acordat de stat UAT pentru cheltuielile capitale. Totodată, mijloacele financiare pentru investițiile și reparațiile capitale au fost distribuite pentru obiecte, fără a se ține cont de investițiile capitale începute anterior, în lipsa unor criterii clare de selectare a obiectelor pentru reparații și investiții capitale, precum și a studiilor de fezabilitate, ceea ce generează imobilizarea resurselor financiare publice.

Nerespectarea reglementărilor ce țin de domeniul contabilității a cauzat defazectarea mijloacelor bugetare.

Deficiențele constatate în procesul de efectuare a achizițiilor publice au condiționat: nestabilirea exhaustivă a funcțiilor fiecărui membru al grupului de lucru pentru achizițiile publice; nepublicarea regulamentară a anunțurilor de intenții; contractarea unor lucrări în lipsa surselor financiare de acoperire a acestora; neasigurarea reținerii garanției de bună execuție. Această situație determină

riscul utilizării iraționale a mijloacelor bugetare, executării necalitative a lucrărilor contractate, precum și al împovărării bugetului raional.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia, primărilor satelor Cenac, Gura Galbenei, Sagaidac și Selemet, comunelor Gradiște și Porumbrei:

18. În comun cu autoritățile centrale de specialitate, determinarea criteriilor privind distribuirea mijloacelor financiare pentru cheltuielile capitale, precum și a criteriilor de selectare a obiectelor pentru reparații și investiții capitale.

19. Determinarea necesității finalizării obiectelor ale căror construcții au început în anii precedenți și nu au fost finalizate, precum și a priorității executării lor.

20. Contractarea lucrărilor doar în cazul existenței unui studiu de fezabilitate ce ar susține rentabilitatea acestora.

21. Întreprinderea măsurilor de rigoare, conform prevederilor legale, referitor la mijloacele financiare defazectate.

22. Respectarea cadrului legal la efectuarea achizițiilor publice și monitorizarea conformă a executării contractelor de achiziție.

23. Implementarea procedurilor de control intern care să asigure supremația cadrului legal în domeniul achizițiilor publice și înlăturarea tuturor deficiențelor.

24. Asigurarea respectării actelor normative referitor la garanția de asigurare a executării contractelor de achiziții.

3.4. Cu privire la gestionarea patrimoniului public local și asigurarea integrității lui

Probele de audit acumulate la acest compartiment denotă că modul de gestionare a patrimoniului raional a fost afectat de un șir de deficiențe și lacune, ce se exprimă prin: lipsa unei evidențe conforme a patrimoniului public; neasigurarea înregistrării integrale a dreptului asupra patrimoniului și a modalității raportării utilizării acestuia; neexecutarea recomandărilor în baza rezultatelor controalelor/auditelor precedente în vederea înlăturării neregulilor constatate.

• AAPL din raionul Cimișlia nu au respectat întocmai prevederile legislației în vigoare ce țin de domeniul gestiunii patrimoniului public local. Astfel, până la momentul actual, aparatul președintelui raionului Cimișlia nu a întreprins măsurile necesare referitor la înregistrarea conformă a drepturilor de proprietate asupra bunurilor imobile (clădiri și construcții speciale), precum și nu a efectuat procedurile respective de delimitare a terenurilor proprietate publică a Consiliului raional. De menționat că nu au fost executate nici cerințele privind problema în cauză, stabilite în pct.1.2.8. din Hotărârea Curții de Conturi nr.42 din 15.06.2007²⁶.

• Autoritățile executive din subordinea Consiliului raional au admis deficiențe la darea în locațiune a bunurilor imobile. Astfel, în anul 2010, aparatul președintelui raionului Cimișlia a calculat plăți pentru locațiune în sumă de 55,7 mii lei, din care a încasat doar 30,6 mii lei. Aparatul președintelui nu a întreprins toate măsurile posibile pentru încasarea de la Agenția de Dezvoltare Regională Sud a plății pentru locațiune în sumă de 24,4 mii lei, precum și nu a calculat și nu a încasat penalități aferente în sumă 4,8 mii lei, conform prevederilor pct.2.5 din contractul de locațiune. Se relevă că, în anul 2010, în lipsa acordului în scris al proprietarului bunului imobil (Consiliul raional Cimișlia), Agenția de Dezvoltare Regională Sud a efectuat lucrări de reparație capitală a încăperilor primite în locațiune în sumă totală de 137,5 mii lei, ceea ce contravine prevederilor pct.3 din contractul de locațiune, precum și ale Codului civil.

În perioada anilor 2008-2010, contrar prevederilor art.77

²⁵ Regulamentul cu privire la achizițiile publice de lucrări, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1123 din 15.09.2003 (cu modificările și completările ulterioare). Abrogat la 17.09.2010 prin Hotărârea Guvernului nr.834 din 13.09.2010.

²⁶ Hotărârea Curții de Conturi nr.42 din 15.06.2007 „Privind raportul asupra formării și utilizării bugetului raionului Cimișlia și corectitudinii cheltuielilor pentru investițiile capitale pe anul 2006”.

alin.(2) și alin.(5) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006, în lipsa deciziilor corespunzătoare, autoritățile executive din subordinea Consiliului raional au dat în locațiune încăperi cu suprafața totală de 212,4 m². De asemenea, fără a ține cont de prevederile regulamentare²⁷, autoritățile executive ale Consiliului raional Cimișlia nu au stabilit modul de selectare a locatarului pentru spațiul acordat în locațiune.

Acordând încăperi în locațiune unor terțe persoane, Consiliul raional Cimișlia nu a asigurat subdiviziunile sale cu un sediu adecvat pentru desfășurarea activității lor. Astfel, în baza Deciziei Consiliului raional Cimișlia nr.03/13 din 08.08.2007, imobilul amplasat în or.Cimișlia (bd Ștefan cel Mare nr.14), cu valoarea de bilanț de 434,2 mii lei, în care avea sediul DGÎTS, a fost transmis cu titlul gratuit Primăriei or.Cimișlia. Totodată, în lipsa contractului de locațiune sau de comodat, DGÎTS a fost amplasată într-un imobil din str. Decebal nr.9, proprietate a Primăriei or.Cimișlia, ceea ce a creat unele impedimente în activitatea DGÎTS ce se referă la asigurarea pazei și întreținerii bunurilor materiale în valoare de 328,6 mii lei. De menționat că, în anul 2010, în lipsa unor drepturi înregistrate asupra clădirii din str. Decebal nr.9, DGÎTS a executat lucrări de reparație capitală și curentă a acestei clădiri în sumă totală de 135,5 mii lei. Contrar prevederilor pct.46 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010, cheltuielile pentru lucrările de reparație capitală în sumă de 99,9 mii lei nu au fost transmise pentru majorarea valorii de bilanț a clădirii, dar s-au reflectat în raportul financiar al DGÎTS, la contul 019 „Alte mijloace fixe”.

• Consiliul raional Cimișlia nu a clasificat muzeele aflate în subordinea sa, astfel nefiind respectate prevederile art.18 alin.(3) din Legea muzeelor nr.1596-XV din 27.12.2002²⁸. Deși, conform certificatului nr.024 din 18.05.2004, eliberat de către Ministerul Culturii, muzeul satului Selemet a fost înregistrat cu sediul în s.Selemet, raionul Cimișlia, imobilul muzeului și terenul aferent cu suprafața de 0,03 ha se află la balanța Primăriei s.Selemet, întreținerea muzeului fiind finanțată din bugetul raional. Conform Deciziei Consiliului raional nr.07/07 din 10.12.2009, în componența Secției cultură, pentru acest muzeu au fost aprobate două unități de personal. Pentru întreținerea muzeului, în anul 2010, au fost suportate cheltuieli în sumă totală de 38,9 mii lei. De menționat că, conform regulamentului de funcționare a muzeului s.Selemet, acesta nu are statut de persoană juridică, ceea ce contravine prevederilor art.5 din Legea nr.1596-XV din 27.12.2002. Totodată, lipsa unei metodologii de evidență valorică și cantitativă a bunurilor muzeale, elaborată de Ministerul Culturii și Turismului²⁹, a determinat situația cind 6630 de bunuri muzeale aflate în acest muzeu

nu sînt reflectate în evidența contabilă nici la Secția cultură, nici la Primăria s.Selemet.

În perioada anului 2010, cheltuielile Secției cultură pentru întreținerea școlii de muzică din s.Selemet au constituit 313,4 mii lei. Se relevă că și în cazul respectiv imobilul școlii și terenul aferent acestuia se află la balanța Primăriei s.Selemet, iar Secția cultură nu are încheiate contracte de locațiune sau de comodat pentru acest imobil. Totodată, această instituție nu dispune de o bază materială adecvată. Ca urmare, la 19 elevi revine un instrument muzical, ceea ce influențează negativ asupra procesului didactic.

Concluzii: AAPL din raionul Cimișlia nu au asigurat administrarea eficientă a bunurilor publice și înregistrarea regulamentară a drepturilor asupra acestora, ceea ce determină riscul de pierdere a bunurilor proprietate publică și de efectuare a unor cheltuieli iraționale. Totodată, nerealizarea cerințelor Curtii de Conturi în baza rezultatelor controalelor anterioare, în vederea înlăturării neregulilor constatate, condiționează existența continuă a acestora.

Recomandări Consiliului raional Cimișlia:

25. Înregistrarea regulamentară a drepturilor asupra bunurilor imobile aflate în folosință și delimitarea exhaustivă a competențelor în ce privește întreținerea acestora.

26. Acordarea regulamentară a bunurilor imobile în locațiune, cu asigurarea încasării plăților necesare, inclusiv a restanțelor locatarilor.

27. Clasificarea muzeului din s.Selemet și determinarea oportunității finanțării acestuia.

28. Întreprinderea măsurilor pentru ținerea evidenței regulamentare a bunurilor muzeale.

IV. Concluzii generale ale auditului bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public

Reieșind din faptul că obiectivul auditului a constatat în evaluarea regularității și conformității executării veniturilor și cheltuielilor bugetului raional Cimișlia pe anul 2010, precum și gestionării patrimoniului public, iar sfera de aplicare a acestuia a fost limitată, auditul nu poate să-și exprime opinia standardizată de audit și expune doar concluziile generale de audit.

Auditul bugetului raional Cimișlia pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public a constatat abateri de la prevederile legislației în vigoare la efectuarea cheltuielilor bugetare, achiziționarea mărfurilor și serviciilor, precum și la gestionarea patrimoniului public. Aceste nereguli și abateri au fost condiționate de lipsa unor reglementări interne care ar asigura un control intern adecvat la componenta utilizarea mijloacelor pentru cheltuieli capitale, achiziții publice și gestionarea patrimoniului.

Responsabil de desfășurarea misiunii de audit:
Directorul departamentului de audit III
Echipa de audit:
Controlorul superior de stat, auditorul public

V.Potlog

Ig. Țurcanu

²⁷ Pct.13 din Hotărârea Guvernului nr.483 din 29.03.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de dare în locațiune a activelor neutilizate”.

²⁸ Legea muzeelor nr.1596-XV din 27.12.2002 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.1596-XV din 27.12.2002).

²⁹ Hotărârea Curtii de Conturi nr.3 din 19.02.2009 „Privind raportul asupra gestionării patrimoniului public de către muzeele subordonate Ministerului Culturii și Turismului în perioada anilor 2005-2008 (9 luni)”.

PARTEA II
Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova**711****HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind radioprotecția și securitatea radiologică în practicile de radioterapie**

Pentru executarea prevederilor art.4, art.6 alin.(2), art.43 și 72 din Legea nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.67, art.183), art. 6, 12 și 14 din Legea nr.111-XVI din 11 mai 2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.98-101, art. 451), cu modificările ulterioare, precum și în scopul asigurării unui nivel înalt de protecție a sănătății populației, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul sanitar privind radioprotecția și securitatea radiologică în practicile de radioterapie (se

anexează).

2. Supravegherea de stat a sănătății publice și radioprotecției în cadrul practicilor de radioterapie este efectuată de către Ministerul Sănătății, prin intermediul Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice.

3. Supravegherea desfășurării în siguranță a practicilor de radioterapie este efectuată de către Ministerul Mediului, prin intermediul Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice.

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării.

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:**
Ministrul sănătății
Ministrul mediului**Nr. 632. Chișinău, 24 august 2011.****Vladimir FILAT****Andrei Usatii**
Gheorghe Șalaru

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 632
din 24 august 2011

REGULAMENT
sanitar privind radioprotecția și securitatea radiologică
în practicile de radioterapie

Regulamentul sanitar privind radioprotecția și securitatea radiologică în practicile de radioterapie (în continuare – Regulament) este armonizat cu prevederile Directivei 96/29/Euratom a Consiliului din 13 mai 1996 privind stabilirea normelor de bază de securitate pentru protecția sănătății lucrătorilor și a populației împotriva pericolelor prezentate de radiațiile ionizante, Directivei 97/43/Euratom a Consiliului din 30 iunie 1997 privind protecția sănătății persoanelor împotriva pericolelor pe care le prezintă radiațiile ionizante rezultate din expunerea în scopuri medicale, Directivei 2003/122/Euratom a Consiliului din 22 decembrie 2003 privind controlul surselor radioactive închise de mare activitate și al surselor orfane, precum și cu prevederile Regulamentului Consiliului nr.1493/93/Euratom din 8 iunie 1993 privind transportul substanțelor radioactive între statele membre.

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezentul Regulament reglementează cerințele specifice privind asigurarea radioprotecției pacienților, prevenirea expunerii nejustificate a lucrătorilor expuși profesional și a publicului la radiații ionizante, prevenirea contaminării mediului la efectuarea procedurilor de radioterapie.

2. Prevederile prezentului Regulament se aplică în secțiile și cabinetele de radioterapie ale instituțiilor medico-sanitare, instituțiile medicale de cercetări științifice, instituțiile de învățământ universitar, profesional și în alte instituții de profil medical unde sînt utilizate metodele de teleterapie, brachiterapie (intracavitară și interstițială) cu surse tehnogene și generatoare de radiații ionizante.

1) Cerințele Regulamentului se răsfrîng asupra activităților de proiectare, construire sau reconstruire a secțiilor, cabinetelor de radioterapie și activităților legate de exploatarea secțiilor existente de radioterapie.

2) Prevederile prezentului act normativ sînt destinate pentru instituțiile care utilizează surse radioactive, aplicate

în domeniul radioterapiei, organele și instituțiile de stat cu atribuții de supraveghere și control în domeniul activităților nucleare și radiologice, instituțiile de proiectare, autoritățile publice centrale și locale, organizațiile cu toate formele de proprietate, întreprinzătorii individuali, public.

3) Prezentul Regulament se aplică următoarelor expuneri în scop medical:

a) expunerea pacienților în contextul unui diagnostic sau tratament medical;

b) expunerea persoanelor în contextul medicinei muncii;

c) expunerea persoanelor în contextul programelor de depistare medicală;

d) expunerea persoanelor sănătoase sau a pacienților care participă benevol la programele medicale sau biomedicale, de diagnostic, terapie sau cercetare;

e) expunerea persoanelor în cadrul procedurilor medico-legale.

4) Prevederile prezentului Regulament se vor realiza în limita alocațiilor prevăzute în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

3. Unii termeni și expresii utilizate în prezentul Regulament sînt definite în Legea nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.67, art.183) și în Legea nr.111-XVI din 11 mai 2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.98-101, art. 451).

4. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

accelerator de electroni (în continuare – accelerator) – instalație electrofizică care generează un flux de electroni sau radiație de frînare cu energia maximă mai mare de 0,1 MeV;

afterloading – tehnică prin care aplicatorii sau tuburile de ghidare sînt plasate în/pe pacient înainte de plasarea (introducerea) surselor radioactive, pentru a permite verifi-

carea poziționării corecte a surselor radioactive, precum și a transferului cu precizie a surselor radioactive;

asigurarea calității în radioterapie – ansamblu de măsuri planificate și efectuate de către titularul de autorizație, al căror scop este obținerea rezultatelor scontate de radioterapie în condiții de radioprotecție și securitate radiologică a lucrătorilor expuși profesional și a pacienților, menite să garanteze un grad corespunzător de încredere a unei structuri, a unui sistem sau a unui component;

aplicație interstițială – tehnică radioterapeutică prin care materialul radioactiv este implantat în volumul-țintă;

aplicație superficială – tehnică radioterapeutică prin care materialul radioactiv este plasat pe suprafața pielii sau a altor organe;

aplicație intracavitară – tehnică radioterapeutică prin care materialul radioactiv este plasat înăuntrul cavităților naturale;

autorizație – permisiune acordată printr-un document, la cerere, de către autoritățile competente, de a efectua o operațiune care implică o sursă;

cabinet de planificare dozimetrică – totalitatea încăperilor și echipamentelor destinate pentru prelucrarea datelor topografice și calculul repartițiilor de doze și pregătire a planurilor de iradiere cu surse ionizante;

cabinet pentru mijloacele de modelare a fasciculului de radiații și a mijloacelor individuale de imobilizare a pacientului – totalitatea încăperilor și echipamentelor destinate pentru modelarea fasciculului de radiații și a mijloacelor individuale de imobilizare a pacientului;

cameră de comandă – încăperea a cabinetului de radioterapie în care este instalat pupitrul de comandă, sistemul de control al iradierii și în care se asigură comunicarea audio-video cu pacientul în timpul efectuării procedurilor de radioterapie;

cameră de stocare – cameră destinată pentru stocarea, pregătirea, controlul și sterilizarea surselor radioactive. După caz, camera de stocare poate include și depozitul de surse radioactive;

cameră de tratament – încăperea a cabinetului de radioterapie în care este amplasată instalația de radioterapie și se efectuează procedurile de radioterapie;

controlul calității – set de operațiuni, efectuate de către instituții medicale sau persoane autorizate pentru inspecția și evaluarea parametrilor de programare, coordonare sau executare, menite să asigure calitatea practicilor de radioterapie și să mențină sau să îmbunătățească calitatea acestui control;

lucrător expus profesional – persoană sau salariat care desfășoară activități independente, supus unei expuneri la locul de muncă, datorate unei practici aflate sub incidența prezentului Regulament și putând produce doze care depășesc una dintre limitele dozelor stabilite pentru populație;

sală de intervenție chirurgicală – cameră desemnată pentru introducerea endostatelor și a aplicatoarelor în corpul pacientului, cu monitorizarea poziționării corecte ale cateterelor, endostatelor și aplicatoarelor din dotare, folosind raze X sau scanarea cu ultrasunete;

secție (cabinet) de radioterapie – totalitatea încăperilor instituției medicale special utilizate pentru efectuarea procedurilor de radioterapie;

Sievert – denumirea specială a unității de măsură pentru doza echivalentă sau efectivă. Un Sievert este echivalentul unui joule pe kilogram: $1 \text{ Sv} = 1 \text{ J kg}^{-1}$;

sistem de blocare – parte componentă funcțională a instalației, care asigură deconectarea urgentă a părților funcționale ale instalației, în scopul asigurării protecției lucrătorilor;

sistem de semnalizare – parte componentă funcțională a instalației, care asigură informarea despre procesul de iradiere, valorile debitului de doză în zonele radiologic periculoase (locurile de muncă), starea componentelor funcționale ale instalației;

sursă – aparat, substanță radioactivă sau instalație capabilă să emită radiații ionizante sau substanțe radioactive;

sursă închisă – sursă a cărei structură este astfel concepută încât să împiedice, în condiții normale de utilizare, orice dispersie a substanței radioactive conținute în mediu;

perioadă de interdicție – timpul minim între finalizarea iradierii și permiterea intrării în camera de tratament, necesar pentru diminuarea concentrației substanțelor toxice până la valorile indicate prin ventilare, de asemenea pentru diminuarea nivelurilor de expunere de la activitatea indusă a materialelor constructive și altor materiale în camera de tratament până la valorile admisibile;

titular de autorizație – persoană fizică sau juridică autorizată pentru desfășurarea practicilor de radioterapie în conformitate cu prevederile Legii nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legii nr.111-XVI din 11 mai 2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice, Normelor Fundamentale de Radioprotecție, Cerințelor și regulilor igienice (NFRP-2000), aprobate prin ordinul medicului-șef sanitar de stat (în continuare – NFRP-2000);

ucenic – persoană care urmează un curs de formare sau de instrucție profesională în cadrul unei instituții medicale, în vederea practicării unei meserii;

zonă controlată – orice zonă în care există sau pot fi întreprinse măsuri specifice de protecție și siguranță pentru: a controla expunerile normale și a preveni răspândirea contaminării în condiții normale de lucru; a preveni și a limita extinderea expunerilor potențiale;

zonă supravegheată – orice zonă, nedesemnată ca fiind zonă controlată, dar pentru care condițiile de expunere profesională trebuie ținute sub observație, chiar dacă, în mod obișnuit, nu sînt necesare măsuri specifice de protecție și siguranță;

volum-țintă – concept geometric utilizat în radioterapie pentru planul de tratament, care ia în considerare efectul net al mișcării pacientului și al mișcării țesuturilor iradiate, variațiile în dimensiuni și formă ale țesuturilor, variațiile geometriei fasciculului, precum dimensiunea și direcția fasciculului.

5. Prevederile Regulamentului se răsfrîng asupra tuturor tipurilor de instalații utilizate în radioterapie. Instalațiile de radioterapie sînt instalații radiologice medicale de tipul:

a) instalații cu raze Roentgen de teleterapie (cu fascicul extern) pentru terapie de contact cu tensiunea anodică pînă la 100 kV(kiloVolt), terapie superficială cu tensiunea anodică în jur de 100 kV, terapie de ortovoltaj cu tensiunea anodică 150-300 kV;

b) instalații gamma de teleterapie (cu fascicul extern) cu surse radioactive închise (instalație de telecobaltoterapie cu sursă de Cobalt-60);

c) acceleratoare liniare medicale (linacuri) care produc fascicule de fotoni cu energia mică 4-8 MV(megaVolt), fascicule de fotoni cu energia medie 10-15 MV și electroni, fascicule de fotoni cu energia mare 18-25 MV și electroni;

d) simulatoare și simulatoare Tomografie Computerizată (în continuare CT) de radioterapie pentru realizarea planului de tratament;

e) instalații de brachiterapie (curieterapie) cu surse radioactive închise.

1) Clasificare după modul de încărcare:

a) instalație de brachiterapie cu încărcare manuală – cînd aplicatorul este preîncărcat și conține surse radioactive în momentul plasării aplicatorului pe pacient;

b) instalație de brachiterapie afterloading – cînd aplicatorul este plasat mai întîi în poziția țintă pe pacient și sursele radioactive sînt încărcate mai tîrziu, fie manual (afterloading manual), fie automat de către instalație (instalație afterloading telecomandată).

2) Clasificare după debitul dozei:

a) instalație de brachiterapie cu debit mic al dozei (în continuare – LDR);

b) instalație de brachiterapie cu debit mediu al dozei (în continuare – MDR);

c) instalație de brachiterapie cu debit mare al dozei (în continuare – HDR);

d) instalație de brachiterapie cu debit pulsatoriu al dozei (în continuare – PDR).

3) Clasificare după tehnică:

a) implant temporar;

b) implant permanent.

4) Clasificare după tipul de contact:

a) aparate cu iradiere de contact;

b) aparate cu iradiere la distanță.

6. Cerințele Regulamentului nu se aplică asupra practicilor de radioterapie cu surse deschise de radiații ionizante.

7. Sistemul de asigurare a radioprotecției la etapele de proiectare și exploatare a secțiilor (cabinetelor) de radioterapie trebuie să prevadă implementarea în practică a trei principii de bază ale radioprotecției – normarea, justificarea și optimizarea.

8. Principiul de normare se realizează prin stabilirea normativelor sanitare (limitele dozelor admisibile de iradiere, a nivelurilor admise și a nivelurilor de control) de expunere la radiații a lucrătorilor expuși profesional și a populației.

1) Expunerea fiecărui lucrător nu va depăși următoarele limite:

a) doză efectivă de 20 mSv (miliSievert) pe an, mediată pe 5 ani consecutivi;

b) doză efectivă de 50 mSv într-un an oarecare, cu condiția că pe parcursul a 5 ani consecutivi doza medie nu va depăși 20 mSv pe an;

c) pentru cristalinul ochiului – doza echivalentă de 150 mSv pe an;

d) pentru piele, mâini, antebrațe, laba piciorului și glezne – doza echivalentă de 500 mSv pe an. Această limită se aplică dozei medii pentru o suprafață de 1 cm², indiferent care suprafață a fost expusă.

2) Pentru persoanele cu vîrsta cuprinsă între 16 și 18 ani, care sînt expuse iradierii în scopul pregătirii și ulterior angajării la serviciu în condiții de iradiere ionizantă, și pentru elevii și studenții avînd vîrsta cuprinsă între 16 și 18 ani, care au necesitatea de a utiliza sursele de iradiere ionizantă în scopul studiului, nu trebuie să depășească următoarele limite:

a) doză efectivă anuală de 6 mSv;

b) pentru cristalin – doza echivalentă anuală 50 mSv;

c) pentru piele, mâini, antebrațe, laba piciorului și glezne – doza echivalentă anuală 150 mSv. Această limită se aplică dozei medii pentru o suprafață de 1 cm², indiferent care suprafață a fost expusă.

3) Pentru femeile în vîrstă de pînă la 45 ani doza echivalentă în regiunea inferioară a abdomenului (zona bazinului) nu trebuie să depășească 1 mSv pe lună.

9. Principiul de justificare se realizează ținînd cont de următoarele cerințe:

1) procedurile de radioterapie se desfășoară cu strictete conform indicațiilor clinice numai în cazurile în care nu există metode alternative de tratament, pacientul refuză metodele alternative de tratament sau aceste metode pot conduce la un rezultat clinic mai grav;

2) beneficiul pentru pacient de la un efect terapeutic așteptat trebuie să depășească necondiționat daunele așteptate de la dozele primite de iradiere;

3) riscul refuzului procedurilor de radioterapie trebuie inițial să depășească riscul expunerii de la efectuarea acestora.

10. Principiul de optimizare sau de limitare a nivelurilor de expunere la proiectarea și exploatarea secțiilor de radioterapie se realizează prin:

1) menținerea dozelor de iradiere a pacienților la cele mai mici niveluri posibile, cu condiția asigurării volumului

necesar și a calității efectului terapeutic, luînd în considerare factorii economici și sociali;

2) reducerea maximă posibilă a dozei absorbite de către organele și țesuturile aferente țintei, cu asigurarea unei doze terapeutice eficiente în volumul-țintă și excluderea probabilității leziunilor actinice la etapa postiradiere;

3) menținerea dozelor de expunere profesională a lucrătorilor expuși profesional la cele mai mici niveluri posibile, care pot fi atinse, luînd în considerare factorii economici și sociali.

11. Radioprotecția în secțiile (cabinetele) de radioterapie se asigură prin:

1) alegerea justificată a locului și a terenului pentru amplasarea blocului, secției de radioterapie;

2) justificarea caracteristicilor tehnologice și a celor sanitare-igienice la proiectarea încăperilor unde va fi amplasată secția de radioterapie;

3) construcția și alegerea instalațiilor de radioterapie produse calitativ și cu caracteristici adecvate ale parametrelor fizico-tehnice;

4) organizarea rațională a locurilor de lucru și a activităților cu sursele de radiații ionizante;

5) exploatarea argumentată a aparaturii și a utilajului de radioterapie;

6) utilizarea mijloacelor și a tehnologiilor de protecție individuală și colectivă de la acțiunea surselor de radiații ionizante;

7) prezența și funcționarea permanentă a sistemului de control radiologic;

8) planificarea și realizarea activităților specifice concrete pentru asigurarea radioprotecției pacienților, lucrătorilor expuși profesional și a populației în programul zilnic de activitate a secției, la etapele de reconstrucție și încetare a exploatării;

9) supravegherea respectării cerințelor de radioprotecție;

10) instruirea lucrătorilor expuși profesional privind metodele și tehnicile de radioterapie cu respectarea condițiilor de radioprotecție și securitate radiologică în cadrul activităților cu sursele de radiații ionizante;

11) sporirea gradului de cunoștințe a pacienților și a populației în domeniul radioprotecției.

12. Evaluarea sistemului existent de asigurare a radioprotecției în secțiile de radioterapie este bazată pe următorii indici:

1) caracteristica unor posibile și reale contaminări radioactive ale mediului;

2) analiza asigurării măsurilor de radioprotecție și de respectare a prevederilor regulamentelor sanitare în domeniul radioprotecției;

3) probabilitatea apariției accidentelor cu radiații și a consecințelor lor posibile;

4) gradul de pregătire a instituției pentru lichidarea accidentelor cu radiații și a consecințelor acestora;

5) analiza dozelor de expunere primite de lucrătorii expuși profesional și de unele grupuri din populație din contul expunerii în timpul activității secțiilor de radioterapie;

6) numărul de persoane expuse în valori ce depășesc dozele-limită stabilite.

13. La efectuarea procedurilor de radioterapie titularul de autorizație, instituția medico-sanitară asigură:

1) controlul termenelor de valabilitate a documentelor de autorizare;

2) controlul condițiilor de întreținere, deservire și reparație a instalațiilor care acționează asupra inofensivității activităților practicate pentru asigurarea unei stări funcționale corespunzătoare cerințelor actelor normativ-tehnice în vigoare. Instalațiile și echipamentele trebuie să aibă documentația operațională necesară în limba de stat;

3) accesul nelimitat al persoanelor abilitate cu atribuții de supraveghere și control de stat în domeniul activităților nucleare și radiologice, precum și în domeniul securității în muncă pentru efectuarea inspecțiilor la obiectivele unde se

desfășoară activități cu surse de radiații ionizante;

4) elaborarea și realizarea planului de acțiuni pentru a aduce sistemul de asigurare a securității radiologice și radioprotecției în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare;

5) prezența actelor normative privind asigurarea radioprotecției și securității radiologice și realizarea în volum deplin a prevederilor acestora;

6) analiza periodică și estimarea radioprotecției, securității radiologice în instituție, efectuarea măsurilor de perfecționare a acestora;

7) evidența și controlul surselor radioactive conform registrului de evidență și control al surselor și deșeurilor radioactive;

8) stocarea autorizată a surselor radioactive, a căror utilizare în continuare nu este prevăzută (inclusiv a surselor radioactive cu termenul de utilizare expirat), la organizațiile specializate pentru stocarea și tratarea deșeurilor radioactive;

9) exploatarea surselor radioactive doar în perioada de valabilitate sau de funcționare indicată;

10) protecția fizică a surselor radioactive, în scopul evitării furtului și utilizării neautorizate;

11) numărul necesar și calificarea angajaților (lucrătorilor expuși profesional) care sînt implicați în activități autorizate;

12) planificarea și efectuarea perfecționării angajaților (lucrătorilor expuși profesional) privind radioprotecția și securitatea radiologică, monitoringul radiologic, evidența și controlul surselor și a deșeurilor radioactive, asigurarea protecției fizice a lor;

13) monitorizarea expunerii la radiații ionizante la locurile de muncă, în încăperi și pe teritoriul instituției;

14) monitoringul dozimetric individual al lucrătorilor expuși profesional;

15) instruirea, perfecționarea și atestarea periodică a managerilor secțiilor de radioterapie, a specialiștilor serviciilor de radioprotecție și securitate radiologică, precum și a lucrătorilor expuși profesional care își desfășoară activitatea cu surse radioactive permanent sau temporar în aspectele ce țin de asigurarea radioprotecției și securității radiologice;

16) efectuarea examenelor medicale preventive și periodice anuale ale lucrătorilor expuși profesional;

17) informarea permanentă a lucrătorilor expuși profesional despre nivelurile de expunere la locurile de muncă și dozele individuale de expunere primite;

18) informarea personalului despre aspectele de bază privind radiațiile ionizante, efectele acestora și despre acțiunile care trebuie întreprinse la locul detectării și/sau suspectării prezenței unei surse radioactive;

19) informarea femeilor expuse profesional asupra necesității de a anunța din timp cînd sînt însărcinate pentru a se evita riscurile de expunere a fătului;

20) informarea la timp a Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (în continuare – ANRANR), Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice (în continuare – SSSSP) și, după caz, a altor organe cu atribuții în domeniul activităților nucleare și radiologice despre incidentele și accidentele radiologice;

21) îndeplinirea cerințelor și prescripțiilor organelor de supraveghere și control în domeniul activităților nucleare și radiologice;

22) realizarea drepturilor cetățenilor în domeniul radioprotecției și securității radiologice.

14. Responsabilitatea pentru asigurarea radioprotecției la locurile de muncă, birourile și secțiile de radioterapie este atribuită administrației instituției în conformitate cu prevederile Legii nr.10–XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legii nr.111–XVI din 11 mai 2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice și NFRP-2000.

15. Administrația instituției medicale elaborează și

aprobă instrucțiuni privind radioprotecția și securitatea radiologică, inclusiv dispozițiile privind cerințele față de activitățile cu surse de radiații ionizante, înregistrarea, depozitarea, transportarea, eliberarea surselor de radiații ionizante, inclusiv controlul radiologic, despre măsurile de igienă personală și igiena muncii, precum și acțiunile lucrătorilor expuși profesional în cazuri de accidente cu radiații, în conformitate cu cerințele NFRP-2000 și ale altor documente normative în vigoare.

16. Secția de radioterapie poate fi dată în exploatare numai după obținerea autorizației ANRANR, cu condiția existenței autorizației sanitare de funcționare valabile încă cel puțin 6 luni. Nu se admite utilizarea surselor radioactive neautorizate.

17. Toate practicile de radioterapie și standardele de tratament antitumoral aplicate trebuie să fie avizate și aprobate de Ministerul Sănătății. În descrierile acestor practici în actele normative ale Ministerului Sănătății trebuie să fie stabilite nivelurile de referință de iradiere a pacientului pentru efectuarea procedurilor în mod optim.

18. Proiectarea, construirea încăperilor pentru secțiile (cabinetele) de radioterapie, fabricarea, montarea, reglarea, repararea și deservirea tehnică a aparaturii, a echipamentelor tehnologice și a mijloacelor de radioprotecție trebuie să fie efectuate numai de către instituții și organizații ce dețin avizele și autorizațiile prevăzute de legislația în vigoare.

1) La proiectarea secției de radioterapie se vor utiliza constrîngerile de doză nu mai mari decît:

a) 10 mSv/an (miliSievert/an) la locul de muncă al lucrătorului expus profesional la radiații;

b) 20 μSv/săptămînă (microSievert/săptămînă) în spațiile în care populația poate avea acces.

2) Ecranele, altele decît pereții camerei de tratament, vor fi proiectate astfel încît debitul dozei să nu depășească 1 μSv/h (microSievert/oră).

19. Supravegherea de stat a sănătății publice în secțiile de radioterapie include estimarea tuturor condițiilor și a factorilor care influențează expunerea la radiații ionizante și starea sănătății lucrătorilor expuși profesional, a pacienților și a populației, enumerați în prezentul Regulament.

20. În timpul activității în secțiile de radioterapie, un impact negativ asupra lucrătorilor expuși profesional îl pot avea următorii factori de producție nocivi și periculoși:

1) radiațiile ionizante – expunerea externă gama de la sursele închise de radiații ionizante; expunerea externă beta de la sursele închise de radiații ionizante; contaminarea radioactivă posibilă a suprafețelor de lucru și concentrația majorată de aerosoli radioactivi în aerul încăperilor de lucru în caz de deetanșiere a surselor închise de radiații ionizante;

2) nivelul periculos de tensiune în circuitele electrice ale aparaturii și echipamentelor, scurt circuitul care poate afecta corpul uman;

3) nivelul ridicat al zgomotului produs de aparatură radiologică, frigiderule, ventilatoarele și instalațiile din dotare; un efort fizic sporit în timpul exploatării echipamentelor;

4) componentele toxice ale materialelor de protecție (plumb);

5) radiațiile LASER (directă, reflectată, împrăștiată) utilizate în dispozitivele pentru radioterapie și la poziționarea inițială a pacientului;

6) piesele mobile deschise ale aparatelor, utilajelor și mecanismelor;

7) posibilitatea transmiterii infecțiilor prin aer și contact.

21. Nivelurile factorilor nocivi și periculoși în secțiile de radioterapie nu trebuie să depășească mărimile specificate în actele normative în vigoare.

CAPITOLUL II

NORME SANITARE PRIVIND AMPLASAREA SECȚIILOR, CABINETELOR DE RADIOTERAPIE. AUTORIZAREA ȘI AVIZAREA SANITARĂ

22. Amplasarea încăperilor destinate radioterapiei sau

secțiilor de radioterapie, componența și suprafața încăperilor nou-construite, reconstruite, sistemele de ventilație, de încălzire și de iluminare trebuie să corespundă cerințelor Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.663 din 23 iulie 2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.131-134, art. 746), prezentului Regulament și altor acte normative în vigoare. Distanța dintre secțiile (cabinetele) de radioterapie și casele de locuit nu trebuie să fie mai mică de 500 metri. Proiectul de amplasare a acestor încăperi se coordonează cu ANRANR și SSSSP.

Se interzice amplasarea secțiilor (cabinetelor) pentru radioterapie la distanță și de contact în incinta caselor de locuit și a edificiilor obștești.

23. Componența, suprafața camerei de comandă și altor încăperi pentru utilajele auxiliare destinate practicilor de terapie cu accelerator de electroni trebuie să corespundă cerințelor documentelor normative în vigoare.

24. Autorizarea sanitară de funcționare a secțiilor, cabinetelor de radioterapie se efectuează conform solicitărilor depuse de utilizatorul surselor de radiații ionizante, în baza expertizei sanitare a documentelor prezentate. Setul de documente prezentate trebuie să includă:

- 1) proiectul secției, cabinetului de radioterapie, proiectul amplasării instalațiilor și utilajelor de radioterapie;
- 2) calculele protecției staționare;
- 3) programul de radioprotecție a personalului și a pacienților;
- 4) programul de monitorizare a expunerii la radiații ionizante și estimării stării de sănătate a angajaților;
- 5) proiectul amenajării sistemelor de ventilație și aprovizionare cu apă.

25. Avizării sanitare sînt supuse următoarele activități în cadrul practicilor în radioterapie:

- 1) atribuirea terenurilor pentru construcții și reconstrucții ale secțiilor de radioterapie;
- 2) proiectele de construcții și reconstrucții ale secțiilor (cabinetelor) de radioterapie;
- 3) recepția finală a obiectivelor unde sînt utilizate metodele de radioterapie;
- 4) tehnologiile de iradiere a pacienților în cadrul practicilor de radioterapie.

26. Proiectul secției (cabinetului) trebuie să ia în considerare clasificarea zonelor, tipul activității și instalațiile de radioterapie care se preconizează că vor fi utilizate. Secțiile și cabinetele pentru teleterapie trebuie să fie amplasate într-un bloc radiologic separat (anexă) sau într-o aripă separată a instituției medicale. Încăperile pentru aparatele de gama-terapie la distanță, unde este necesară fortificarea planșeurilor inferioare din beton sau a fundamentului, trebuie să fie situate la primul etaj (parter).

27. La proiectarea secției de radioterapie se vor prevedea sisteme de protecție conectate cu instalația de radioterapie și camera de tratament, care vor include sisteme de avertizare și dispozitive de blocare.

28. Secția de radioterapie trebuie să fie dotată obligatoriu cu un sistem de control al accesului, sistem de alarmă, de avertizare și de semnalizare a incendiului, sistem de climatizare și ventilație adecvată.

29. La intrarea în camera de tratament, de simulare sau în depozitul de surse se va afișa obligatoriu simbolul „Pericol de radiații ionizante”. La intrarea în camera de proceduri se va plasa un avertizor luminos, care va funcționa în timpul conectării instalației de radioterapie, poziționării pacientului, aplicării procedurii și perioadei de interdicție.

30. Principiile de bază de planificare și de aranjament funcțional al cabinetelor și secțiilor trebuie să fie:

- 1) amplasarea încăperilor prevăzute pentru activități cu surse de radiații ionizante într-un singur bloc;
- 2) amplasarea pupitrului de comandă pentru aparatele radioterapeutice în încăperi separate;
- 3) posibilitatea organizării transportării mecanizate a

surselor radioactive pînă la locurile de muncă și automatizarea procesului de pregătire a surselor pentru funcționare.

31. Încăperile pentru pacienții care așteaptă tratamentul prin iradiere și alte proceduri tehnologice de radioterapie trebuie să fie izolate de alte încăperi ale spitalului.

32. Suprafața încăperii de așteptare pentru iradiere trebuie să prevadă sarcina de 12 pacienți la 1 aparat de radioterapie per schimb, iar pentru pacienții care solicită primire în biroul medicului-radioterapeut – 8 pacienți la 1 medic per schimb. Suprafața încăperilor de așteptare proiectate trebuie să permită, de asemenea, plasarea și trecerea liberă în canionul aparatului a brancardei pentru bolnav.

33. Dimensiunile cabinetelor pentru amplasarea simulatorului Roentgen și a tomografului-simulator computerizat trebuie să asigure funcționarea adecvată și în condiții de siguranță pentru pacient a circulației personalului și a pieselor în mișcare ale aparatelor, inclusiv în pozițiile lor extreme.

34. Cabinetul de planificare dozimetrică trebuie să fie amplasat în vecinătatea sălii de intervenție chirurgicală și în apropierea cabinetului cu simulator. Suprafața lui trebuie să fie suficientă pentru amplasarea echipamentelor și a dispozitivelor digitale ale imaginilor pentru un număr de locuri de muncă, care este suficient pentru asigurarea funcționării neîntrerupte a blocului de iradiere în doze mici.

35. Ambele cabinete trebuie să fie legate cu linii de comunicații ale rețelei computerizate locale pentru a transfera informația topometrică în procesul de planificare dozimetrică. Suprafața cabinetului de planificare dozimetrică trebuie să asigure amplasarea mai multor locuri de muncă (în funcție de numărul personalului), dotate cu calculatoare și dispozitive periferice pentru ele.

36. Saloanele pentru pacienți, unde bolnavii sînt transportați după introducerea endostatelor cu surse pentru o iradiere suficient de lungă, trebuie să fie proiectate pentru un singur loc. În saloane trebuie să fie instalate toate echipamentele necesare pentru exploatarea în condiții de siguranță a surselor radioactive, inclusiv un container pentru amplasarea acestora în caz de urgență, un dispozitiv pentru monitorizarea expunerii dotat cu alimentare electrică neîntreruptă.

37. Dimensiunile cabinetului pentru mijloacele de modelare a fasciculului de radiații și a mijloacelor individuale de imobilizare a pacientului trebuie să permită amplasarea liberă a echipamentelor de marcare, modelare, tăiere și montare a blocurilor de formare și a mijloacelor individuale de imobilizare, precum și a mesei de lucru pentru a corespunde datelor antropometrice ale pacientului. Trebuie să se prevadă un loc separat sau un depozit pentru stocarea bunurilor și blocurilor utilizate, precum și a dispozitivelor de imobilizare.

38. Dimensiunile camerei de tratament și ale canionului necesare asamblării și dezasamblării aparatului de gamma-terapie trebuie să asigure mișcarea fără obstacole a tuturor părților mobile ale aparatului, inclusiv în pozițiile lor extreme, și condiții de siguranță pentru pacient și lucrătorii expuși profesional.

39. Trecerea în canion din camera de așteptare trebuie să fie comodă atît pentru deplasarea lucrătorilor expuși profesional și a pacientului, așezat în scaunul cu roțile, cît și pentru transportarea și montarea instalațiilor. Cînd nu este posibilă îndeplinirea acestei cerințe, trebuie să se prevadă un spațiu cu dimensiuni care sînt mai mari decît dimensiunile corespunzătoare ale echipamentelor instalate în canion.

40. Dimensiunile camerei de comandă pentru sistemul de control al iradierii, care este adiacentă canionului aparatului, trebuie să asigure o amplasare rațională a dispozitivelor pupitrului de comandă, monitorizarea video a pacientului, controlul duratei iradierii, sistemului de legătura audio, imaginii electronice portale și a tuturor sistemelor de

control computerizat al procesului de iradiere.

41. Toate încăperile trebuie să fie situate în apropiere reciprocă, pentru a asigura o capacitate optimă de trecere și, totodată, a îndeplini toate cerințele necesare pentru a asigura radioprotecția și securitatea radiologică. Sînt admise următoarele combinații ale încăperilor:

1) comasarea sălii de intervenții chirurgicale, a cabinetului radiografic și a cabinetului de tratament în același bloc, pentru monitorizarea poziției endostatului imediat după introducerea sa. Se exclude transportarea pacientului dintr-un cabinet în altul, capacitatea optimă de trecere este redusă;

2) comasarea sălii de intervenții chirurgicale cu cabinetul radiografic pentru atingerea capacității optime de trecere;

3) toate cele trei cabinete menționate sînt separate, dar trebuie să fie amplasate învecinat unul față de altul, pentru a exclude posibilitatea deplasării aplicatorului, care este introdus în interiorul corpului pacientului în timpul transportării acestuia dintr-un cabinet în altul.

42. Cerințele privind funcționarea sălii de intervenție chirurgicală a secției de radioterapie și a cabinetului de planificare dozimetrică trebuie să corespundă celor referitoare la blocul de iradiere la radiații în doze mici.

În cazul unui flux mare de pacienți, trebuie să existe o sală de intervenție chirurgicală suplimentară pentru pacienții din ambulator, care nu necesită anestezie pentru plasarea cateterului sau endostatului, iar toate manipulările chirurgicale sînt efectuate conform unei scheme simplificate. Tot aici trebuie să fie amplasat un aparat Roentgen pentru monitorizarea operațională a poziției endostatului și corectarea poziției acestuia la necesitate, pentru radiografia în două proiecții sau stereoscopie cu raze X pentru planificarea dozimetrică.

43. În sala de intervenție chirurgicală este efectuată introducerea endostatelor și a aplicatoarelor în corpul pacientului, cu monitorizarea poziționării corecte a catetelor, endostatelor și a aplicatoarelor, folosind razele X sau scanarea cu ultrasunete.

Aparatul trebuie să asigure o posibilitate de vizualizare a imaginii multiproecționale pentru planificarea dozimetrică a iradierii. De asemenea, trebuie să fie instalate echipamente pentru anestezie, depozitare și sterilizare a sondelor, catetelor, endostatelor.

Trebuie să existe o chiuvetă echipată cu sistem de îndepărtare a apei pentru spălarea aplicatoarelor și a endostatelor cu plasă de protecție, pentru a preveni pierderea sursei în timpul spălării.

44. Camera de comandă trebuie să fie amplasată învecinat cu camera de tratament și amenajată cu un sistem video de supraveghere a pacientului, un sistem audio bidirecțional, cu un negatoscop pentru vizionarea radiogramelor și a imaginilor de tomografie computerizată. Este necesară prezența unui echipament special (container de depozitare temporară) pentru amplasarea de urgență a sursei extrase din corpul pacientului, în cazul în care sursa nu poate fi extrasă în mod normal.

45. Toate încăperile blocului de radioterapie cu debit mic al dozei (LDR) trebuie să fie amplasate învecinat, pentru a minimiza distanța de transportare a pacienților și a surselor radioactive. Este interzisă transportarea pacienților cu surse închise de radiații ionizante introduse în organism.

46. În depozitul pentru păstrarea surselor radioactive și pregătirea lor pentru introducerea în organismul pacientului trebuie să existe un seif pentru depozitarea în condiții de siguranță a surselor, echipat cu un sistem de blocare de securitate și scheme de amplasare a surselor în spațiul interior al acestuia. Suprafața încăperii trebuie să fie suficientă pentru a asigura procedurile de primire, depozitare, pregătire pentru iradiere, calibrare și amplasare a surselor în seif după finalizarea procedurilor terapeutice, precum și păstrare pentru dezintegrare după expirarea termenului de exploatare.

47. Depozitul trebuie să fie prevăzut cu un sistem de închidere corespunzător, sistem de protecție fizică și de securitate radiologică a surselor radioactive, avertizoare corespunzătoare pentru zona controlată, sistem de avertizare a nivelului de radiații ionizante, sistem de alarmă și avertizare în caz de incendiu. Proiectul depozitului trebuie să fie avizat de către ANRANR.

48. Blocul de iradiere cu debit mare de doză (HDR) trebuie să aibă aceleași încăperi ca și blocul de iradiere cu debit mic de doză, inclusiv o sală de intervenție chirurgicală, o sală de radiografie, o încăpere pentru planificare dozimetrică, un cabinet de tratament, o încăpere pentru pupitrul de comandă.

49. Secția de radioterapie pentru instalațiile de teleterapie și brachiterapie telecomandată va fi compusă, după caz, cel puțin din:

- 1) cameră de tratament destinată instalației de radioterapie;
- 2) cameră de comandă destinată consolei de comandă;
- 3) cameră pentru simulator;
- 4) cameră de planificare a tratamentului;
- 5) depozit de surse, după caz;
- 6) cameră de dezbrăcare și așteptare pentru pacienți;
- 7) cameră pentru consultații medicale;
- 8) cameră pentru personalul medical;
- 9) vestiar, grup sanitar pentru personal și grup sanitar pentru pacienți;
- 10) alte încăperi tehnice necesare, în funcție de complexitatea instalației.

50. În încăperile unde se află surse de radiații ionizante se interzice efectuarea lucrărilor care nu sînt atribuite lor și amplasarea utilajului care nu este prevăzut pentru îndeplinirea proceselor tehnologice planificate pentru radioterapie.

51. În încăperile destinate practicilor de radioterapie trebuie să fie instalat un sistem autonom de ventilare flux-reflux. Reciclarea aerului în aceste încăperi este interzisă.

52. Temperatura și umiditatea aerului trebuie să fie stabile și situate în intervalul:

- 1) temperatura: 20-25°C;
- 2) umiditatea relativă: 30-75%.

53. Pentru excluderea curenților de aer este necesară limitarea variațiilor caracteristicilor parametrilor aerului, legate de sistemul de ventilație:

- 1) temperatura – pînă la 1°C/min.;
- 2) umiditatea relativă – pînă la 10 gPa/min.;

54. Instalațiile de colectare a aerului din atmosferă trebuie să fie instalate la o distanță de cel puțin 15 metri pe orizontală de la instalațiile de eliminare a aerului din încăperile de lucru.

Instalațiile de dirijare a sistemului de ventilare trebuie să fie instalate în afara ariei canoanelor aparatelor de radioterapie.

55. Sistemele de aprovizionare cu apă și de canalizare în încăperile secțiilor de radioterapie trebuie să corespundă cerințelor actelor normative în vigoare.

56. Încălzirea încăperilor destinate practicilor de radioterapie trebuie să se efectueze cu agent termic sub formă de apă sau aer.

57. Securitatea electrică și conectarea instalațiilor, utilajelor, dispozitivelor la conturul de unire al prizei cu pămîntul în încăperile destinate practicilor de radioterapie trebuie să satisfacă cerințele tehnicii securității.

Instalațiile comunale accesibile pentru contact (calorierele, țevile rețelei de apă și canalizare, încălzire) vor fi izolate cu materiale dielectrice și nu sînt servite ca mijloace de unire cu pămîntul. Conectarea cablului de împămîntare cu cablul zero nu se admite.

58. În încăperile destinate practicilor de radioterapie trebuie să fie instalate prize staționare de conectare a aparaturii de măsurare, a instalațiilor video, de comunicare și a instrumentelor pentru deservirea tehnică.

59. Fiecare aparat de radioterapie trebuie să fie conectat la rețeaua electrică prin intermediul unui dispozitiv comutațional, accesul fiind comod și sigur.

60. Pentru deconectarea aparatelor și a altor instalații de la rețeaua electrică, care se află în canion și în camera de comandă, trebuie să fie prevăzute întrerupătoare de avarie. Ele vor fi clar vizibile, ușor accesibile și protejate de conectare întâmplătoare și reîntoarcere automată în regimul de lucru.

Întrerupătoarele de avarie trebuie să fie instalate în afara zonelor de acțiune a fluxului direct de iradiere, pe partea interioară a peretelui sălii de proceduri, astfel încât personalului să-i fie asigurat accesul liber către ele.

61. În încăperile destinate practicilor de radioterapie, unde se efectuează lucrări cu folosirea centratoarelor optice cu laser, trebuie să fie prevăzută o iluminare artificială cu un nivel redus, în limitele a 5 – 20 lx (lux). În canioane și camerele de comandă va fi prevăzută o iluminare de avarie de la o sursă autonomă de alimentare.

62. Lucrările de pregătire și efectuare a procedurilor terapeutice imbinat cu ridicarea unor părți ale utilajului cu masa mai mare de 20 kg se efectuează cu folosirea mijloacelor mecanizate. Forța de greutate a dispozitivelor și accesoriilor nu trebuie să depășească 100 N (Newton) și înălțimea maximă de ridicare manuală de cel mult 1,5 m.

63. Echipamentul, instrumentele și mobila trebuie să fie marcate corespunzător pentru aceste încăperi.

64. În camera de tratament a acceleratorului trebuie să fie instalat un sistem de ventilație prin refulare și aspirație cu stimulare mecanică, destinat eliminării produselor de radioliză a aerului și a altor substanțe toxice.

Sistemul de ventilație prin aspirație, care deserveste camera de tratament, pentru acceleratorul de grupa 2, folosit continuu în procesele tehnologice, trebuie să fie dublat cu ventilație de rezervă cu o capacitate de cel puțin 1/3 din capacitatea ventilatoarelor de bază. Ventilatoarele de rezervă vor fi utilizate cu sisteme automate de conectare în cazul ieșirii din funcțiune sau opririi spontane a ventilatoarelor de bază. Timpul de lucru al sistemului de ventilație de rezervă va asigura finalizarea procedurii de radioterapie, dar nu mai mult de 1/2 din schimbul de lucru. În acest timp trebuie să fie luate toate măsurile pentru restabilirea funcționării normale a sistemului de ventilație de bază. Exploatarea ulterioară a acceleratorului poate fi reluată numai după restabilirea lui deplină și punerea în funcțiune a sistemului de ventilație de bază.

65. Sistemele de ventilație din camera de tratament trebuie să asigure diminuarea concentrațiilor substanțelor toxice până la valorile admisibile la finalizarea funcționării acceleratorului sau până la terminarea perioadei de interdicție. În camera de tratament trebuie să fie asigurată rarefierea aerului de cel puțin 49 Pa (Pascal). În toate cazurile trebuie să fie asigurat un flux de aer din încăperile adiacente camerei de tratament.

66. Necesitatea filtrării aerului eliminat din camera de tratament se stabilește la stadiul de proiectare. Se permite eliminarea aerului în atmosferă fără filtrare, dacă prin calcule este demonstrat că substanțele nocive eliminate se dispersează în atmosferă până la valori admisibile pentru cele mai nefavorabile condiții meteorologice a spațiilor de amplasare a acceleratorului.

CAPITOLUL III

CERINTE PRIVIND RADIOPROTECȚIA

ÎNCĂPERILOR DESTINATE PRACTICILOR DE

RADIOTERAPIE

67. Radioprotecția încăperilor destinate practicilor de radioterapie trebuie să se calculeze și să se proiecteze de către o organizație de proiectare autorizată, conform legislației în domeniu. Configurarea, materialul și grosimea protecției staționare trebuie să asigure respectarea dozelor-limită pentru lucrătorii expuși profesional la radiații ionizante și populație conform NFRP-2000.

68. La etapa de proiectare a secției de radioterapie care

utilizează instalații de radioterapie trebuie să fie asigurate măsurile necesare optimizării protecției și limitării dozelor, în scopul îndeplinirii cerințelor de radioprotecție și securitate radiologică.

69. Componenta și suprafața încăperilor pot fi înaintate de firma producătoare sub formă de propunere la proiect, care este luată în considerare la elaborarea proiectului, dar nu-l substituie. Proiectul secției (cabinetului) trebuie să ia în considerare clasificarea zonelor, tipul activității și instalațiile de radioterapie care se preconizează să fie utilizate.

70. Solicitantul de autorizație, titularul de autorizație trebuie să stabilească suprafața zonelor controlate și supravegheate, luând în considerare limitele reale de expunere și mărimea expunerii potențiale. Limitele zonei controlate trebuie să fie marcate cu inscripții speciale și semnul pericolului radioactiv. Zona controlată trebuie să fie delimitată și accesibilă exclusiv persoanelor instruite corespunzător și controlată conform unor proceduri scrise elaborate de titularul de autorizație.

Se va afișa obligatoriu simbolul „Pericol de radiații ionizante” la fiecare intrare în camera de tratament, de simulare și la depozitul de surse. La intrarea în zona controlată se afișează obligatoriu etichete cu inscripția „zonă controlată”, cu informații vizuale despre natura surselor și riscurile asociate.

Ori de câte ori există un risc considerabil de contaminare radioactivă, trebuie luate măsuri speciale, legate inclusiv de accesul, ieșirea persoanelor și a bunurilor.

Pentru zona supravegheată, dacă este cazul, se amplasează panouri care indică tipul zonei, natura surselor și riscurile inerente acestora. Dacă este cazul, se stabilesc norme de lucru corespunzătoare riscului radioactiv asociat surselor și operațiunilor implicate.

71. Dacă încăperile destinate practicilor de radioterapie se află nemijlocit la suprafața solului, protecția în această direcție nu se prevede. Când tavanul încăperilor destinate practicilor de radioterapie se află nemijlocit sub acoperiș, protecția planșeului de beton se determină la proiectare, luând în considerare timpul de aflare a lucrătorilor antrenați la alte lucrări în timpul ședinței de iradiere.

72. Calculul protecției se efectuează în flux direct de iradiere, ținând cont de radiațiile împrăștiate în materialul planșeului și în aer.

73. În camerele de tratament pentru amplasarea aparatelor de gamaterapie, destinate aplicației la distanță sau superficiale, nu trebuie să existe goluri pentru ferestre. Pereții și tavanul vor fi acoperiți cu materiale slab absorbante. Dusemeaua va fi acoperită cu materiale dielectrice și slab absorbante. Intrarea în camerele de tratament trebuie să fie efectuată sub formă de labirint.

Toate golurile, canalele tehnologice și de comunicare trebuie să fie proiectate sub unghi în așa mod încât eficacitatea protecției, calculată în locurile lor de amplasare, să nu fie mai mică decât cea calculată la restul protecției staționare.

74. Ferestrele protectoare de vizualizare în încăperile preoperatorii pentru radioterapie nu trebuie să se afle în flux direct de iradiere, în toate pozițiile posibile ale sursei.

75. Calculul protecției staționare a cabinetelor preoperatorii utilizate cu simulatoare cu raze-X sau cu simulatoare tomografice trebuie efectuat conform cerințelor privind instalarea, exploatarea cabinetelor și aparatelor de radio-diagnostic.

76. Pereții depozitului de stocare a surselor radioactive cu debit mic de doză din componenta blocului pentru aplicarea superficială nu necesită protecție suplimentară, deoarece, la păstrarea corectă a surselor cu activitate mică în seiful de protecție, nivelul necesar de protecție pentru lucrătorii expuși profesional este asigurat.

77. Depozitul de surse radioactive care poate fi în afara spațiului sau în spațiul existent al camerei de stocare și de pregătire a surselor trebuie să fie prevăzut cu:

1) sistem de închidere corespunzător;

2) sistem de protecție fizică și de securitate radiologică a surselor radioactive;

3) marcaje corespunzătoare de zonă controlată;

4) sistem de avertizare a nivelului de radiații;

5) sistem de alarmă și avertizare de incendiu.

78. La proiectarea camerelor pentru plasarea maximum a doi pacienți supuși aplicațiilor de brachiterapie cu surse cu debitul dozei mic, în nemijlocita apropiere a paturilor trebuie să fie instalate bariere de radioprotecție. Decizia privind instalarea barierelor, configurarea, materialul și grosimea lor se coordonează cu ANRANR și SSSSP. La baza proiectării stă principiul de optimizare a iradierii, prin aceasta obținându-se diminuarea iradierii pentru fiecare bolnav/pacient din aceeași încăpere.

79. Trebuie să fie prevăzute ecrane corespunzătoare mobile pentru protecția lucrătorilor expuși profesional și a vizitatorilor pacienților de brachiterapie. Înainte de începerea tratamentului, cât mai aproape de patul pacientului trebuie să fie plasate ecrane mobile, astfel încât expunerea personalului medical să fie minimă.

80. La proiectarea protecției staționare a cabinetelor destinate aplicațiilor superficiale cu debit de doză mare, calculele se efectuează reieșind din geometria poziționării surselor în pozițiile lor maxime, definite de construcția aparatului gamaterapeutic și de amplasarea lui în cabinet. Spre deosebire de aparatele cu aplicație la distanță, sursa aparatelor cu aplicație superficială cu debit de doză mare nu este fixată rigid și nu se colimează, din care cauză calculul protecției peretilor și tavanului trebuie să se efectueze pentru iradierea inițială neîmprăștiată, la fel ca și pentru barierele primare de protecție.

81. La proiectarea radioprotecției din materiale grele (plumb, wolfram), suprafețele acestora vor fi căptușite cu ecrane din materiale ușoare (aluminu sau alte materiale), pentru diminuarea intensității iradierii de frinare. În același timp, dacă radioprotecția locală este efectuată din blocuri de protecție demontabile, trebuie să fie prevăzută imposibilitatea conectării instalațiilor în caz de instalare incorectă a blocurilor.

82. Debitul dozei de la aparatele gama-terapeutice cu surse închise de iradiere nu trebuie să depășească 20 $\mu\text{Gy/oră}$ ($\mu\text{Sv/oră}$) la distanța de 1m de suprafața blocului de protecție, aflate în poziție de păstrare.

83. Mijloacele staționare de protecție (pereti, dușumeaua, tavanul, ușile de protecție) trebuie să asigure diminuarea iradierii în afara cabinetului radioterapeutic până la un nivel la care nu va fi depășită doza-limită pentru categoria corespunzătoare a persoanelor expuse iradierii.

CAPITOLUL IV **CERINȚE PRIVIND AMENAJAREA ȘI** **ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII ÎN SECȚIILE DE** **RADIOTERAPIE**

84. Ușa de intrare în canion trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

1) deschiderea și închiderea ușoară;

2) materialul și grosimea ușii trebuie să asigure ca în camera de comandă dozele-limită pentru lucrătorii expuși profesional să nu fie depășite. Această cerință va fi asigurată, în principal, prin configurarea labirintului de protecție în canion și mai puțin prin construcția ușii;

3) pe ușa de intrare la loc vizibil va fi amenajat simbolul „Pericol de radiații ionizante”;

4) ușa de intrare trebuie să se deschidă din interiorul canionului, pentru evitarea unor urgențe radiologice în canion în timpul procedurii de radioterapie, precum și a suprairadierii accidentale a lucrătorilor expuși profesional.

85. La intrarea în canion trebuie să fie instalate nu mai puțin de două sisteme de blocare, care cuplează ușa cu aparatul de radioterapie și sistemul care conectează mecanismul de deschidere a ușii cu debitul de doză. Producătorul instalației de radioterapie este obligat să prezinte utilizatorului schemele de montare a sistemului de blocare a aparatului.

86. Sistemele de blocare trebuie să asigure următoarele cerințe:

1) blocarea ușii în regim de iradiere, care acționează la semnalul aparatului și la aparatura de control a debitului de doză;

2) blocarea conectării regimului de iradiere la deschiderea ușii;

3) deconectarea și blocarea regimului de iradiere a aparatului la oprirea sistemului de blocare;

4) intersectarea fluxului de iradiere sau reîntoarcerea sursei de iradiere din cupola aparatului de radioterapie în camera de păstrare (depozit) la deschiderea ușii în canion, la modificarea parametrilor de iradiere care nu se încadrează în limitele stabilite pentru procedura de iradiere concretă, deconectarea sursei de alimentare și apariția unui pericol pentru pacient cauzat de părțile mobile ale aparatului;

5) conectarea repetată a fluxului de iradiere trebuie efectuată numai la închiderea finală a ușii și restartarea butonului de pe consola de comandă, cu condiția ca parametrii de operare să nu fie schimbați sau reselectați;

6) garanția împotriva oricăror defecțiuni tehnice.

87. În canion trebuie instalat un buton de deconectare de urgență a aparatului și de blocare a ușii, accesul liber către buton fiind asigurat fără necesitatea intersectării fluxului primar de iradiere în orice poziție a cupolei aparatului relativ cu pacientul supus iradierii. De asemenea, un buton de deconectare de urgență trebuie să fie instalat și pe consola de comandă.

88. Blocarea mecanică sau electromecanică a ușii de intrare în canion nu se permite.

89. Sistemul de semnalizare trebuie să asigure personalul cu avertizoare luminoase, audio, video referitor la poziția sursei aparatului de radioterapie.

În timpul lucrului aparatului de radioterapie pe consola de comandă, la intrarea în camera de tratament, în labirintul de protecție și canion trebuie să funcționeze semnalizatoarele luminoase de avertizare privind prezența și poziția de lucru a sursei, conectarea iradierii. Semnalizatoarele luminoase trebuie instalate în câmpul vizibil al lucrătorilor expuși profesional și pacientului.

90. Semnalizatoarele audio vor informa despre:

1) conectarea preventivă a regimului de iradiere;

2) începutul procedurii de radioterapie;

3) ieșirea neautorizată din zona „activă” a pacientului supus aplicațiilor interstițiale.

91. Informarea vizuală trebuie asigurată prin amplasarea semnalizatoarelor de avertizare și interdicere, inclusiv „Pericol de radiații ionizante”, „Nu intrați”, „Nu conectați”.

92. Controlul sistemelor de blocare și semnalizare se desfășoară în corespundere cu buletinele stabilite de control al calității aparatelor de radioterapie. Necorespunderile sistemelor de blocare și semnalizare se înregistrează în registrul de lucru al operatorului și se înlătură imediat.

93. În canionul pentru iradiere terapeutică, la distanță trebuie să fie montate:

1) dispozitivul pentru fixarea pe perete a unui sistem de centrare cu laser în isocentrul câmpului de iradiere;

2) dispozitivul pentru supraveghere video a bolnavilor, care trebuie să cuprindă tot spațiul canionului;

3) dispozitivul de comunicare reciprocă între pacient și operatorul care execută iradierea;

4) monitorul de supraveghere a radiațiilor pentru semnalizarea depășirii nivelului debitului de doză conectat la avertizorul luminos și la blocarea automată a ușii; monitorul trebuie să fie dotat cu surse de alimentare electrice neîntrerupte; datele de pe monitor ar trebui să fie clar vizibile nemijlocit la intrarea în labirintul de protecție;

5) dispozitivul pentru reglarea lentă a nivelului iluminării;

6) sistemul autonom de iluminare de avarie.

94. Dotarea încăperilor destinate practicilor de radioterapie superficiale cu debit mare de doză trebuie să corespundă

pundă următoarelor cerințe:

1) camera de comandă și canionul trebuie să fie dotate cu un sistem video de supraveghere a pacientului și cu un dispozitiv de comunicare reciprocă;

2) în camera de comandă pot fi amplasate un negatoscop pentru examinarea radiofotografiilor și un videoterminal pentru examinarea imaginilor tomografice, ultrasonografice și alte descrieri medicale;

3) trebuie să fie montate instalații pentru înlăturarea de urgență a surselor din corpul pacientului în containerul de păstrare temporară, dacă sursa nu poate fi extrasă în regim normal de lucru;

4) pe ușa de intrare trebuie să fie instalat un sistem de blocare, care va reîntoarce automat sursa în containerul de păstrare a aparatului la deschiderea neautorizată a ușii, precum și un avertizor luminos de prezență a radiațiilor;

5) pe suprafața externă a ușii trebuie să fie plasat simbolul „Pericol de radiații ionizante”, cu indicarea tipului radionuclidului și activitatea nominală.

95. În canion trebuie să fie instalat un monitor de supraveghere a radiațiilor cu sursă electrică neîntreruptă pentru semnalizarea depășirii nivelului debitului de doză, conectat la avertizorul luminos și la blocarea automată a ușii.

96. În timpul iradierii pacienților nu se permite efectuarea altor operații neprevăzute de procesul tehnologic, dacă aceste acțiuni nu sînt orientate spre luarea măsurilor de prevenire a situațiilor de urgențe, care amenință viața și sănătatea pacienților și a lucrătorilor expuși profesional.

97. Lucrările cu sursele de radiații ionizante prin introducerea lor manuală în organismul pacientului trebuie să se desfășoare prin aplicarea aparatului tehnologic și instrumental de la distanță.

98. Iradierea este efectuată numai la închiderea deplină a ușii canionului, care este controlată de sistemul de blocare a ușii. În timpul procedurii de iradiere, în canion sau în salonul „activ” trebuie să se afle numai pacientul, accesul altor persoane este interzis.

99. Dispozitivele auxiliare și accesoriile aparatelor radioterapeutice (blocuri, filtre, sisteme de imobilizare, endostate) trebuie amplasate într-un loc accesibil și comod, pentru deplasarea lor înspre și dinspre pacient. Nu se permite prezența suprafețelor deschise ce conțin plumb.

100. Locurile de muncă în încăperile destinate practicilor de radioterapie trebuie organizate astfel încît efectuarea procedurilor de iradiere să asigure o expunere minim posibilă a lucrătorilor expuși profesional, cu vizualizarea permanentă și controlul instrumental al poziției surselor de iradiere.

Locul de muncă al operatorului aparatului de radioterapie în camera de comandă trebuie să fie amplasat în așa mod încît ușa de intrare în canion și toate semnalele de avertizare să fie permanente în vizorul operatorului.

101. Lucrările de reparație și profilactice trebuie să fie efectuate de către cel puțin două persoane, care dețin permis de activitate în domeniu. Acest fapt este determinat de complexitatea lucrărilor, efortul fizic și riscul potențial de suprairadiere a acestor persoane. În timpul lucrărilor trebuie să fie utilizate mijloace de protecție colective și individuale, care sînt determinate de caracterul lucrărilor.

Se interzice aflarea persoanelor în încăperile unde se desfășoară lucrări de reglare, reparație și profilactice, inclusiv a lucrătorilor expuși profesional care nu sînt implicați în aceste procese.

102. Primirea, păstrarea, transportarea și evidența surselor de iradiere în secțiile de radioterapie trebuie să corespundă cerințelor actelor normative în vigoare.

103. În subdiviziunile de radioterapie trebuie să fie asigurate toate condițiile de primire, păstrare, aplicare, consum și decontare a surselor de iradiere, pentru excluderea folosirii lor neautorizate.

Transportarea surselor de iradiere în încăperile destinate practicilor de radioterapie și pe teritoriul instituției medicale trebuie efectuată în containere de protecție, cu respectarea

măsurilor de radioprotecție.

104. Sursele de iradiere trebuie să fie păstrate în încăperi special amenajate, depozite, seifuri și containere de protecție. Depozitul surselor de iradiere trebuie să fie echipat cu semnalizare de pază. În depozit trebuie să fie afișată schema de amplasare a surselor de iradiere.

Activitatea sumară a surselor de iradiere, care se află în depozit, nu trebuie să depășească valorile indicate în adeverința de înregistrare, avizele sanitare și autorizațiile sanitare de funcționare.

105. Eliberarea surselor de iradiere din depozit trebuie efectuată de către persoana responsabilă, în baza cererii, și este fixată în registrul de evidență a surselor.

Sursele de iradiere neutilizabile în calitate de deșeuri radioactive solide se decontează și se predau la stocare către un operator de deșeuri autorizat în baza avizului de transfer, eliberat de ANRANR. Alte surse scoase din utilizare vor fi returnate furnizorului sau transferate către un deținător autorizat în baza avizului de export, eliberat de ANRANR.

106. În secțiile de radioterapie trebuie să fie verificate metrologic următoarele:

1) sursele de radiații;

2) aparatele dozimetrice și radiometrice, folosite la determinarea activității surselor, dozei de radiații și debitului de doză;

3) aparatele de control și de măsurare incluse în aparatele de radioterapie;

4) mijloacele de măsurare utilizate la controlul sistemelor de alimentare cu curent electric, prizelor de unire cu pământul, ventilației.

Capitolul V

CERINȚE PRIVIND AMENAJAREA ȘI EXPLOATAREA ACCELERATORILOR DE ELECTRONI

107. În timpul funcționării acceleratorului, factorii radiologici cu impact negativ pentru sănătate sînt:

1) eliberarea din accelerator a fluxurilor de electroni accelerați;

2) radiația de frînare, care apare la interacțiunea electronilor accelerați cu mediul ambiant;

3) fotoneutronii, care apar la interacțiunea radiației de frînare cu energii înalte cu nucleeele materialelor mediului ambiant;

4) alte tipuri de radiații ionizante, care apar la interacțiunea electronilor și radiațiilor de frînare cu nucleeele materialelor mediului ambiant;

5) contaminarea radioactivă nefixată a mediului ambiant în camera de tratament, care apare ca urmare a activării prafului, metalelor, evaporarea materialelor activate ale țintei și acceleratorului sub acțiunea fluxului de electroni, efectuării procedurilor de iradiere;

6) gazele radioactive și aerosolii formați ca urmare a iradierii aerului și a materialelor infiltrate din obiectele iradiate, de asemenea din apa activată, care răcește părțile componente ale acceleratorului;

7) razele X neutilizate de la aparatul electronic de tensiune înaltă al acceleratorului.

108. În timpul funcționării acceleratorului, factorii neradiationali cu impact negativ sînt:

1) degajarea termică de la utilaje și comunicații (magneți, cabluri electrice);

2) ozonul și oxizii de azot, formați în urma radiolizei aerului sub acțiunea radiațiilor;

3) cîmpurile electromagnetice de frecvență înaltă produse de sistemele de alimentare și cîmpurile electromagnetice constante;

4) zgomotul produs de aparat;

5) materialele toxice emanate la iradierea materialelor;

6) tensiunea înaltă;

7) iradierea LASER.

109. În funcție de parametrii fluxului de electroni, acceleratoarele se împart în două grupe:

1) grupa 1 – acceleratoarele cu energia maximă a particulelor accelerate mai mică sau egală cu 10 MeV (megaelectron-Volt);

2) grupa 2 – acceleratoarele cu energia maximă a particulelor accelerate mai mare de 10 MeV.

110. Pentru accelerator trebuie să fie prevăzute următoarele suprafețe ale încăperilor:

camera de tratament – cel puțin 40 m²;

camera de comandă – cel puțin 15 m².

111. Se permite amplasarea utilajelor de tensiune înaltă în subsoluri și demisoluri, cu condiția amplasării camerei de tratament la etajul 1.

112. Schimbătorii de căldură și alte utilaje, care asigură funcționarea normală a acceleratorului, pot fi amplasați în subsol sau nemijlocit sub dușumeaua camerei de tratament. În acest caz intrarea în această încăpere este permisă numai din camera de tratament.

113. Materialele de radioprotecție ale acceleratorului trebuie să asigure o atenuare efectivă a fluxurilor de electroni accelerați și a radiațiilor secundare (de frinare, cu neutroni și altele), precum și atenuarea radiației de fugă.

La accelerator trebuie să fie asigurată protecția împotriva cîmpurilor electromagnetice de frecvență înaltă și supraînaltă, precum și a cîmpurilor electromagnetice constante.

114. În construcția părților componente ale acceleratorului trebuie să fie prevăzute elemente de radioprotecție și accesorii auxiliare, dispozitive de protecție a lucrătorilor expuși profesional (borne de ieșire a mecanismelor de reglare, cleme de conectare a aparatelor de control pe panoul frontal al blocurilor, protecție locală).

115. Titularul de autorizație este obligat să organizeze controlul asupra concentrațiilor materialelor toxice și nocive, care se formează în urma funcționării acceleratorului în aerul ambiant al încăperilor destinate procedurilor de radioterapie și în alte încăperi (volumul și procedeele controlului trebuie să fie prevăzute la elaborarea proiectului de instalare a acceleratorului), de asemenea teste asupra stării funcționale și eficacității sistemului de ventilare.

116. Volumul, tipul și periodicitatea controlului radiologic, evidența și ordinea înregistrării rezultatelor se stabilesc la etapa de proiectare a acceleratorului.

117. Sistemul controlului radiologic la exploatarea acceleratorului trebuie să includă:

1) controlul dozimetric staționar al nivelurilor radiațiilor ionizante (electroni, radiații de frinare);

2) monitoringul dozimetric individual al dozelor individuale în cazul lucrătorilor expuși profesional;

3) controlul periodic al nivelurilor radiațiilor ionizante în zonele de pericol radiologic, la suprafața exterioară a barierelor de protecție, la locurile de muncă ale lucrătorilor expuși profesional și în încăperile adiacente;

4) controlul dozimetric în toate cazurile de modificare a regimurilor de exploatare și a elementelor constructive ale barierelor de protecție;

5) controlul debitului dozei materialelor de construcție activate în procesul de funcționare a acceleratorului;

6) controlul de funcționare a sistemelor de blocare și semnalizare.

Rezultatele controlului radiologic trebuie să fie înscrise în registre speciale.

118. Pentru acceleratoarele la care se folosesc ținte din beriliu și tritii trebuie să fie efectuat controlul radiologic periodic al fluxurilor de neutroni, nivelelor de contaminare radioactivă a mediului, îmbrăcămintei și pielii lucrătorilor expuși profesional, precum și controlul colectării, depozitării temporare și eliminării deșeurilor radioactive. Periodicitatea controlului radiologic se stabilește de către serviciul de radioprotecție și securitate radiologică al instituției, în coordonare cu ANRANR și SSSSP.

119. Lucrările de punere în funcțiune și de ajustare a acceleratorului se efectuează pînă la primirea în exploatare, cu condiția respectării cerințelor de radioprotecție și

securitate radiologică. O atenție deosebită trebuie să fie acordată funcționării în siguranță a sistemelor de control radiologic, de blocare, de semnalizare și de ventilare a încăperilor. Lucrările de punere în funcțiune și de ajustare, instrucțiunea de efectuare a acestora trebuie să fie efectuate conform unui program aprobat de titularul de autorizație și coordonat cu SSSSP și ANRANR.

120. La fiecare etapă de exploatare a acceleratorului se măsoară nivelurile de expunere la suprafețele exterioare ale protecției și se determină zona supravegheată.

121. Se efectuează măsurătorile dozimetrice detaliate pentru distribuirea cîmpurilor de expunere (cartogramele cîmpurilor de doze) în camera de tratament și în încăperile adiacente. La efectuarea măsurătorilor dozimetrice, o atenție deosebită va fi acordată locurilor de trecere a canalelor tehnologice.

122. La acceleratoarele din grupa 2 lucrările de punere în funcțiune și de ajustare trebuie să fie efectuate numai la prezența permisului de exercitare și sub supravegherea nemijlocită a reprezentantului serviciului de radioprotecție și securitate radiologică a instituției.

123. Lucrările de punere în funcțiune, de ajustare, de reparație și profilactice la acceleratori trebuie să fie efectuate de către o instituție specializată sau o persoană autorizată în modul stabilit în domeniu. Se permite efectuarea acestor servicii de către personalul instituției special instruit, care deține instrucțiunea detaliată a tehnologiilor de efectuare a lucrărilor în condiții de radioprotecție și securitate radiologică. Personalul care efectuează aceste lucrări trebuie să fie asigurat cu mijloace de protecție individuală și dozimetre individuale.

CAPITOLUL VI

CONTROLUL ASIGURĂRII RADIOPROTECȚIEI

ÎN SECȚIILE DE RADIOTERAPIE

124. Controlul asigurării radioprotecției se efectuează de către serviciul sau responsabilul de radioprotecție și securitate radiologică al instituției medicale ori în baza unui acord de către o instituție abilitată pentru efectuarea controlului radiologic instrumental.

Serviciul de radioprotecție și securitate radiologică se creează luînd în considerare volumul și caracterul activității instituției. Regulamentul serviciului de radioprotecție și securitate radiologică (responsabil de control) este aprobat de conducătorul instituției. Serviciul menționat sau persoana responsabilă de radioprotecție a organizației trebuie să fie subordonat la nivel de administrație a instituției, dar, în orice caz, la un nivel mai înalt decît conducerea blocului de radioterapie.

125. Obiectele supuse controlului din secțiile de radioterapie sînt:

1) încăperile și locurile de muncă;

2) echipamentul de protecție radiologică, utilajul tehnologic și medical;

3) procesele tehnologice de radioterapie.

126. În funcție de caracterul lucrărilor efectuate și al surselor utilizate, controlul radiologic trebuie să includă:

1) controlul dozimetric individual al lucrătorilor expuși profesional;

2) măsurarea și evaluarea debitului dozelor de iradiere gama la locurile de muncă ale lucrătorilor expuși profesional, în încăperile învecinate și pe teritoriile adiacente;

3) controlul unor contaminări radioactive potențiale de la sursele închise și controlul etanșității protecției;

4) controlul eficienței instrumentelor de radioprotecție, inclusiv protecția cupolei instalației de radioterapie, a containerelor de protecție pentru transportare și a seifurilor.

127. Planul de efectuare a controlului trebuie să fie determinat pentru fiecare direcție, aprobat de administrația instituției medicale și coordonat cu ANRANR și SSSSP.

Planul controlului radiologic trebuie să includă volumul, periodicitatea, punctele concrete de efectuare a măsurătorilor, plasate pe schema încăperilor secției de radioterapie. La necesitate (reparație, reconstruire a încăperilor și a

echipamentului, tehnologii noi, situații de accidente), în planul de efectuare a controlului, în coordonare cu administrația instituției medicale, se includ modificările necesare.

128. Persoanele responsabile de efectuarea controlului radiologic au dreptul să întrerupă temporar activitatea cu sursele de radiații ionizante în caz de depistare a încălcărilor cerințelor și instrucțiunilor din domeniul asigurării radioprotecției și securității radiologice, pînă la eliminarea deficiențelor depistate.

Controlul trebuie efectuat atît conform planului, cît și în mod selectiv, inclusiv în cazul devierilor de la procesul tehnologic, presupunerii unor abateri, încălcări de la efectuarea lucrărilor și la apariția unor situații de accident. Datele privind controlul curent și repararea echipamentelor se înregistrează în registrul de control tehnic al instalației aflat la locul amplasării instalației în secția de radioterapie la responsabilul de radioprotecție a instituției medicale.

129. În timpul implementării noilor metode, tehnologii și echipamente de radioterapie, controlul radiologic trebuie să se efectueze zilnic timp de 2-3 săptămîni. Aparatele pentru efectuarea controlului radiologic se supun anual controlului metrologic de stat.

130. Debitul dozelor de expunere a lucrătorilor expuși profesional și a pacienților se determină luînd în considerare particularitățile proceselor tehnologice în domeniul radioterapiei, în corespundere cu cerințele documentelor normative în vigoare.

131. Înregistrarea dozelor de expunere a lucrătorilor expuși profesional se efectuează:

1) de la expunere externă – prin utilizarea dozimetrelor individuale;

2) de la expunerea internă posibilă în caz de accidente radiologice cu dermetizarea sursei închise – prin metode de radiometrie directă a întregului corp sau radiometrie a probelor de sînge și a excretelor *in vitro*.

Înregistrarea dozelor de iradiere a pacienților se efectuează:

1) prin metode de calcul la planificarea dozimetrică a radioterapiei;

2) prin instrumente și metode de control dozimetric *in vivo*.

132. Pentru înregistrarea expunerii externe a lucrătorilor expuși profesional se utilizează dozimetre individuale plasate la nivelul pieptului.

133. Administrația instituției medicale asigură accesul liber al angajaților care efectuează controlul radiologic în toate încăperile supuse verificării. Controlul radiologic se efectuează în prezența administrației instituției sau a persoanei desemnate de către administrație.

134. Rezultatele tuturor tipurilor de control radiologic trebuie să fie înregistrate în registrul aflat la responsabilul de radioprotecție al instituției medicale, indicîndu-se planul încăperilor secției de radioterapie și amplasarea surselor de iradiere și a punctelor de măsurare.

Rezultatele controlului radiologic trebuie să fie comparate cu valorile dozelor-limită stabilite de NFRP-2000 și cu nivelele de referință de expunere profesională. În cazul înregistrării dozelor care depășesc nivelurile de referință, administrația instituției medicale analizează situația și informează despre depășirile depistate SSSSP și ANRANR.

CAPITOLUL VII

RADIOPROTECȚIA LUCRĂTORILOR EXPUȘI PROFESIONAL

135. La exploatarea aparatelor de radioterapie sînt admise persoanele care au împlinit vîrsta de 18 ani și sînt clasificate ca lucrători expuși profesional, au studii corespunzătoare în domeniu, au fost instruite și li s-au evaluat cunoștințele referitoare la actele normative și instrucțiunile în vigoare, care dau dreptul de activitate în domeniul radioterapiei.

136. La monitorizarea și supravegherea locurilor și condițiilor de muncă, lucrătorii expuși profesional la radiații ionizante se împart în:

1) lucrători expuși profesional de categoria A – persoanele care lucrează cu surse de radiații ionizante, inclusiv persoanele care efectuează controlul radiologic, care pot primi o doză efectivă mai mare de 6 mSv/an sau o doză echivalentă mai mare de 3/10 din dozele-limită pentru cristalin, piele și extremități;

2) lucrători expuși profesional de categoria B – persoanele expuse la radiații ionizante, care nu se încadrează în categoria A și care primesc doze efective sau echivalente inferioare celor atribuite personalului de categoria A;

Lista lucrătorilor expuși profesional este aprobată de către administrația instituției medicale.

137. Administrația instituției medicale este obligată să organizeze efectuarea examenului medical obligatoriu pînă la angajarea în cîmpul muncii și periodic (o dată pe an) al lucrătorilor expuși profesional. În cîmpul muncii se admit persoanele care nu au contraindicații medicale. Această cerință se răsfrînge și asupra persoanelor ce sînt admise la cursurile de specializare, perfecționare, a rezidenților și a celor ce pregătesc cadre pentru activitatea în secțiile de radioterapie.

138. Îndată ce o femeie expusă profesional ia cunoștință de faptul că este gravidă, ea trebuie să informeze în scris titularul de autorizație despre acest fapt, precum și medicul abilitat cu supravegherea medicală a lucrătorilor expuși profesional. Titularul de autorizație va lua imediat toate măsurile pentru a asigura protecția fătului la nivelul de doză prevăzută pentru populație.

139. Condițiile de lucru ale femeii gravide expuse profesional trebuie să asigure ca doza efectivă primită de făt să fie la cel mai scăzut nivel posibil, fără să depășească 1 mSv pe toată perioada de graviditate rămasă. Din momentul în care o femeie anunță administrația instituției medicale că alăptează, ea nu mai poate fi atrasă în activități care presupun un risc ridicat de expuneri la radiații ionizante.

140. În cazul unei expuneri accidentale la doze mari de radiații se efectuează investigațiile și măsurătorile instrumentale pentru elucidarea cauzelor acestor expuneri, ale căror rezultate trebuie înregistrate într-un raport de investigare. Raportul de investigare va purta semnătura responsabilului de radioprotecție și securitate radiologică, a expertului atestat în radioprotecție, iar măsurile corective și preventive vor fi acceptate prin semnătură de către titularul de autorizație.

141. În instituția medicală se asigură obligatoriu un sistem de instruire și evaluare a cunoștințelor referitor la tehnica securității și a radioprotecției, care va include:

1) instruirea introductivă – la angajarea în cîmpul muncii;

2) instruirea primară – la locul de muncă;

3) instruirea repetată – nu mai rar de 2 ori pe an;

4) instruirea neplanificată – la schimbarea caracterului activității (schimbarea instalației și a utilajului), implementarea unor metode noi de cercetare și/sau după urgențele radiologice (incidente, accidente).

142. Persoanele care se află la stagiarea practică și la perfecționare în secțiile de radioterapie, inclusiv studenții din instituțiile medicale de învățămînt, vor fi admise numai după instruirea introductivă și primară privind securitatea radiologică și protecția muncii. Lecțiile de instruire a lucrătorilor expuși profesional referitor la securitatea muncii vor fi înregistrate într-un registru special.

143. La efectuarea procedurilor de radioterapie, măsurile de bază de asigurare a radioprotecției sînt:

1) alegerea corectă a amplasării încăperilor destinate practicilor de radioterapie, a configurației și dimensiunilor camerelor de tratament, a materialelor și grosimilor pereților de protecție, selectarea unei geometrii și a dimensiunilor adecvate ale labirintului de protecție;

2) organizarea corectă a proceselor tehnologice preope-

ratorii și planificarea radioterapiei bolnavilor;

3) excluderea aflării lucrătorilor expuși profesional în labirint în timpul procesului de iradiere a bolnavului sau al efectuării lucrărilor de reparație, reglare, verificare, calibrare a aparatului și a instalațiilor, cînd este conectat fluxul de iradiere;

4) excluderea și prevenirea iradierii accidentale în timpul efectuării lucrărilor enumerate mai sus, în cazul conectării neprevăzute sau întîmplătoare a fluxului de iradiere;

5) aplicarea principiilor de bază ale radioprotecției (protecția prin timp, distanță, ecranare) în timpul iradierii radioterapeutice în cadrul aplicațiilor interstițiale și intra-cavitare;

6) asigurarea informației depline privind starea radioprotecției în încăperile destinate practicilor de radioterapie;

7) respectarea nivelurilor de control stabilite pentru lucrătorii expuși profesional;

8) executarea controlului dozimetric al nivelurilor de expunere externă pentru lucrătorii expuși profesional.

144. În încăperile destinate practicilor de radioterapie trebuie să fie utilizate următoarele mijloace colective de protecție:

1) protecția proprie a aparatelor de radioterapie;

2) mijloace fixe de protecție (pereții, dușumeaua, tavanul, labirinturile, ușile de protecție, barierele de protecție);

3) instalații tehnologice de protecție (bariere de protecție, ecrane, boxe, seifuri, containere, instrumentariu de manipulare la distanță);

4) instalații de control al nivelurilor factorilor nocivi, inclusiv al celor radiologici;

5) sisteme de blocare și semnalizare.

145. La efectuarea aplicațiilor radioterapeutice superficiale cu debit mic de doză trebuie respectate următoarele reguli:

1) fiecare sursă trebuie marcată astfel încît să permită stabilirea cu certitudine a tipului activității și a numărului de inventariere a sursei;

2) sursele trebuie să fie ușor identificabile vizual. Dacă sînt utilizate surse radioactive cu același aspect, dar cu activități diferite, atunci acestea trebuie să se poată distinge prin marcarea cu simbolul „Pericol de radiații ionizante” și avertismente ale riscului de radiații de diferite culori;

3) asigurarea unui control strict al amplasamentului sursei (depozit, instalație de transportare sau corpul bolnavului);

4) stabilirea procedurii de asigurare la schimbarea sau mișcarea în siguranță a surselor în interiorul instituției și asigurarea controlului pentru a preveni furtul, pierderea, utilizarea neautorizată, deteriorarea surselor, intrarea personalului neautorizat în zonele controlate;

5) verificarea anuală dacă fiecare sursă și, dacă este cazul, echipamentul care conține sursa se află în locul de utilizare sau de depozitare și sînt în stare aparent bună, asigurarea verificării numărului de surse din container la fiecare preluare și returnare de surse, asigurarea inventarului fizic al tuturor surselor închise pentru confirmarea prezenței lor în siguranță în locurile special destinate.

146. Numărul și poziția surselor fixate pe pacient trebuie controlate pe tot parcursul tratamentului. Sursele nu trebuie să fie lăsate pe suprafețele de pregătire. Sursele trebuie să fie întotdeauna în fază de stocare, tranzit sau în utilizare.

147. La efectuarea controlului periodic (nu mai rar de o dată pe an) al nivelului de contaminare a sursei, dacă contaminarea nefixată este mai mare de 2 kBq, sursa este considerată neetanșă și trebuie să fie luate măsuri de reparație sau de decontare a sursei, iar suprafețele contaminate – supuse dezactivării.

148. Sursele închise trebuie să fie supuse testelor de etanșeitate înainte de prima lor utilizare și periodic (nu mai rar de o dată pe an). Testele de etanșeitate trebuie să fie capabile să detecteze prezența a 0,2 kBq de contaminare nefixată a sursei închise.

Testele de etanșeitate se vor efectua de către perso-

nalul serviciului de radioprotecție al titularului de autorizație sau de către o unitate autorizată, care asigură deservirea instalației de radioterapie, împreună cu fizicianul medical. Testele se efectuează conform unei proceduri adecvate, cu propunerea soluției și a materialelor de ștergere, precum și a coeficientului de prelevare luat în considerare.

149. Pentru sursele de brachiterapie manuală metoda tipică este testarea directă prin ștergere umedă, în timp ce pentru sursele de terapie cu fascicul extern și de brachiterapie telecomandată, metoda de testare constă în ștergerea indirectă a celei mai apropiate suprafețe accesibile.

150. Procesul de sterilizare în brachiterapie trebuie să fie adecvat pentru a preveni deteriorarea surselor și a aplicatorilor, deteriorare care poate afecta securitatea radiologică.

151. Testele de etanșeitate (folosind ștergerea umedă) trebuie să fie efectuate și documentate periodic; testele trebuie să aibă suficientă sensibilitate pentru a detecta un nivel foarte mic asupra fondului natural de radiație existent în încăperi.

Pentru instalația de brachiterapie testele de etanșeitate se efectuează numai pe traseul parcurs de către sursă și la containerele de transport, deoarece sursa însăși are un debit de doză prea mare pentru a permite acest test scurt.

152. Depozitul trebuie să fie dotat cu mecanisme corespunzătoare, care permit de a stabili cîte surse se află în momentul respectiv la depozitare.

Spațiile de depozitare și de utilizare a surselor trebuie să fie marcate corespunzător, pentru a indica că în acestea se conțin materiale radioactive, avînd permanent accesul controlat.

153. Containerele mobile și echipamentul portabil care conține surse radioactive trebuie să fie depozitate, atunci cînd nu sînt utilizate.

154. În lipsa activităților cu surse, depozitul trebuie să fie permanent închis și dotat cu sistem de semnalizare în stare perfectă de funcțiune.

155. După fiecare aplicație interstițială și extragerea surselor din corpul bolnavului, el trebuie supus controlului dozimetric, pentru a evita o eventuală rămînere a sursei în corpul bolnavului. După fiecare tratament de brachiterapie, pacientul trebuie monitorizat cu un dozimetru, pentru a asigura că nici o sursă nu a rămas în pacient în mod neintenționat, cu excepția cazului de implant permanent. Numărul și poziția surselor fixate în pacient trebuie controlate pe tot parcursul tratamentului.

156. Camerele de tratament trebuie să fie prevăzute cu un monitor de radiație cu prag de avertizare sonoră, pentru a detecta cînd pacientul cu sursa sau sursele părăsesc camera și pentru monitorizarea pacientului, îmbrăcăminteii acestuia sau a lenjeriei de pat.

157. La efectuarea aplicațiilor superficiale sau interstițiale cu surse de debit mare de doză conform tehnicii prin care aplicatorii sau tuburile de ghidare sînt plasate în pacient înainte de plasarea surselor radioactive (afterloading), trebuie să se respecte următoarele reguli:

1) după fiecare utilizare a surselor acestea trebuie inspectate vizual prin intermediul unor instalații video industriale sau a camerelor de vizualizare cu sticlă plumbată pentru a observa starea lor și posibilele lor deteriorări;

2) pe containerul de păstrare a surselor trebuie să existe o etichetă cu o schemă, care trebuie să indice exact și clar locul fiecărei surse în container, pentru a reduce timpul de localizare și de identificare a sursei;

3) containerul de păstrare trebuie să aibă compartimente pentru surse de diferite activități;

4) fiecare compartiment trebuie să fie marcat astfel încît să permită imediat și ușor identificarea conținutului acestuia din exterior cu o expunere minimă;

5) sursele trebuie să fie manipulate numai cu instrumentariu distanțat (forceps sau clești lungi) și niciodată direct cu degetele, aceste dispozitive trebuie să fie cît mai

lungi posibile, compatibile pentru o manipulare (mînuire) eficientă a sursei; trebuie să fie prevăzute dispozitive pentru prinderea sursei expeditiv cu degetele protejate de distanță;

6) sursele se vor transporta numai în containere mobile ecranate și numai pe cea mai scurtă rută posibilă;

7) containerele de transport, purtate manual, trebuie să fie prevăzute cu mînere lungi și capac cu închidere sigură, pentru a preveni bascularea și scăparea surselor în timpul transportului;

8) suprafața exterioară a containerului trebuie să fie din material rezistent la foc; containerul trebuie să fie situat în vecinătatea mesei de lucru, pentru a reduce expunerea lucrătorilor expuși profesional în timpul manipulării și transferului surselor;

9) sursele care vin în contact direct cu țesuturile corpului pacientului trebuie inspectate după fiecare utilizare, deoarece după curățarea și sterilizarea lor necesară după fiecare utilizare, sursele se pot deteriora din cauza căldurii, abraziunii, atacului chimic și a tensiunilor mecanice;

10) instrumentele de sterilizare pentru aplicatori cu preîncărcare trebuie să fie disponibile în camera de pregătire sau de tratament, în scopul asigurării unei protecții suficiente;

11) sursa sau suportul sursei trebuie să fie marcat cu o anumită culoare pentru a ușura recunoașterea vizuală a acestei surse și pentru a preveni posibilitatea confundării unei surse cu alta sau a pierderii ei;

12) tuburile de transfer și de cuplare trebuie să fie verificate înainte de fiecare tratament pentru a asigura că nu există nimic care ar împiedica sursa să se deplaseze corect.

CAPITOLUL VIII **NIVELURILE DE INVESTIGARE PENTRU** **EXPUNEREA PROFESIONALĂ**

158. Titularul de autorizație și responsabilul de radioprotecție, în urma concluziei expertului în radioprotecție, trebuie să includă în procedurile și regulile locale valorile de doză al oricăru nivel de investigare stabilit sau alt nivel autorizat și procedurile ce trebuie urmate cînd un astfel de nivel este depășit.

159. În caz de expunere accidentală, titularul de autorizație, responsabilul de radioprotecție și fizicianul medical vor evalua dozele relevante și distribuția lor în corp. Titularul de autorizație, responsabilul de radioprotecție și fizicianul medical vor efectua investigarea în cazurile în care:

1) o doză efectivă individuală a depășit nivelul de investigare;

2) orice parametru operațional, legat de radioprotecție și securitate, a depășit domeniul normal stabilit pentru condițiile de utilizare (funcționare);

3) are loc ieșirea din funcție a instalației de radioterapie, în caz de urgență radiologică sau de eroare, care cauzează, sau potențial poate cauza, o doză care depășește limita de doză anuală;

4) orice eveniment sau circumstanță care cauzează, sau potențial poate cauza, o doză care depășește limita de doză anuală sau restricțiile operaționale impuse instalației de radioterapie, cum ar fi o schimbare semnificativă a sarcinii de lucru sau a condițiilor de utilizare a instalației.

160. Investigarea trebuie să fie inițiată imediat după descoperirea incidentului, cu întocmirea unui raport scris cu privire la cauzarea, determinarea și verificarea expunerilor.

161. Titularul de autorizație va aproba și efectua acțiunile de corecție cu instrucțiunile necesare pentru elucidarea incidentului. Instrucțiunile vor fi concordate cu ANRANR și SSSSP.

CAPITOLUL IX **MONITORINGUL DOZIMETRIC INDIVIDUAL** **ȘI EVALUAREA EXPUNERII**

162. Titularul de autorizație este obligat să asigure efectuarea estimării expunerii profesionale a lucrătorilor în baza monitoringului dozimetric individual sistematic al tuturor lucrătorilor expuși profesional la radiații ionizante și

să organizeze supravegherea lor medicală, pentru evaluarea compatibilității permanente a lucrătorului expus profesional cu condițiile de activitate.

163. Monitoringul dozimetric individual se efectuează prin intermediul serviciului de dozimetrie individuală acreditat de Centrul de Acreditare din cadrul Sistemului Național de Acreditare și Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate, conform procedurilor stabilite de legislația în vigoare. Serviciul de dozimetrie individuală eliberează pentru folosință dozimetre individuale, iar titularul de autorizație le prezintă pentru evaluare în termenele stabilite.

164. Monitoringul dozimetric individual al lucrătorilor expuși profesional va avea ca suport demonstrarea respectării principiilor de bază ale radioprotecției descrise în NFRP-2000 și la prezentul Regulament.

165. SSSSP și ANRANR pot solicita titularului de autorizație să asigure monitoringul dozimetric individual și al altor persoane, care nu sînt incluse în categoria lucrătorilor expuși profesional.

166. Sistemul și tipul de monitoring dozimetric individual al lucrătorilor expuși profesional, procedurile necesare, metoda, periodicitatea, tipul dozimetrelor se stabilesc și se aprobă de Ministerul Sănătății în colaborare cu ANRANR și se efectuează conform cerințelor radioprotecției pentru calcularea dozei efective ($E, [Sv]$) sau a dozei echivalente la piele sau la extremități ($H_T, [Sv]$).

167. Cantitatea operațională pentru monitoringul dozimetric individual pentru practicile de radioterapie este echivalentul dozei personale ($H_p(d), [Sv]$).

168. Periodicitatea monitoringului dozimetric individual se stabilește de la 1 pînă la 3 luni, în funcție de activitatea desfășurată, de pronosticul expunerii legat de practică, de caracteristicile dozimetrului individual și de nivelul minim de detectare a dozelor de expunere a sistemului dozimetric.

169. Cerințele detaliate pentru efectuarea monitoringului dozimetric individual de către serviciul de dozimetrie individuală vor fi stabilite și aprobate de Ministerul Sănătății. SSSSP va analiza trimestrial, semestrial și anual indicii efectuării monitoringului dozimetric individual.

170. Dozele individuale, rezultate din expunerea externă, vor fi determinate prin utilizarea dispozitivelor (dozimetre individuale), sistemelor de dozimetrie individuală (termoluminiscentă, fotoluminiscentă în baza filmelor foto, a dozimetrelor electronice integrale sau cu citire directă).

171. Dozimetrul individual, eliberat lucrătorului expus profesional, va fi purtat numai de persoana căreia i s-a predat acest dozimetru.

172. În caz de pierdere sau de deteriorare a dozimetrului individual, serviciul de dozimetrie individuală va efectua evaluarea și înregistrarea dozei pentru lucrătorul respectiv prin metode alternative (reieșind din calculele dozelor colaboratorilor în condiții de muncă similare sau prin apreciere valorilor dozelor primite în perioadele anterioare). Pierderea (deteriorarea) dozimetrului individual și estimarea dozei se raportează SSSSP al Ministerului Sănătății și ANRANR.

173. Titularul de autorizație va prezenta serviciului de dozimetrie individuală acreditat toate dozimetrele individuale pentru procesare în termenele stabilite de actele normative în vigoare emise de Ministerul Sănătății. Nerespectarea termenelor de prezentare a dozimetrelor individuale se califică ca o abatere disciplinară ce trebuie sancționată de titularul de autorizație, conform Codului muncii. Responsabilul de radioprotecție informează despre nerespectarea termenelor de prezentare a dozimetrelor individuale SSSSP și ANRANR, care au dreptul să ia măsuri de constrângere în conformitate cu actele normative în vigoare.

174. În cazul activității în câmpuri de radiații neomogene, cînd este utilizat șorțul individual de protecție, expertul acreditat în radioprotecție poate decide purtarea unui dozimetru suplimentar deasupra șorțului, suplimentar celui utilizat. În caz de expunere de urgență sau accidentală se efectuează monitorizarea sau evaluarea individuală a dozelor

individuale, luând în considerare fiecare caz în parte.

175. Dozele individuale ale lucrătorului expus profesional sînt date confidențiale. Acces la informația despre doze au persoana monitorizată, titularul de autorizație/responsabilul de radioprotecție, SSSSP și ANRANR, serviciile medicale de patologie profesională și medicină a muncii, pentru estimarea implicațiilor asupra sănătății umane. Serviciul de dozimetrie individuală, responsabilul de radioprotecție și titularul de autorizație poartă răspundere pentru veridicitatea și confidențialitatea datelor. Datele se eliberează în termenele și conform formelor stabilite de Ministerul Sănătății.

176. În caz de transfer (concediere) al lucrătorului expus profesional, titularul de autorizație se adresează la serviciul de dozimetrie individuală pentru eliberarea extrasului, cu indicarea datelor referitoare la dozele primite în perioada de activitate.

177. Pentru fiecare lucrător expus profesional se ține evidența rezultatelor monitorizării individuale, cu înregistrarea acestora în fișele de evidență a dozelor individuale și în registrul național al lucrătorilor expuși profesional, cu dublarea lor în formă electronică. Această evidență se păstrează în mod centralizat la serviciul de dozimetrie individuală al SSSSP, iar la nivel local – la titularul de autorizație. Perioada de păstrare a datelor este de 50 de ani din momentul încetării activității în sfera radiațiilor ionizante.

178. Serviciul de dozimetrie individuală prezintă în termenele stabilite datele generalizate și informațiile relevante ale monitoringului dozimetric individual cu dozele efective la SSSSP al Ministerului Sănătății. Cazurile de supraradiere se prezintă în mod obligatoriu la ANRANR. Aceleași date se prezintă secțiilor de patologie profesională la solicitarea acestora, pentru ca să poată efectua examenele medicale înainte de angajare sau de calificare a expușilor profesional, precum și supravegherea expunerilor ulterioare după angajare.

CAPITOLUL X

MONITORINGUL LOCULUI DE MUNCĂ

179. Titularul de autorizație va asigura efectuarea monitoringului radiologic al locului de muncă al lucrătorilor expuși profesional. Monitoringul radiologic al locului de muncă pentru zonele controlate, zonele supravegheate și pentru spațiile adiacente se realizează prin măsurarea debitelor de doză datorate expunerii externe, cu indicarea nivelului radiațiilor. Monitorizarea condițiilor de muncă ale lucrătorilor expuși profesional trebuie să includă dozele individuale de expunere la radiații ionizante.

180. Monitoringul locului de muncă al lucrătorilor expuși profesional în cazul unor practici aparte poate fi suplimentat cu măsurători de doză prin intermediul dispozitivelor (dozimetrelor) de tipul celor utilizate pentru monitoringul dozimetric individual. Dispozitivele vor fi plasate în punctele cu debitul de doză mai mare sau în locurile cele mai des frecventate din zonele controlată sau supravegheată.

181. Pentru evaluarea stării radioprotecției în instituțiile medicale care aplică metode de radioterapie este obligatorie efectuarea controlului dozimetric general (conform anexei) la prezentul Regulament.

182. Toate instrumentele, dispozitivele, dozimetrele utilizate pentru monitoringul locurilor de muncă trebuie să fie testate metrologic cu periodicitatea legală aprobată. Starea de funcționare a dispozitivelor de avertizare va fi verificată zilnic.

183. Titularul de autorizație trebuie să țină evidența rezultatelor măsurătorilor cîmpurilor de radiații din zona controlată și supravegheată, realizate în punctele de expunere maximă.

Evidența trebuie să includă:

- 1) parametrii tehnici ai instalației de radioterapie;
- 2) denumirea punctului de măsurare;
- 3) rezultatele măsurătorilor dozimetrice în fiecare punct măsurat;

4) denumirea dozimetrului;

5) data ultimei verificări metrologice;

6) data efectuării măsurătorilor.

184. Periodicitatea măsurătorilor stabilită este, de regulă, o dată la 3 luni. După fiecare reparație, schimbare a instalației de radioterapie sau a unor părți componente ale acesteia, efectuarea măsurătorilor este obligatorie. Monitoringul inițial va fi realizat imediat după montarea unei instalații de radioterapie noi.

CAPITOLUL XI

SUPRAVEGHEREA STĂRII DE SĂNĂTATE A LUCRĂTORILOR EXPUȘI PROFESIONAL

185. Supravegherea efectuării examenelor medicale anuale ale lucrătorilor expuși profesional la radiații ionizante este asigurată de specialiștii SSSSP al Ministerului Sănătății.

186. Supravegherea medicală asigură evaluarea compatibilității continue a lucrătorului expus profesional cu lucrul în mediu cu radiații ionizante.

Supravegherea medicală a lucrătorilor expuși profesional revine medicilor-clinicieni din instituțiile medicale cu competență în domeniul patologiilor profesionale. Supravegherea medicală trebuie să permită stabilirea stării de sănătate a lucrătorilor supravegheați în ceea ce privește capacitatea lor de a-și desfășura activitatea.

187. Medicul competent și subdiviziunile de patologie profesională a instituțiilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății trebuie să aibă acces la orice informație relevantă pe care o solicită, inclusiv la informațiile privind condițiile ambientale de la locul de muncă. În acest scop, la solicitarea instituției curative, centrele de sănătate publică efectuează supravegherea condițiilor ambientale de la locul de muncă și elaborează caracteristica sanitaro-igienică a acestora.

188. Titularul de autorizație va asigura supravegherea medicală a lucrătorilor expuși profesional la radiații ionizante în conformitate cu reglementările stabilite de Ministerul Sănătății și alte documente normative în vigoare.

189. Programele de supraveghere a sănătății lucrătorilor expuși profesional se bazează pe principiile generale de igienă a muncii și sînt destinate pentru evaluarea primară și permanentă a stării de sănătate a salariaților pentru efectuarea obligațiilor lor de serviciu în conformitate cu legislația în vigoare.

190. Supravegherea medicală trebuie să includă un examen medical obligatoriu al lucrătorului, efectuat înainte de angajare în muncă în sfera acțiunii radiațiilor ionizante, și clasificarea lucrătorilor expuși profesional, precum și un examen periodic efectuat o dată pe an.

191. După efectuarea examenelor medicale la angajare și periodice ale lucrătorilor expuși profesional, comisia în componența reprezentantului serviciului de patologie profesională, SSSSP, sindicatului și al reprezentantului titularului de autorizație perfectează actul final al rezultatelor examenelor medicale.

192. Concluziile referitoare la aptitudinea profesională (apt, apt cu anumite condiții, inapt) se înregistrează, după examenul medical, în fișa de ambulatoriu, în forma aprobată de Ministerul Sănătății. La transferul persoanei la altă activitate sau întreprindere, după încetarea activității, fișa de ambulator cu completările de rigoare se transmite instituției medicale respective.

193. Se interzice activitatea cu surse de radiații ionizante a salariaților care nu au efectuat examene medicale preventive și periodice și nu dețin permis de activitate în condiții nocive, eliberat de comisia de patologie profesională.

194. În cazul depistării devierilor indicatorilor de sănătate ale personalului, care nu-i permit acestuia continuarea activității, administrația instituției medicale va studia fiecare caz individual și va lua decizia de transfer temporar sau permanent la un loc de muncă ce ar evita expunerea la radiații ionizante. În cazul calificării „inapt”, persoana va fi scoasă din mediul cu radiații ionizante.

195. De fiecare dată cînd se depășesc dozele-limită prevăzute în pct.8 al prezentului Regulament, trebuie efectuată o supraveghere medicală specială. Condițiile oricărei expunerii ulterioare trebuie să primească avizul medicului competent sau al serviciului medical de medicină a muncii recunoscut.

În cazul expunerii accidentale la doze mari (de ordinul 0,2–0,5 Sv (Sievert) sau mai mari), este necesară efectuarea unei examinări medicale speciale repetate, a măsurilor de decontaminare și a tratamentelor curative de urgență în legătură cu riscul asociat iradierii.

196. Titularul de autorizație va păstra rezultatele supravegherii medicale ale lucrătorilor expuși profesional la radiații ionizante, rapoartele și înregistrările în urma depășirii nivelurilor de investigare, suprainradiație și a expunerii accidentale conform reglementărilor stabilite de Ministerul Sănătății.

CAPITOLUL XII

ASIGURAREA RADIOPROTECȚIEI PACIENȚILOR

197. Titularul de autorizație este responsabil de radioprotecția pacienților și trebuie să asigure:

- 1) justificarea iradierii medicale;
- 2) administrarea iradierii medicale în scop terapeutic doar pacienților cărora iradierea le-a fost prescrisă de un medic specialist în radioterapie;
- 3) desemnarea medicilor specialiști în radioterapie cu sarcina principală și obligația să asigure protecția și securitatea generală a pacientului, atît la prescriere, cit și în timpul efectuării iradierii;

- 4) suficient personal medical încadrat, care trebuie să aibă pregătirea adecvată pentru a-și îndeplini sarcinile atribuite în efectuarea procedurii radiologice pe care medicul specialist în radioterapie o prescrie;

- 5) dotarea cu instalații de radioterapie adecvate, echipament de radioprotecție pentru pacient, aparataj de măsurare și control, resurse adecvate pentru întreținerea și verificarea periodică a acestora;

- 6) încadrarea obligatorie a unui expert în fizica radioterapiei sau a unui fizician medical, care să asigure radioprotecția lucrătorilor expuși profesional și a pacienților.

198. Titularul de autorizație trebuie să asigure că toți lucrătorii, inclusiv medicii specialiști în radioterapie, fizicianul medical, asistenții medicali:

- 1) urmează toate procedurile și regulile privind radioprotecția și securitatea pacienților, stabilite în prezentul Regulament, NFRP-2000, alte acte normative în vigoare;

- 2) sînt competenți în utilizarea instalațiilor de radioterapie, a instrumentelor pentru detectarea și măsurarea radiațiilor, a dispozitivelor și sistemelor de securitate, potrivite cu semnificația funcțiilor și responsabilităților lucrătorilor expuși profesional.

199. Titularul de autorizație, prin intermediul medicilor specialiști, trebuie să furnizeze instrucțiuni scrise pentru persoanele, membrii familiei care au în grijă pacienți cu implanturi permanente de surse radioactive, privind măsurile necesare care trebuie luate pentru reducerea dozelor încasate de persoanele care vin în contact cu acești pacienți, în special copii sau femei potențial gravide.

200. Titularul de autorizație trebuie să asigure că:

- 1) dozimetria generală a instalației de radioterapie, în condiții de referință, pentru fiecare calitate a fasciculului util, se efectuează inițial și după o neconformitate – de un laborator de dozimetrie acreditat și periodic – de către fizicianul medical, cu un sistem de măsură dozimetric etalonat la un laborator de dozimetrie Standard Secundar;

- 2) calibrarea surselor utilizate în iradierea medicală trebuie să fie trasabilă la un laborator de dozimetrie acreditat;

- 3) sursele închise utilizate în brachiterapie trebuie să fie calibrate după activitatea, debitul kermei în aer sau debitul dozei absorbite într-un mediu specificat, la o distanță specificată, la o dată de referință specificată;

- 4) calibrările trebuie să fie efectuate la punerea în funcțiune a instalației de radioterapie, după testele de acceptare, după fiecare procedură de întreținere care poate afecta dozimetria și la intervale periodice.

201. Titularul de autorizație trebuie să elaboreze și să implementeze procedurile de măsurare a debitului dozei la instalațiile de radioterapie și de verificare a activității surselor.

202. Titularul de autorizație trebuie să asigure că debitele de doză în fasciculele utile ale instalațiilor de teleterapie și doza pacientului sînt comparate cel puțin o dată la 2 ani în cadrul programelor naționale, regionale sau internaționale, pentru verificarea independentă a dozei. În caz de deviere repetată mai mare de $\pm 5\%$, activitatea de radioterapie externă se sistează temporar pînă la identificarea și soluționarea neconformităților.

203. Medicii specialiști în radioterapie trebuie să informeze prompt responsabilul de radioprotecție despre orice deficiență sau necesități cu privire la protecția și securitatea pacienților și să ia toate măsurile necesare, pentru a asigura protecția și securitatea pacienților.

204. Medicii specialiști în radioterapie trebuie să ia în considerare eficacitatea, beneficiile și riscurile modalităților alternative de tratament, precum chirurgia și chimioterapia, fie singure, fie în raport cu radioterapia, și să-și documenteze decizia.

205. Expunerile medicale trebuie să fie justificate prin analiza comparativă a beneficiilor terapeutice pe care acestea le pot produce pacientului, în raport cu detrimentul pe care îl pot cauza acestuia, luînd în considerare beneficiile și riscurile tehnicilor alternative disponibile, care nu implică iradierea medicală. Orice expunere în scopuri medicale se efectuează doar sub răspunderea medicală a unui medic-specialist.

206. Expunerea la radiații ionizante a oamenilor pentru cercetare medicală este considerată nejustificată, cu excepția cazului în care ea este:

- 1) în concordanță cu prevederile Declarației de la Helsinki și această expunere respectă ghidurile de aplicare elaborate de Consiliul Organizațiilor Internaționale de Științe Medicale și de Organizația Mondială a Sănătății (în continuare – OMS);

- 2) este supusă avizului unui Comitet de etică și este în concordanță cu reglementările Ministerului Sănătății.

207. Pentru iradierile medicale în scop terapeutic, optimizarea protecției este esențială și se realizează prin menținerea iradierii țesuturilor sănătoase ale pacientului la un nivel cit mai mic posibil de realizat în mod rezonabil, în raport cu eliberarea dozei necesare în volumul-țintă planificat. Organele adiacente volumului-țintă se vor ecrana corespunzător, dacă este posibil și adecvat.

208. Trebuie să fie evitate procedurile radioterapeutice care cauzează iradierea abdomenului sau a pelvisului unei paciente care este gravidă sau ar putea fi, în afară de cazul în care există motive clinice suficiente pentru astfel de iradiere.

Orice iradiere în scop terapeutic a unei femei cu capacitate reproductivă trebuie să fie planificată pentru a elibera doza minimă în orice embrion sau fœtus care ar putea fi prezent.

209. Sursele închise utilizate în teleterapie și brachiterapie trebuie să aibă Certificatul de calibrare furnizat de producător.

210. Procedurile de calibrare se vor elabora în conformitate cu procedurile de calibrare descrise de Agenția Internațională pentru Energia Atomică (în continuare – AIEA) în:

- 1) AIEA TRS-381 „Utilizarea camerelor plan paralele în fascicule de fotoni și electroni cu energia mare, un cod internațional de practică pentru dozimetrie”, 1997;

- 2) AIEA TRS-398 „Determinarea dozei absorbite în radioterapia cu fascicul extern: un cod internațional de practică pentru dozimetria bazată pe standarde de doză absorbită în apă”, 2000;

3) AIEA TECDOC-1079 „Procedurile-standard pentru calibrarea surselor de brachiterapie la Laboratorul de Dozimetrie Standard Secundar și la spital, calibrarea surselor de brachiterapie”, 1999;

4) alte acte legislative și normative.

211. Calibrarea fasciculului util de radiații al unei instalații noi de radioterapie și al unor surse noi trebuie să fie efectuat independent de către doi experți în fizica de radioterapie (fizicieni medicali) și, de preferat, se vor utiliza două sisteme dozimetrice diferite. Rezultatele se vor compara numai după finalizarea ambelor măsurători.

Cea mai simplă metodă de verificare independentă a calibrării fasciculului extern sau a dozimetriei fizice este participarea la intercompararea dozei prin dozimetrie termoluminescentă prin poștă, organizat de AIEA/OMS.

212. În cazul surselor noi de brachiterapie, atunci când măsurătorile variază cu mai mult de 5% față de activitatea sau debitul kermei certificate de producător, sursa nu trebuie să fie utilizată pentru tratamentul pacienților pînă cînd diferența nu a fost investigată și cauzele diferenței înlăturate.

213. Responsabilitatea pentru investigațiile și acțiunile corective revine titularului de autorizație, iar investigația trebuie să fie efectuată de un expert în fizica radioterapiei.

214. Titularul de autorizație trebuie să asigure documentarea și determinarea următoarelor:

1) dozele absorbite minimă și maximă în volumul-țintă planificat, doza absorbită în puncte relevante, ca de exemplu în centrul volumului-țintă planificat, și doza în alte puncte relevante selectate de către medicul specialist în radioterapie – radioterapeutul care prescrie tratamentul, pentru fiecare pacient tratat cu o instalație de radioterapie;

2) dozele absorbite în punctele relevante selectate, în tratamentele de brachiterapie cu surse închise, pentru fiecare pacient;

3) dozele absorbite de organele importante, la toate tratamentele radioterapeutice.

Determinările se fac de către fizicianul medical în cadrul planului de tratament obligatoriu pentru fiecare pacient.

215. Procedura de prescriere, înregistrare și raportare a terapiei se va elabora în conformitate cu procedurile descrise în:

1) Raport ICRU nr. 50 – Prescrierea, înregistrarea și raportarea terapiei cu fascicul de fotoni.

2) Raport ICRU nr. 62 (completare la Raportul ICRU nr. 50) – Prescrierea, înregistrarea și raportarea terapiei cu fascicul de fotoni.

216. Titularul de autorizație trebuie să stabilească un program cuprinzător de management al calității pentru iradierile medicale, cu participarea unor experți din domeniul de interes și luînd în considerare principiile internațional recunoscute.

217. Programul de management al calității pentru iradierile medicale trebuie să includă următoarele:

1) manualul de management al calității;

2) procedurile funcțiilor sistemului de management al calității ISO 9000;

3) procedurile specifice privind măsurătorile parametrilor fizici ai instalațiilor de radioterapie și ai dispozitivelor de imagistică la momentul punerii în funcțiune și periodic după aceea, verificarea factorilor clinici și fizici adecvați folosiți în tratamentul pacienților, înregistrările scrise ale procedurilor și ale rezultatelor, verificarea calibrării adecvate și a condițiilor de utilizare a instrumentelor de dozimetrie și de monitorizare;

4) procedurile specifice din programul de radioprotecție.

218. După montarea instalației de radioterapie este necesar să se efectueze testele de acceptanță, înainte de prima utilizare clinică.

219. Testele de acceptanță se realizează pentru a

verifica dacă instalația de radioterapie se conformează specificațiilor tehnice ale producătorului.

Testele trebuie să se realizeze de către personalul firmei deținătoare de licență și autorizație de manipulare, valabilă pentru acel tip de instalație, în prezența reprezentantului beneficiarului – expertul în fizica medicală, pentru a decide acceptarea instalației radiologice.

220. După acceptarea unei noi instalații de radioterapie și înainte de utilizarea clinică, trebuie măsurate și obținute suficiente date care vor fi folosite ulterior pentru dozimetria clinică în planificarea tratamentului. Aceste date trebuie să fie înregistrate într-un registru de lucru de către expertul în fizica medicală.

221. Toate calibrările dozimetrice, datele de dozimetrie clinică și metodele de calcul la o instalație de radioterapie trebuie să fie reconfirmate la intervale periodice. Măsurătorile și verificările efectuate în acest scop trebuie să fie suficiente pentru a detecta orice abatere semnificativă de la datele în uz.

222. Toate testele și verificările se fac pe fantome. O verificare alternativă a tratamentului este dozimetria in vivo.

223. Programul de management al calității include auditul intern și extern, care trebuie să asigure creșterea nivelului de securitate radiologică și să amelioreze calitatea și eficiența.

224. Sistematic, ca parte a programului de management al calității, se efectuează identificarea problemelor potențiale și remediarea deficiențelor, ținînd cont de practica operațională și de alte situații de accident.

225. Titularul de autorizație trebuie să asigure limitarea dozei oricărei persoane care, în cunoștință de cauză și voluntar, ajută la susținerea sau la confortul persoanelor supuse tratamentului medical sau oricărui vizitator al unui pacient care este tratat cu surse de brachiterapie, la un nivel care să nu depășească valorile stabilite. Echipamentul de radioprotecție pentru acest personal trebuie să fie disponibil, suplimentar față de echipamentul lucrătorilor expuși profesional.

CAPITOLUL XIII **EXPUNEREA POPULAȚIEI**

226. Titularul de autorizație este responsabil pentru controlul expunerii populației ca urmare a practicii de radioterapie și a surselor radioactive.

227. Titularul de autorizație trebuie să împiedice accesul neautorizat la instalația de radioterapie și utilizarea neautorizată a acesteia.

228. Titularul de autorizație trebuie să notifice ANRANR orice transfer al surselor sau instalațiilor de radioterapie sau predare ca deșeuri radioactive a surselor care nu mai sînt utilizate.

229. Titularului de autorizație îi revine responsabilitatea pentru surse pînă la predarea lor la un alt titular de autorizație potrivit sau la un depozit de deșeuri radioactive autorizat.

230. Titularul de autorizație trebuie:

1) să asigure resursele necesare pentru transferul materialelor nucleare și dispunere a surselor ca deșeuri radioactive, atunci cînd instalația de radioterapie este dezafectată;

2) să stabilească și să realizeze un program de monitorizare suficient pentru a asigura că sînt îndeplinite cerințele legale cu privire la expunerea persoanelor la surse și instalații de radioterapie și să evalueze aceste expuneri;

3) să păstreze înregistrările adecvate ale rezultatelor programelor de monitorizare.

231. Accesul persoanelor în secția de radioterapie trebuie să fie luat în considerare atunci cînd se proiectează amplasarea și construcția secției de radioterapie, ținînd cont și de cerințele de ecranare ale camerelor de tratament. Este interzis accesul vizitatorilor în camera de tratament în timpul utilizării instalației de radioterapie.

232. Persoanele cărora li se permite accesul în zona

controlată sînt persoanele care ajută la susținerea pacienților, numai dacă este necesar, și care trebuie să iasă din camera de tratament înainte de iradierea terapeutică a pacientului. Orice vizitator sau persoană care ajută pacientul va purta un dozimetru digital cu prag de alarmare pe toată durata vizitei în secția de radioterapie. Responsabilul de radioprotecție și securitatea radiologică va ține la zi un registru cu evidența vizitatorilor și a dozelor încasate de aceștia.

233. Programul pentru monitorizarea expunerii vizitatorilor trebuie să includă evaluarea dozelor în spațiile din jurul camerelor de tratament cu fascicul extern, camerelor de brachiterapie și camerei de preparare și stocare a surselor, în camerele de așteptare care sînt accesibile acestor persoane.

234. Titularul de autorizație, prin intermediul responsabilului de radioprotecție și securitatea radiologică, va întocmi un raport anual, care va cuprinde și un capitol referitor la evaluarea dozelor primite de vizitatori în cursul anului de la instalația și sursele de radioterapie utilizate. Acest raport este păstrat de către titularul de autorizație, iar la solicitare va fi prezentat SSSSP și altor servicii, instituții medicale ale Ministerului Sănătății abilitate cu funcții de supraveghere a stării sănătății populației.

235. Titularul de autorizație trebuie să asigure limitarea dozei oricărei persoane care, în cunoștință de cauză și voluntar, ajută la susținerea sau la confortul persoanelor supuse tratamentului medical sau oricărui vizitator al unui pacient care este tratat cu surse de brachiterapie, la un nivel care să nu depășească valorile stabilite.

236. Expunerea publicului de la sursele utilizate nu trebuie să depășească limitele dozelor utilizate pentru evaluarea dozelor medii ale grupurilor respective de control:

1) doza efectivă – 1 mSv/an;

2) în cazuri speciale – doza efectivă de 5 mSv/an, cu condiția ca în decursul a 5 ani consecutivi doza medie să nu depășească 1 mSv/an.

237. Echipamentul de radioprotecție pentru acest personal trebuie să fie disponibil; suplimentar față de echipamentul lucrătorilor expuși profesional:

1) se stabilesc proceduri și reguli locale scrise, necesare pentru a asigura niveluri adecvate de protecție și securitate pentru lucrători și pentru alte persoane;

2) în procedurile și regulile locale se includ valori ale oricărui nivel de investigare stabilit și procedura de urmat în eventualitatea depășirii acestui nivel;

3) se fac cunoscute procedurile și regulile locale, măsurile de protecție și prevederile de securitate tuturor lucrătorilor pentru care se aplică aceste cerințe și altor persoane care pot fi afectate.

CAPITOLUL XIV **RADIOPROTECȚIA ȘI SECURITATEA** **RADIOLOGICĂ**

LA TRANSPORTUL SURSELOR RADIOACTIVE

238. Furnizorii surselor de teleterapie și a surselor de brachiterapie trebuie să asigure transportul acestora sub responsabilitatea lor, dacă sînt autorizați pentru transport, sau prin intermediul unei unități de transport special autorizate conform Legii nr.111-XVI din 11 mai 2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice.

239. Sursele de teleterapie și sursele de brachiterapie intră efectiv în patrimoniul beneficiarului numai după finalizarea încărcării instalației de radioterapie cu surse sau a schimbării sursei și numai după efectuarea testelor de acceptare.

240. Încărcarea surselor în instalațiile de radioterapie și transportul surselor în exteriorul spitalului se efectuează numai cu o unitate autorizată conform Legii nr.111-XVI din 11 mai 2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice și altor acte normative în vigoare.

241. Înainte de fiecare expediție de material radioactiv, persoana legal constituită responsabilă pentru transport trebuie să facă aranjamentele necesare cu furnizorul sursei pentru a primi toate informațiile relevante.

Pentru fiecare colet sau container, aceste informații trebuie să cuprindă:

a) radionuclidul, numărul și activitatea surselor, data măsurării;

b) o descriere a construcției sursei și a testelor de performanță, inclusiv a testelor de neetanșitate;

c) certificat de aprobare de material radioactiv în formă specială;

d) certificat de aprobare de colet de tip A sau B(U);

e) o copie a documentelor de transport (care trebuie transmise titularului de autorizație prin fax sau e-mail, înainte de despachetarea coletelor).

242. Furnizorul și titularul de autorizație trebuie să facă toate aranjamentele necesare pentru a asigura:

1) necesarul de echipament special de manipulare pentru sursele de teleterapie (macara, camion cu dispozitiv de ridicare);

2) verificarea debitelor de doză de radiație la suprafața coletului, containerului;

3) verificarea contaminării externe nefixate la coletul de transport;

4) verificarea indicelui de transport al coletului și al expediției;

5) verificarea etichetelor de transport atașate coletului, containerului și înlocuirea lor dacă sînt deteriorate;

6) asigurarea dacă coletul sau containerul este așezat în siguranța în vehiculul de transport și dacă vehiculul este corect etichetat;

7) controalele vamale;

8) protecția fizică a expediției în timpul transportului.

243. Titularul de autorizație trebuie să restituie coletele sau containerele după recepția materialului radioactiv. În cazul surselor de teleterapie sau de brachiterapie telecomandată, coletele sau containerele restituite trebuie să conțină sursele radioactive scoase din uz.

244. Sursele neutilizate sau ieșite din uz sînt supuse regimului de autorizare pentru deținere sau dezafectare, după caz, sau se vor returna la producător, sau se vor preda la o unitate autorizată conform legii pentru preluarea acestora.

245. La returnare sau la predarea surselor scoase din uz, titularul de autorizație trebuie să prezinte informații privind conținutul fiecărui colet sau container.

246. Titularul de autorizație trebuie să expedieze coletul sau containerul numai atunci cînd a primit confirmarea de la producător sau unitatea autorizată conform legii că acesta este pregătit să primească coletul.

CAPITOLUL XV **PREVENIREA ȘI LIMITAREA CONSECINTELOR** **ACCIDENTELOR RADIOLOGICE**

247. În secțiile de radioterapie sînt posibile accidente din cauza:

1) erorilor tehnice și dereglărilor în lucrul aparatelor, echipamentelor și a accesoriilor (o atenție deosebită se acordă aparatelor noi și tehnologiilor noi, excluzînd erorile de calibrare a fascicului de iradiere sau activitate a surselor de iradiere);

2) erorilor umane în interacțiunea specialiștilor de diferit profil, inclusiv perfectarea incorectă a documentelor medicale și tehnice;

3) interpretării incorecte a rezultatelor topometriei, citirii indicațiilor aparatelor de control și a dozimetrelor de semnălizare de prag, datelor planificării dozimetrice, datelor de supraveghere în dinamică a stării pacientului pe parcursul procedurilor de radioterapie;

4) aprecierii incorecte a situației excepționale. Deși personalul este instruit cum să acționeze în situațiile de accident posibile, situațiile excepționale apar de obicei rar, de aceea în astfel de cazuri lipsa experienței contribuie la comiterea erorilor și, ca rezultat, la accidente radiologice;

5) îndeplinirii superficiale și nesistematice a programelor de asigurare a calității aparatelor și tehnologiilor;

6) acțiunii calamităților naturale (cutremure de pămînt,

inundații, vânturi puternice, taifunuri) și cu caracter tehnogen (electrocutarea personalului, deconectarea energiei electrice, incendiu, deteriorarea sistemelor de canalizare și a apeductelor).

248. La accidentele radiologice în secțiile de radioterapie se referă:

- 1) pierderea surselor radioactive;
- 2) blocarea surselor radioactive în stare de lucru în canalele din cupola aparatului de gama-terapie distanțată sau în interiorul endostatului;

- 3) contaminarea radioactivă a diferitor suprafețe de lucru și a corpului pacientului în urma deermetizării sursei radioactive închise;

- 4) dozele de iradiere absorbite care induc tumori în țesuturile normale adiacente (în special organele critice conform radiosensibilității), care depășesc dozele planificate în urma erorilor topometrice, planificării dozimetrice, efectuării propriiei iradiere și a factorului uman;

- 5) supraexpunerea lucrătorilor expuși profesional, care are loc de regulă în urma încălcării tehnologiilor de lucru cu surse de iradiere, neatenției personale sau interpretării incorecte a indicațiilor aparatelor de control, indicatorilor și a dozimetrelor utilizate în caz de urgență radiologică.

249. La accidentele neradiologice se referă:

- 1) incendierea încăperilor de lucru ale secției de radioterapie;

- 2) acțiunea neautorizată sau accesul neautorizat la sursele de iradiere și în încăperile unde ele se utilizează, se transportă și se păstrează;

- 3) încălcarea cerințelor sanitare în încăperile și la echipamentul secției de radioterapie, inclusiv în urma defectării sistemelor de apeduct, încălzire, canalizare, dar fără contactul apei scurse cu sursele radioactive;

- 4) deconectarea energiei electrice, dereglările aparatelor de alimentare cu curent electric, care conduc la încălcarea regulilor de securitate electrică a pacientului și lucrătorilor expuși profesional fără încălcarea radioprotecției oamenilor.

250. Măsurile de prevenire a accidentelor radiologice (de natură radiologică și neradiologică) sînt:

- 1) efectuarea procedurilor tehnologice esențiale de cîțiva specialiști, independent unul de altul, în special calibrarea fasciculului de iradiere, care trebuie să fie efectuată de către doi fizicieni medicali cu intercompararea ulterioară a rezultatelor măsurărilor; rezultatele planificării dozimetrice trebuie să fie recontrolate;

- 2) instruirea personalului în depistarea dereglărilor și a erorilor tehnologice;

- 3) elaborarea programelor de pregătire și a metodelor de efectuare a antrenărilor în caz de accident a lucrătorilor expuși profesional; personalul trebuie să fie instruit în acțiuni în caz de accident (incident) și măsurile de limitare a consecințelor acestora;

- 4) descrierea minuțioasă a tuturor etapelor de efectuare a procedurilor de radioterapie, inclusiv comunicarea între specialiștii de profil diferit;

- 5) analiza în scris a tuturor accidentelor radiologice și a acțiunilor necesare pentru diminuarea consecințelor;

- 6) controlul prezenței și stării sistemului de securitate incendiară;

- 7) verificarea sistematică a completării și funcționării aparatului de gamaterapie și altor echipamente radiologice;

- 8) controlul sistematic al nivelului de cunoaștere a personalului cu atestarea oficială ulterioară a colaboratorilor, conform acțiunilor în caz de accident radiologic, incendii.

251. În incinta încăperilor secției de radioterapie trebuie să existe instrumentele de prevenire și lichidare a situațiilor excepționale, incendiilor și accidentelor radiologice, inclusiv:

- 1) setul pentru lichidarea consecințelor accidentelor radiologice;

- 2) setul pentru acordarea primului ajutor medical;

- 3) setul de instrumente pentru lichidarea incendiului (extinctor, nisip, pătură);

- 4) extras din instrucțiunea de acțiune a lucrătorilor expuși profesional în caz de accident radiologic și altor situații excepționale.

252. Setul pentru lichidarea consecințelor accidentelor radiologice include:

- 1) set de haine de protecție, inclusiv mănuși chirurgicale, bahile de plastic, bonetă și respirator;

- 2) set pentru dezactivare, care include materiale absorbante pentru decontaminarea suprafețelor poluate, detergenți și hîrtie de filtru;

- 3) instrumente pentru colectarea la distanță a materialelor absorbante utilizate și a obiectelor contaminate;

- 4) saci din plastic pentru colectarea, păstrarea temporară și transportarea deșeurilor radioactive solide;

- 5) setul semnelor de pericol de radiații ionizante, pe suport rezistent, care se plasează în locul accidentelor radiologice;

- 6) instrucțiuni de dezactivare a suprafețelor de lucru contaminate.

253. În secțiile de radioterapie trebuie să existe instrucțiuni de radioprotecție, de prevenire și lichidare a accidentelor și situațiilor excepționale, aprobate de administrația instituției medicale, în care să fie reflectate:

- 1) prognozarea accidentelor și a situațiilor excepționale posibile și a măsurilor de prevenire acestora;

- 2) prognozarea situației radiologice în caz de accident radiologic sau altă situație excepțională;

- 3) tehnicile de depistare a accidentelor radiologice;

- 4) acțiunea lucrătorilor expuși profesional în caz de accident radiologic și alte situații excepționale, inclusiv în caz de incendiu;

- 5) ordinea lichidării consecințelor accidentului radiologic și a situațiilor excepționale;

- 6) ordinea informării despre apariția accidentului radiologic, a incendiului și a situației excepționale;

- 7) planul de măsuri de protecție a pacienților și lucrătorilor expuși profesional în situații excepționale;

- 8) responsabilitatea administrației pentru efectuarea măsurilor de prevenire și lichidare a consecințelor accidentelor;

- 9) indicatorii de lichidare a accidentului și stopare a situației de accident;

- 10) planul de instruire a lucrătorilor expuși profesional privind acțiunile în situații de accident.

254. Acțiunea lucrătorilor expuși profesional în accidente radiologice posibile care pot avea loc:

- 1) pierderea controlului asupra sursei sau a sursei radioactive însăși – în baza sistemului existent de inventariere și de urmărire a rutei transferării ei în secția de radioterapie. Trebuie să se determine tipul și activitatea sursei pierdute, să se stabilească exact ultimul loc de aflare a ei; să se caute sursa în comun cu serviciul de radioprotecție și securitate radiologică a instituției medicale, aplicînd metoda vizuală și utilizînd aparate de control radiologic cu înaltă sensibilitate;

- 2) blocarea surselor radioactive în canalele de transportare a aparatului – efectuarea încercărilor de revenire a sursei în stare de depozitare; dacă încercarea ulterioară de a readuce sursa în poziție de păstrare este nereușită, se recomandă scoaterea pacientului din canion sau extragerea din corpul lui a endostatului cu sursa, ulterior luarea măsurilor de limitare a consecințelor accidentului radiologic;

- 3) deermetizarea sursei închise – după extragerea sursei din starea de lucru, inclusiv din corpul pacientului, trebuie să se aplice măsuri de dezactivare a suprafețelor contaminate, inclusiv de dezactivare a tegumentelor, corpului pacientului, și măsuri de prevenire a contaminării radioactive ulterioare în alte încăperi.

Anexă
la Regulamentul sanitar privind
radioprotecția și securitatea radiologică
în practicile de radioterapie

CERINȚE PRIVIND CONTROLUL DOZIMETRIC GENERAL

1. Scopul controlului dozimetric general este determinarea debitului dozei efective și compararea valorilor obținute cu valorile admisibile.

La efectuarea investigațiilor se va măsura debitul echivalentului dozei ambientale ($\dot{H}^*(10)$, $\mu\text{Sv/oră}$), luând în considerare că la evaluarea conservativă se consideră că doza efectivă este egală cu echivalentul dozei ambientale ($E = \dot{H}^*(10)$).

2. Valorile debitului dozei măsurate și calculate nu trebuie să depășească valorile admisibile ale debitului dozei efective după cum urmează:

1) spațiile pentru aflarea permanentă a lucrătorilor expuși profesional (tot ansamblul de încăperi ale secției (cabinetului) de radioterapie – camera de tratament, camera de comandă și alte încăperi) – $13,3 \mu\text{Gy/h}$ (microGray/oră);

2) spațiile adiacente secției (cabinetului) de radioterapie (direcțiile verticală și orizontală) cu locuri permanente de muncă – $2,5 \mu\text{Gy/oră}$;

3) spațiile adiacente camerei de proceduri (direcțiile verticală și orizontală) fără locuri permanente de lucru (coridor, vestiar, hol, scară, depozit, cameră de relaxare a lucrătorilor expuși profesional) – $10,0 \mu\text{Gy/oră}$;

4) spațiile de aflare ocazională (episodică) a lucrătorilor expuși profesional (etaj tehnic, subsol) – $40,0 \mu\text{Gy/oră}$;

5) saloanele staționarului adiacente camerei de tratament (în direcție verticală și orizontală) – $1,33 \mu\text{Gy/oră}$;

6) teritoriul limitrof suprafețelor exterioare ale pereților camerei de tratament – $2,67 \mu\text{Gy/oră}$.

3. Măsurătorile debitului $\dot{H}^*(10)$ se efectuează la locurile de muncă ale lucrătorilor expuși profesional, în încăperile și pe teritoriile adiacente încăperilor unde se desfășoară activități cu surse de radiații ionizante.

4. Se interzice efectuarea măsurătorilor dozimetrice la locurile de muncă fără utilizarea mijloacelor de radioprotecție. În fiecare punct se efectuează nu mai puțin de trei măsurători ale debitului de doză cu medierea acestora.

5. La locurile de muncă ale lucrătorilor expuși profesional, în încăperile și pe teritoriile adiacente încăperii unde se desfășoară activități cu surse de radiații ionizante, în prealabil se determină valorile fondului când sursele de radiații ionizante se află în poziția de păstrare.

6. După efectuarea măsurătorilor, valorile fondului se scad din valorile măsurate ale debitului dozei, dacă compensarea fondului nu este prevăzută de mijloacele de măsurare (dozimetru).

7. Toate măsurătorile dozimetrice în încăperile adiacente încăperii unde se desfășoară activități cu surse de radiații ionizante vor fi efectuate cu fantomă echivalent-țesutului (fantomă cu apă) cu dimensiunile de $300 \times 300 \times 300 \text{ mm}$.

8. Fantoma se situează în isocentrul fascicolului de iradiere. Pentru instalațiile de terapie interstițială și intracavitară se folosesc fantome din dotarea instalației. În absența fantomelor din dotare, măsurătorile se vor efectua în timpul efectuării tratamentului, când sursele se află în corpul pacientului.

9. Se instalează dimensiunile maxime ale câmpului de iradiere. Fluxul de iradiere va cuprinde dimensiunile fantomei.

10. La folosirea metodelor rotaționale de iradiere a pacienților, măsurătorile se efectuează pentru unghiurile de rotație 0° , 90° , 180° , 270° și mai mari.

11. În încăperile și teritoriile adiacente încăperii unde se desfășoară activități cu surse de radiații ionizante măsurătorile debitului se efectuează:

1) în încăperile situate deasupra camerei de proceduri – la înălțimea de 500 mm de la dușumea, în punctele plasei dreptunghiulare cu pasul de 1 m;

2) în încăperile situate sub camera de proceduri – la înălțimea de 2000 mm de la dușumea, în punctele plasei dreptunghiulare cu pasul de 1 m;

3) în încăperile adiacente pe orizontală – la distanța de 100 mm de la perete la înălțimea 2000, 1200, 500 mm pe toată lungimea peretelui cu pasul de 1 m (la fel pentru perețele exterior al camerei de tratament).

12. De asemenea, măsurătorile debitului de doză se efectuează la conexiunile barierelor de protecție, ușilor și orificiilor cu destinație tehnologică.

13. Pe teritoriul limitrof măsurătorile se efectuează la distanța de 100 mm de la perețele exterior la înălțimea 2000, 1200, 500 mm de la nivelul 0 pe toată lungimea peretelui cu pasul de 1 m (la fel pentru perețele exterior al sălii camerei de proceduri).

14. La amplasarea încăperilor destinate practicilor de radioterapie în anexe la construcția de bază, măsurătorile se efectuează în încăperile cele mai apropiate de blocul de radioterapie.

15. La locurile de muncă ale lucrătorilor expuși profesional, care se află nemijlocit în apropierea sursei de iradiere la efectuarea operațiunilor manuale (lucrul în camerele de păstrare, de radiomanipulare, camera de intervenție chirurgicală, saloanele radiologice active și altele), măsurătorile debitului $\dot{H}^*(10)$ se efectuează la înălțimile de 800, 1200 și 2000 mm de la nivelul dușumei. Ca valoare debitul dozei efective $\dot{E}$ se consideră valoarea maximă a debitului $\dot{H}^*(10)$ ($E = \max \dot{H}^*(10)$) la nivelurile sus-menționate.

16. Debitul dozei efective pe axa orizontală dată de-a lungul barierei de protecție se calculează ca media măsurătorilor debitului $\dot{H}^*(10)$ la diferite înălțimi de la nivelul 0.

17. Valoarea debitului dozei efective calculată se reduce la sarcina de lucru stabilită sau regimul de timp de lucru al aparatului după formulele:

1) pentru aparatele de radioterapie de contact, precum și pentru încăperile adiacente camerelor de păstrare, radiomanipulare, intervenții chirurgicale, saloanelor radiologice active și altele, unde se efectuează lucrări și se află surse de radiație ionizantă:

$$\dot{E}_n = \dot{E} \cdot \frac{t}{T}$$

2) pentru aparate de radioterapie la distanță valorile debitului dozei efective se aduc la regimul de lucru după formula:

$$\dot{E}_n = \dot{E} \cdot \frac{W \cdot R^2}{T \cdot N \cdot \dot{H}_1 \cdot 60}$$

unde:

$\dot{E}_n$ – valoarea debitului dozei efective în punctul de măsurare, redusă la regimul de lucru a aparatului, $\mu\text{Sv/oră}$;

$\dot{E}$ – media măsurătorilor a debitului $\dot{H}^*(10)$ la diferite înălțimi de la nivelul 0, $\mu\text{Sv/oră}$;

t – timpul de lucru al aparatului într-un schimb, ore (se consideră timpul real de lucru cu sursa de iradiere sau timpul aflării sursei în încăperea dată);

T – durata schimbului de lucru pe zi, ore;

$\dot{H}_1$ – debitul $\dot{H}^*(10)$ la 1 m de la sursă în timpul iradierii, $\text{Gy} \cdot \text{m}^2/\text{min}$;

W – sarcina de lucru a instalației (doza de iradiere

sumară a pacienților într-o săptămână), Gy/săptămână;

R – distanța Sursa–Isocentru (DSI), m;

N – numărul de zile lucrătoare pe săptămână;

60 – numărul de minute într-o oră, min.

18. Valoarea măsurată a debitului de doză la locurile de muncă servește ca bază pentru stabilirea regimurilor activității lucrătorilor expuși profesional în timpul investigațiilor de radioterapie.

19. Controlul dozimetric planificat se efectuează nu mai rar de o dată pe an.

20. Controlul dozimetric neplanificat trebuie efectuat la schimbarea condițiilor de exploatare a secției (cabinetului) de radioterapie (modificarea destinațiilor încăperilor adiacente, schimbarea (reîncărcarea) sursei de iradiere, tubului radiogen), a mijloacelor de radioprotecție fixe, în cazuri de urgențe radiologice, accident (incident) sau conform deciziei organelor publice cu funcții de reglementare în domeniul radioprotecției și securității nucleare.

21. Rezultatele controlului dozimetric se înregistrează într-un proces-verbal.

712 HOTĂRÎRE

cu privire la completarea anexei nr.2 la Hotărîrea Guvernului nr. 454 din 24 martie 2008

În temeiul art.2 din Legea nr.298-XVI din 21 decembrie 2007 pentru ratificarea Convenției internaționale împotriva dopajului în sport a UNESCO (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.5-7, art.25), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Anexa nr.2 la Hotărîrea Guvernului nr. 454 din 24 martie 2008 „Cu privire la optimizarea participării organelor centrale de specialitate ale administrației publice, precum și a altor autorități administrative centrale la executarea angajamentelor asumate față de organizațiile internaționale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.66-68,

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

ministrul afacerilor externe

și integrării europene

Ministrul tineretului

și sportului

Ministrul finanțelor

Nr. 637. Chișinău, 26 august 2011.

art.434), cu modificările și completările ulterioare, se completează cu poziția 81, cu următorul cuprins:

„81.	Convenția internațională împotriva dopajului în sport a UNESCO (AMA)
------	--

2. Ministerul Tineretului și Sportului va achita datoriile acumulate pe parcursul anilor 2009-2010 (14 480,00 dolari SUA) din contul și în limita bugetului aprobat pentru anul 2011.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

Ion Cebanu

Veaceslav Negruța

713 HOTĂRÎRE

pentru aprobarea Protocolului cu privire la introducerea modificărilor în Acordul cu privire la crearea spațiului științifico-tehnologic comun al statelor membre ale Comunității Statelor Independente din 3 noiembrie 1995, semnat la 20 noiembrie 2009 în or. Ialta

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Protocolul cu privire la introducerea modificărilor în Acordul cu privire la crearea spațiului științifico-tehnologic comun al statelor membre ale Comunității Statelor Independente din 3 noiembrie 1995, semnat la 20 noiembrie 2009 în or. Ialta.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Comitetului Executiv al Comunității Statelor Independente aprobarea protocolului sus-menționat.

3. Academia de Științe a Moldovei va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor protocolului nominalizat.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

ministrul afacerilor externe

și integrării europene

Nr. 638. Chișinău, 26 august 2011.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

714 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul finanțelor

Ministrul justiției

Nr. 639. Chișinău, 26 august 2011.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

Oleg Efrim

715 HOTĂRÎRE
cu privire la acordarea deplinei puteri domnului
Vasile BUMACOV, ministru al agriculturii și industriei
alimentare

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acordă depline puteri domnului Vasile BUMACOV, ministru al agriculturii și industriei alimentare, pentru semnarea Memorandumului de înțelegere între Ministerul

Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și Ministerul Federal al Agriculturii, Pădurilor, Mediului și Gospodăririi Apelor al Austriei privind cooperarea în domeniul agriculturii.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru al afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 644. Chișinău, 26 august 2011.

716 HOTĂRÎRE
cu privire la acordarea deplinei puteri
domnului Andrei USATÎL, ministru al sănătății

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acordă depline puteri domnului Andrei USATÎL, ministru al sănătății, pentru semnarea Acordului între Minis-

terul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Sănătății al Republicii Polone privind colaborarea în domeniul sănătății și științelor medicale.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru al afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 645. Chișinău, 26 august 2011.

717 HOTĂRÎRE
cu privire la transmiterea unor mijloace de transport

În temeiul Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35, art.116), cu modificările ulterioare, Legii nr.523-XIV din 16 iulie 1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.124-125, art.611), cu modificările și completările ulterioare, și Legii nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deatazarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.90-93, art.401), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se transmit, cu titlu gratuit, din proprietatea publică a statului în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, cu acordul Consiliului local al comunei Vatici, raionul Orhei – automobilul Opel Frontera, anul fabricării 1995, caroseria SED53AȘV718129, motorul C24NE01094673

și, cu acordul Consiliului local Oxentea, raionul Dubăsari – automobilul Opel ASTRA, anul fabricării 1995, caroseria nr.WOL000056S5178402, motorul 14SE02BJ5265.

Mijloacele de transport nominalizate sînt proprietate a statului și se află în gestiunea economică a Bazei Auto a Căminului de Stat.

2. Transmiterea unităților de transport se va efectua conform Regulamentului cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.688 din 9 octombrie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.10, art.45), cu modificările și completările ulterioare.

3. Instituțiile nominalizate în prezenta hotărîre vor perfecta, în modul stabilit, documentele ce se impun.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 647. Chișinău, 26 august 2011.

718 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează
în Acordul de parteneriat între Guvern și Academia
de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012

În temeiul art.72 alin. (3) al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259-XV din 15 iulie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.125-129, art.663), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare
Ministrul educației
Ministrul sănătății

Nr. 648. Chișinău, 26 august 2011.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța

Vasile Bumacov
Mihail Șlehtițchi
Andrei Usatii

Se aprobă modificările ce se operează în Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.27 din 22 ianuarie 2009 (se anexează).

Aprobate
prin Hotărîrea Guvernului nr. 648
din 26 august 2011

MODIFICĂRILE
ce se operează în Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei
pentru anii 2009-2012, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 27 din 22 ianuarie 2009

Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.27 din 22 ianuarie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.19-21, art.79), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

- 1) punctul 19 va avea următorul cuprins:
„19. Părțile stabilesc că pentru finanțarea sferei științei și inovării în anul 2011 vor fi efectuate alocații bugetare în cuantum de cel puțin 0,4% din produsul intern brut.”;
- 2) anexa nr.1 va avea următorul cuprins:

“Anexa nr.1
la Acordul de parteneriat între Guvern
și Academia de Științe a a Moldovei
pentru anii 2009-2012

PROTOCOLUL ANUAL
cu privire la precizarea cuantumului mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat
pentru finanțarea sferei științei și inovării în anul 2011

Guvernul și Academia de Științe a Moldovei, numite în continuare Părți, în conformitate cu punctul 17 al Acordului de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012, au încheiat prezentul Protocol anual cu privire la precizarea cuantumului mijloacelor financiare pentru finanțarea sferei științei și inovării în anul 2011 în conformitate cu Legea bugetului de stat, parte integrantă a Acordului.

Părțile confirmă alocarea cuantumului de 0,4 % din produsul intern brut, sau 328,2 mil.lei, pentru finanțarea sferei științei și inovării în anul 2011, în conformitate cu Legea bugetului de stat pe anul 2011 (tabelul nr.1, tabelul nr.2 la prezenta anexă), inclusiv repartizarea veniturilor mijloacelor speciale (tabelul nr.3 la prezenta anexă) și alocațiilor pentru programele de stat și de transfer tehnologic

(tabelul nr.4 și nr.5 la prezenta anexă), precum și normativele de cheltuieli pentru elevii dotați din Liceul Academiei de Științe a Moldovei pentru anii 2011-2012 (tabelul nr.10).

În baza art. 20 al Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31 martie 2011, Academia de Științe a Moldovei este în dreg să depună Ministerului Finanțelor cereri întemeiate de redistribuire a mijloacelor financiare între grupele unei grupe functionale principale de cheltuieli și între programe aprobate, fără modificarea Protocolului anual cu privire la precizarea cuantumului mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat pentru finanțarea sferei științei și inovării în anul 2011.

8.	Total cercetare-inovare cu investiții capitale	328156,5	80487,4	187695,1	18682,3	25945,9	15345,8	
9.	Liceul Academiei de Științe a Moldovei	6268,2						6268,2
10.	Universitatea Academiei de Științe a Moldovei	6565,2						6565,2
11.	Mijloacele speciale	562,1						562,1
12.	Total	341552,0	80487,4	187695,1	18682,3	25945,9	15345,8	13395,5

Tabelul nr.2

LISTA
bugetelor autorităților administrației publice centrale,
fundamentate pe programe și performanță

	auto-rită-ții	Codul		Programul/subprogramul	Costul, total	Sursele de finanțare	
		progra-mului	subpro-gramu-lui			componenta de bază	mijloacele speciale
1	2	3	4	5	6	7	
157				Academia de Științe a Moldovei, total	338741,0	295276,0	43465,0
	16	00		Cercetări științifice	375345,5	282442,6	42902,9
	16	01		Elaborarea politicii și managementul în domeniul științei și inovării	12534,8	6865,4	5669,4
	16	03		Pregătirea cadrelor științifice	18682,3	13337,1	5345,2
	16	04		Biotehnologii agricole, fertilitatea solului și securitatea alimentară	69023,5	56299,5	12724,0
	16	05		Nanotehnologii, inginerie industrială, produse și materiale noi	27554,4	25774,4	1780,0
	16	06		Eficiențarea complexului energetic și asigurarea securității energetice, inclusiv prin folosirea resurselor renovabile	4763,5	4613,5	150,0
	16	07		Edificarea stărilor de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene	30276,5	29676,5	600,0

Tabelul nr.1

REPARTIZAREA
alocațiilor pe activități pentru sfera științei și inovării
conform Legii bugetului de stat pe anul 2011

Nr. d/o	Denumirea indicatorului	Total	Fundamentele (7.01)	Aplicate (7.02)	Pregătirea cadrelor (7.03)	Instituții și acțiuni pentru cercetare (7.04)	Organe administrative (7.10)	Învățământ (6.03, 6.04)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Finanțarea instituțională bugetară	243771,7	68256,7	134213,0	13337,1	21099,5	6865,4	
2.	Finanțarea programelor de stat, transfer tehnologic, proiecte independente, proiecte internaționale, fondul de rezervă	35670,9	6068,4	29602,5				
	- Programe de stat	5389,0	610,0	4779,0				
	- Proiecte de inovare și transfer tehnologic, selectate pe bază de concurs	10000,0		10000,0				
	- Proiecte individuale, selectate pe bază de concurs	3560,0	1405,0	2155,0				
	- Proiecte internaționale	7525,0	4053,4	3471,6				
	- Institutul Unificat de Cercetări Nucleare, Dubna – cota de membru	500,0		500,0				
	- Proiecte pentru procurarea utilajului științific	3205,0		3205,0				
	- Fondul de rezervă pentru cercetări științifice (C.S.D.T.)	1500,0		1500,0				
	Program-cadru - 7	3991,9		3991,9				
3.	Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare	2463,4					2463,4	
4.	Total alocații bugetare	281906,0	74325,1	163815,5	13337,1	21099,5	9328,8	
5.	Mijloacele speciale	43250,5	6162,3	23879,6	5345,2	1846,4	6017,0	
	dintre care Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare	347,6					347,6	
6.	Total cercetare-inovare fără investiții capitale	325156,5	80487,4	187695,1	18682,3	22945,9	15345,8	
7.	Investiții capitale	3000,0				3000,0		

Programul "Cercetări fundamentale și aplicate în matematică"	500,0 (F)
Programul "Dezvoltarea competitivității și creșterea economică durabilă în contextul economiei bazate pe cunoaștere, globalizării și integrării regionale și europene"	500,0
Programul de stat (direcția strategică) "Biomedicina, farmaceutica, menținerea și fortificarea sănătății";	1000,0
Programul "Hepatite și cirozele, profilactica și metode avansate de tratament"	1000,0
Programul de stat (direcția strategică) "Nanotehnologii, inginerie industrială, produse și materiale noi";	1000,0
Programul "Nanotehnologii și nanomateriale"	1000,0 (110,0 f)
Programul de stat (direcția strategică) "Eficientizarea și asigurarea complexului energetic și securității energetice, inclusiv prin folosirea resurselor renovabile";	1189,0
Programul "Valorificarea resurselor regenerabile în condițiile Republicii Moldova și elaborarea Satelitului Moldovenesc"	1189,0
TOTAL	5389,0 inclusiv 610,0 pentru cercetări fundamentale

Tabelul nr. 5

REPARTIZAREA
alocațiilor pe programele de transfer tehnologic

<i>(mii lei)</i>	
Programul, direcția strategică	Finanțare pe anul 2011
Programul (direcția strategică) "Valorificarea resurselor umane, naturale și informaționale pentru dezvoltarea durabilă a economiei țării"	1311,6
Programul (direcția strategică) "Biomedicina, farmaceutica, menținerea și fortificarea sănătății"	769,9
Programul (direcția strategică) "Biotehnologii agricole, fertilitatea solului și securitatea alimentară"	6668,5
Programul (direcția strategică) "Nanotehnologii, inginerie industrială, produse și materiale noi"	1250,0
TOTAL	10000,0

16	08	Valorificarea resurselor umane, naturale și informaționale pentru dezvoltarea durabilă a economiei țării	64642,8	57602,3	7040,5
16	09	Biomedicina, farmaceutică, menținerea și fortificarea sănătății	36827,4	36637,4	190,0
16	10	Servicii de suport pentru sfera științei și inovării	35142,8	33296,4	1846,4
16	13	Cercetări științifice fundamentale și aplicate	25897,5	18340,1	7557,4
88	00	Învățământul public și servicii de educație	13395,5	12833,4	562,1
88	03	Învățământul secundar	6271,5	6268,2	3,3
88	05	Învățământul superior	7124,0	6565,2	558,8

Tabelul nr. 3

REPARTIZAREA
veniturilor mijloacelor speciale

<i>(mii lei)</i>	
Tipurile de cercetare	Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare
Cercetări științifice fundamentale (7.01)	6162,3
Cercetări științifice aplicate (7.02)	23879,6
Pregătirea cadrelor (7.03)	5345,2
Instituții și acțiuni pentru știință și inovare neatribuite la alte grupuri (7.04)	1846,4
Organele administrative (7.10)	6017,0
Total	43250,5
Învățământ	562,1
Total general	43812,6

Tabelul nr. 4

REPARTIZAREA
alocațiilor prevăzute în bugetul de stat pentru programele de stat

<i>(mii lei)</i>	
Programul de stat, direcția strategică	Costul total
Programul de stat (direcția strategică) "Valorificarea resurselor umane, naturale și informaționale pentru dezvoltarea durabilă a economiei țării";	2200,0
Programul "Cercetări științifice și de management ale calității apelor"	1200,0

5.	Institutul de Inginerie Electronică și Tehnologii Industriale	01.04.07	Fizica stării condensate	1	1	-	-	-	-
		05.27.01	Electronica corpului solid, microelectronică, nanoelectronică	1	1	-	-	-	-
6.	Institutul de Geologie și Seismologie	04.00.01	Geologie generală și regională	1	1	-	-	-	-
		04.00.06	Hidrogeologie	1	1	-	-	-	-
		04.00.12	Geofizică; seismologie; metode geofizice de prospecție și explorare a zăcămintelor subterane	1	1	-	-	-	-
7.	Institutul de Chimie	02.00.01	Chimie anorganică	1	1	-	-	-	1
		02.00.03	Chimie organică	1	1	-	-	-	-
		02.00.04	Chimie fizică	1	1	-	-	-	-
		02.00.10	Chimie bioorganică; chimia compușilor naturali și fiziologic activi	1	1	-	-	-	-
		02.00.20	Chimie ecologică	1	1	-	-	-	-
8.	Institutul de Genetică și Fiziologie a Plantelor	02.00.10	Chimie bioorganică; chimia compușilor naturali și fiziologic activi	1	1	-	-	-	-
		03.00.12	Fiziologia vegetală	1	1	-	-	-	-
		03.00.15	Genetică	1	1	-	-	-	-
		06.01.04	Agrochimie	1	1	-	-	-	-
		06.01.05	Ameliorarea și producerea semințelor	1	1	-	-	-	-
9.	Institutul de Protecție a Plantelor și Agricultură Ecologică	06.01.11	Protecția plantelor	1	-	1	-	-	-

Tabelul nr.6

PLANUL
de admitere la studii prin doctorat și postdoctorat
(cu finanțare bugetară), pentru anul de studii 2011–2012

Nr. d/o	Instituția organizatoare și apartenența ei departamentală	Cifra specialității	Denumirea specialității	Doctorat			Din nr. total doctorat cu destinație specială	Postdoctorat
				total	inclusiv zi	f/r		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Academia de Științe a Moldovei			68	41	27	2	7
1.	Institutul de Matematică și Informatică	01.01.04	Geometrie și topologie	1	1	-	-	-
		01.05.01	Bazele teoretice ale informaticii, programarea calculatoarelor	1	1	-	-	-
		08.00.13	Metode economico-matematice	1	1	-	-	-
2.	Institutul de Economie, Finanțe și Statistică	08.00.05	Economie și management (în ramură)	6	3	3	-	1
		08.00.10	Finanțe, monedă și credit	1	-	1	-	-
		01.04.02	Fizică teoretică și matematică	1	1	-	-	-
		01.04.07	Fizica stării condensate	1	1	-	-	-
3.	Institutul de Fizică Aplicată	01.04.10	Fizica și ingineria semiconductorilor	1	-	1	1f/r (USB)	-
		01.04.18	Cristalografie și cristalofizică	1	1	-	-	-
		02.00.05	Electrochimie	1	1	-	-	-
4.	Institutul de Energetică	05.14.02	Centrale electrice (partea energetică), rețele electrice, sisteme electroenergetice și dirijarea lor	1	-	1	-	-
		05.14.08	Surse noi și regenerabile de energie	1	-	1	-	-

16.		18.00.01	Teoria și istoria arhitecturii	1	-	1	-	-	-
	Institutul de Filologie	10.01.01	Literatura română	1	1	-	-	-	-
		10.01.08	Teoria literaturii	1	-	1	-	-	1
		10.01.09	Folcloristică	1	-	1	-	-	-
		10.02.01	Limba română	1	-	1	-	-	1
17.		09.00.03	Istoria filozofiei	1	1	-	-	-	-
	Institutul Integrare Europeană și Științe Politice	09.00.13	Filozofie socială, antropologie filozofică, filozofia culturii	1	-	1	-	-	-
		22.00.03	Sociologie economică și demografie	1	-	1	-	-	-
		22.00.04	Structură socială: instituții și procese sociale	1	1	-	-	-	1
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice	1	-	1	-	-	-
18.		07.00.01	Istoria Moldovei (pe perioade)	1	-	1	-	-	-
	Institutul de Istorie, Stat și Drept	07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	1	-	1	-	-	-
		12.00.01	Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctinelor politice și de drept	1	-	1	-	-	-
		12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	1	1	-	-	-	-
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional, internațional privat, dreptul muncii, dreptul protecției sociale)	1	-	1	-	1 f/r (USB)	-

10.	Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie	03.00.13	Fiziologia omului și animalelor	1	1	-	-	-	-
11.	Institutul de Zoologie	03.00.08	Zoologie	1	1	-	-	-	-
		03.00.09	Entomologie	1	1	-	-	-	-
		03.00.16	Ecologie	1	1	-	-	-	-
		03.00.18	Hidrobiologie, ihtiologie	1	1	-	-	-	-
		03.00.19	Parazitologie, helmintologie	1	-	1	-	-	-
12.	Institutul de Microbiologie și Biotehnologie	03.00.07	Microbiologie	1	1	-	-	-	-
		03.00.23	Biotehnologie	1	-	1	-	-	-
		03.00.16	Ecologie	1	1	-	-	-	-
13.	Institutul de Ecologie și Geografie	11.00.09	Meteorologie, climatologie, agrometeorologie	1	1	-	-	-	-
		11.00.11	Protecția mediului ambiant și folosirea rațională a resurselor naturale	1	1	-	-	-	-
14.	Grădina Botanică (Institut)	03.00.05	Botanică	1	-	1	-	-	1
15.	Institutul Patrimoniului Cultural	07.00.06	Arheologie	1	-	1	-	-	-
		07.00.07	Etnologie, antropologie culturală și istorică	1	1	-	-	-	-
		10.01.06	Literatura universală și comparată	1	-	1	-	-	-
		17.00.01	Arte audiovizuale (cu specificarea: artă teatrală; artă muzicală; artă cinematografică, televiziune și alte genuri de artă audiovizuală)	1	-	1	-	-	1
		17.00.04	Arte vizuale (cu specificarea: artă plastică, decorativă, aplicată)	1	-	1	-	-	-

07.00.01	Istoria Moldovei (pe perioade)	1	-	1	1f/r (US Comrat)	-
07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	1	-	1	1f/r (US Comrat)	-
07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	2	1	1	1f/r (US Comrat)	-
07.00.06	Arheologie	1	1	-	-	-
08.00.01	Economie politică; doctrine economice	1	1	-	-	-
08.00.10	Finanțe; monedă; credit	1	-	1	1f/r (US Comrat)	1
08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	1	1	-	-	-
09.00.01	Ontologie și gnoseologie	1	1	-	-	-
10.01.01	Literatura română	1	-	1	-	1
10.01.06	Literatura universală și comparată	1	-	1	-	-
10.01.10	Jurnalism și științe ale comunicării	1	-	1	-	-
10.02.01	Limba română	1	-	1	-	-
10.02.04	Limbi germanice (1 engleză)	1	-	1	1 f/r (US Comrat)	-
10.02.05	Limbi romanice (1 franceză)	1	-	1	-	-
10.02.19	Lingvistica generală (cu specificarea: sociologică, psihologică, contrastiv-tipologică, structurală, matematică, computațională)	1	1	-	-	1

12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	1	1	-	-	-
12.00.10	Drept internațional public	1	1	-	-	-
23.00.04	Teoria și istoria relațiilor internaționale și dezvoltări globale	1	-	1	-	-
II. Ministerul Educației		112	48	64	6	10
I. Universitatea de Stat din Moldova	01.01.04 Geometrie și topologie	1	1	-	-	-
	01.01.06 Logica matematică, algebra și teoria numerelor	1	1	-	-	-
	01.01.09 Cibernetică matematică și cercetări operaționale	1	1	-	-	-
	01.04.02 Fizică teoretică și matematică	1	1	-	-	-
	01.04.10 Fizica și ingineria semiconductoarelor	1	1	-	-	-
	01.05.01 Bazele teoretice ale informaticii; programarea calculatoarelor	1	-	1	-	1
	02.00.01 Chimie anorganică	1	1	-	-	-
	02.00.02 Chimie analitică	1	1	-	-	-
	02.00.03 Chimie organică	1	1	-	-	-
	02.00.20 Chimie ecologică	1	1	-	-	-
	03.00.05 Botanică	1	-	1	-	-
	03.00.13 Fiziologia omului și animalelor	1	1	-	-	1
	03.00.16 Ecologie	1	1	-	-	-
	05.25.03 Bibliologie, biblioteconomie și bibliografie	1	-	1	-	-

3.	Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți	08.00.12	Contabilitate, audit, analiză economică	1	1	-	-	-
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	2	1	1	-	-
		11.00.02	Geografie economică, socială și politică	2	1	1	-	-
		02.00.04	Chimie fizică	1	-	1	-	-
		10.01.01	Literatura română	1	-	1	-	-
4.	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”	10.02.01	Limba română	1	1	-	-	-
		10.02.05	Limbi române (limba franceză)	1	-	1	-	-
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (informatică)	1	-	1	-	-
		07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	1	-	1	-	1
		07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	1	-	1	-	-
5.	Universitatea de Stat din Tiraspol	13.00.01	Pedagogie generală	1	-	1	-	-
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (pe discipline)	1	1	-	-	-
		13.00.03	Pedagogie specială	1	-	1	-	-
		19.00.07	Psihologie pedagogică, psihologia dezvoltării, psihologia personalității	1	-	1	-	-
		19.00.10	Psihologie specială	1	-	1	-	-
2.	Academia de Studii Economice din Moldova	01.01.06	Logica matematică, algebra și teoria numerelor	1	1	-	-	-
		11.00.11	Protecția mediului ambiant și folosirea rațională a resurselor naturale	1	-	1	1f/r (usb)	-
		13.00.01	Pedagogie generală	1	1	-	-	-
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (pe discipline)	2	1	1	-	-
2.	Academia de Studii Economice din Moldova	12.00.01	Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctinelor politice și de drept	1	-	1	-	-
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional, internațional privat, dreptul muncii; dreptul protecției sociale)	4	1	3	1 f/r (US Comrat)	1
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	1	-	1	-	-
		12.00.10	Drept internațional public	1	1	-	-	-
		13.00.01	Pedagogie generală	1	-	1	-	1
		19.00.01	Psihologie generală	1	-	1	-	-
		22.00.04	Structură socială; instituții și procese sociale	1	-	1	-	-
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice	1	-	1	-	-
		23.00.04	Teoria și istoria relațiilor internaționale și dezvoltării globale	1	-	1	-	-
		01.05.05	Sisteme informaționale	2	1	1	-	-
		08.00.01	Economie politică; doctrine economice	2	1	1	-	-
2.	Academia de Studii Economice din Moldova	08.00.05	Economie și management (în ramură)	1	-	1	-	-
		08.00.06	Marketing; logistică	2	1	1	-	-
		08.00.10	Finanțe, monedă, credit	1	-	1	-	-
		08.00.11	Statistică economică	1	-	1	-	-

6.	Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport	13.00.04	Teoria și metodologia educației fizice, antrenamentului sportiv și a culturii fizice de recuperare	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
7.	Universitatea Tehnică a Moldovei	01.04.02	Fizica teoretică și matematică	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
		01.04.10	Fizica și ingineria semiconductorilor	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		01.04.27	Mecanica corpului solid de formare	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-
		01.05.04	Modelare matematică, metode matematice, produse program	2	1	1	-	-	-	1	-	-	1
		01.05.05	Sisteme informaționale	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
		05.02.02	Teoria mașinilor și organe de mașini	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.02.04	Tribologie	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.02.08	Tehnologia construcției de mașini	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.03.01	Procedee și utilaje de prelucrare mecanică și fizico-tehnică (pe ramuri)	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.04.03	Frigotehnica, criotehnică și tehnica de condiționare	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.09.01	Electromecanică, mașini electrice	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.11.16	Aparate, sisteme și metode de măsurare, informare, control de diagnostic (pe ramuri)	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.12.14	Sisteme, rețele și dispozitive de telecomunicații	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.13.05	Elemente și dispozitive ale tehnicii de calcul și ale sistemelor de comandă	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1
		05.13.13	Calculatoare, sisteme de calcul și rețele informaționale	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-
		05.14.01	Energetica generală; sisteme energetice	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-

III. Ministerul Sănătății													
1.	Universitatea de	03.00.04	Biochimie	1	1	-	1	-	-	50	23	27	6

8.	Institutul de Științe ale Educației	13.00.01	Pedagogie generală	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
		19.00.05	Psihologie socială	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
		13.00.07	Teoria și metodologia educației preșcolare	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
9.	Universitatea de Stat din Comrat	08.00.05	Economie și management (în ramură)	1	-	1	-	-	-	1	-	-	1
		10.02.06	Limbi turcice (l. turcă)	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-

2.	Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Oerolirii Mamei și Copilului	14.00.01	Obstetrică și ginecologie	1	-	1	-	-	-
		14.00.09	Pediatrică	2	1	1	-	-	-
3.	Institutul de Cardiologie	14.00.06	Cardiologie și reumatologie	2	1	1	-	-	1
		14.00.44	Chirurgie cardiovasculară	1	-	1	-	-	-
4.	Institutul de Fiziopneumologie „Chiril Drăganu”	14.00.26	Fiziopneumologie	1	1	-	-	-	-
		14.00.36	Diagnostic de laborator, imunologie și alergologie	1	-	1	-	-	-
5.	Institutul Oncologic	14.00.14	Oncologie și radioterapie	2	1	1	-	-	1
6.	Centrul Național de Sănătate Publică	14.00.07	Igienă	1	-	1	-	-	-
		14.00.30	Epidemiologie	1	1	-	-	-	-
		14.00.33	Medicină socială și management	1	-	1	-	-	-
7.	Institutul de Neurologie și Neurochirurgie	14.00.13	Neurologie	2	1	1	-	-	-
		14.00.28	Neurochirurgie	1	1	-	-	-	-
IV. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare				32	15	17	-	-	1
1.	Universitatea Agrară de Stat din Moldova	03.00.13	Fiziologia omului și animalelor	2	1	1	-	-	-
		03.00.15	Genetică	1	1	-	-	-	-
		05.20.01	Mecanizarea agriculturii	1	1	-	-	-	-
		05.20.02	Electrificarea și automatizarea agriculturii	1	-	1	-	-	-
		05.20.03	Exploatarea și menținerea tehnicii agricole și celei din industria prelucrătoare	1	-	1	-	-	-
		06.01.06	Legumicultură	1	-	1	-	-	-
		06.01.07	Pomicultură	2	1	1	-	-	-

Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	03.00.11	Histologie și embriologie	1	-	1	-	-	-
	14.00.01	Obstetrică și ginecologie	1	1	-	-	-	-
	14.00.02	Anatomia omului	1	1	-	-	-	-
	14.00.03	Endocrinologie	1	1	-	-	-	-
	14.00.04	Otorinolaringologie	1	1	-	-	-	-
	14.00.05	Boli interne (cu specificare: pulmonologie, gastroenterologie, hepatologie, nefrologie, diagnostic funcțional și endoscopie)	2	1	1	-	-	1
	14.00.06	Cardiologie și reumatologie	2	1	1	-	-	-
	14.00.07	Igienă	2	1	1	-	-	-
	14.00.08	Oftalmologie	1	1	-	-	-	-
	14.00.09	Pediatrică	2	1	1	-	-	-
	14.00.13	Neurologie	2	1	1	-	-	-
	14.00.21	Stomatologie	3	1	2	-	-	1
	14.00.24	Medicină legală	1	-	1	-	-	-
	14.00.25	Farmacologie, farmacologie clinică	1	-	1	-	-	1
	14.00.27	Chirurgie	2	2	-	-	-	-
	14.00.28	Neurochirurgie	2	-	2	-	-	-
	14.00.30	Epidemiologie	2	1	1	-	-	-
	14.00.33	Medicină socială și management	1	-	1	-	-	-
	14.00.35	Chirurgie pediatrică	2	1	1	-	-	-
	14.00.37	Anestezologie și reanimatologie	1	1	-	-	-	1
	15.00.01	Farmacie	2	-	2	-	-	-

5.	Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	05.20.01	Mecanizarea agriculturii	2	2	-	-	-
6.	Institutul Științifico-Practic de Fitotehnie (Porumbeni)	06.01.05	Ameliorarea și producerea semințelor	1	-	1	-	-
V. Ministerul Culturii								
1.	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	17.00.01	Arte audiovizuale (cu specificarea: artă teatrală, artă muzicală)	2	1	1	-	-
VI. Ministerul Afacerilor Interne								
1.	Academia „Ștefan cel Mare”	12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	1	-	1	-	-
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional, teoria activității investigativ-operative)	1	-	1	-	-
VII. Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova								
	Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova	25.00.01	Teoria, metodologia și istoria administrăției publice	2	1	1	-	-
	Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova	25.00.02	Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice	2	1	1	-	-
TOTAL				270	130	140	8	24

06.01.08	Viticultură	1	1	-	-	-
06.02.01	Ameliorarea și biotehnologia reproducției animalelor	1	-	1	-	-
06.02.02	Alimentația animalelor și tehnologia furajelor	1	1	-	-	-
06.02.04	Tehnologia creșterii animalelor și obținerea produselor animale	1	-	1	-	-
08.00.05	Economie și management (în ramură)	1	-	1	-	-
16.00.03	Microbiologie, virusologie, epizootologie, micologie și imunologie veterinară	1	-	1	-	-
03.00.27	Pedologie	1	1	-	-	-
06.01.03	Agropedologie	1	1	-	-	-
06.01.04	Agrochimie	1	1	-	-	-
06.02.01	Ameliorarea și biotehnologia reproducției animalelor	1	-	1	-	-
06.02.02	Alimentația animalelor și tehnologia furajelor	1	-	1	-	-
05.18.01	Tehnologia produselor alimentare (cu specificarea produselor și procedurilor)	2	1	1	-	-
05.18.03	Tehnologia păstrării și prelucrării produselor vegetale	1	1	-	-	-
05.18.07	Tehnologia băuturilor alcoolice și nealcoolice	1	-	1	-	1
06.01.05	Ameliorarea și producerea semințelor	2	1	1	-	-
06.01.07	Pomicultură	1	-	1	-	-
06.01.08	Viticultură	1	-	1	-	-
06.01.11	Protecția plantelor	1	1	-	-	-

	12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	1	-	1
	12.00.10	Drept internațional public	1	-	1
	23.00.04	Teoria și istoria relațiilor internaționale	1	-	1
II.	Ministerul Educației		163	44	119
1.	01.01.09	Cibernetică matematică și cercetări operaționale	2	1	1
	01.04.02	Fizică teoretică și matematică	2	1	1
	01.04.10	Fizica și ingineria semiconductoarelor	2	1	1
	01.05.01	Bazele teoretice ale informaticii; programarea calculatoarelor	1	-	1
	03.00.05	Botanică	1	-	1
	03.00.08	Zoologie	1	-	1
	03.00.12	Fiziologie vegetală	1	-	1
	03.00.13	Fiziologia omului și animalelor	2	1	1
	03.00.16	Ecologie	2	1	1
	03.00.18	Hydrobiologie, ihtiologie	1	-	1
	05.25.03	Bibliologie, biblioteconomie și bibliografie	2	-	2
	07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	2	-	2
	07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	3	1	2
	07.00.06	Arheologie	3	1	2
	08.00.01	Economie politică; doctrine economice	3	1	2
	08.00.05	Economie și management (în ramură)	3	1	2
	08.00.10	Finanțe; monedă; credit	2	-	2
	08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	4	2	2

Tabelul nr. 7

PLANUL
de admitere la studii de doctorat prin contract
pentru anul de studii 2011-2012

Nr. d/o	Instituția organizatoare și apartenența ei departamentală	Cifra specialității	Denumirea specialității			Doctorat	
						total	inclusiv
						zi	f/r
1	2	3	4	5	6	7	12
I. Academia de Științe a Moldovei							
1.	Institutul de Economie, Finanțe și Statistică	08.00.05	Economie și management (în ramură)	4	2	2	
2.	Institutul de Genetică și Fiziologie a Plantelor	02.00.10	Chimie bioorganică; chimia compușilor naturali și fiziologie activi	1	-	1	
3.	Institutul de Microbiologie și Biotehnologie	03.00.07	Microbiologie	1	1	-	
4	Institutul Patrimoniului Cultural	17.00.04	Arte vizuale (cu specificarea: artă plastică, decorativă, aplicații)	1	-	1	
5.	Institutul Integrare Europeană și Științe Politice	22.00.04	Structură socială; instituții și procese sociale	2	1	1	
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice	2	-	2	
6.	Institutul de Istorie, Stat și Drept	12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	1	-	1	
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional internațional privat, dreptul muncii; dreptul protecției sociale)	1	-	1	

2.	Academia de Studii Economice din Moldova	08.00.01	Economie politică, doctrine economice	3	2	1
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	4	2	2
		08.00.06	Marketing, logistică	2	1	1
		08.00.10	Finanțe, monedă, credit	2	1	1
		08.00.11	Statistică economică	2	-	2
		08.00.12	Contabilitate, audit, analiză economică	2	1	1
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	4	1	3
		11.00.02	Geografie economică, socială și politică	1	-	1
		07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	3	1	2
		07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	2	-	2
		13.00.01	Pedagogie generală	3	1	2
3.	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”	13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (pe discipline)	2	1	1
		13.00.03	Pedagogie specială	2	1	1
		19.00.07	Psihologie pedagogică, psihologia dezvoltării, psihologia personalității	3	2	1
		19.00.10	Psihologie specială	2	1	1
		13.00.04	Teoria și metodologia educației fizice, antrenamentului sportiv și a culturii fizice de recuperare	2	-	2
4.	Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport	01.04.10	Fizica și ingineria semiconductoarelor	2	-	2
		01.04.27	Mecanica corpului solid deformabil	2	-	2
5.	Universitatea Tehnică a Moldovei	01.05.04	Modelare matematică, metode matematice, produse program	2	-	2
		01.05.05	Sisteme informaționale	1	-	1
		05.02.02	Teoria mașinilor și organe de mașini	1	-	1
		05.02.08	Tehnologia construcției de mașini	2	-	2
		05.09.01	Electromecanică, mașini electrice, sisteme de acționare, aparate și dispozitive electrice	2	-	2

		09.00.03	Istoria filozofiei	2	1	1
		09.00.08	Filozofia și metodologia științei	2	-	2
		10.01.01	Literatura română	3	2	1
		10.01.06	Literatura universală și comparată	1	-	1
		10.01.10	Jurnalism și științe ale comunicării	3	1	2
		10.02.01	Limba română	2	-	2
		10.02.04	Limbi germanice (l. engleză)	2	-	2
		10.02.05	Limbi romanice (l. franceză)	1	-	1
		10.02.05	Limbi romanice (l. italiană)	1	-	1
		10.02.19	Lingvistica generală (cu specificarea: sociologică, psihologică, contrastiv-tipologică, structurală, matematică, computațională)	3	1	2
		12.00.01	Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctinelor politice și de drept	2	1	1
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional, internațional privat, dreptul muncii; dreptul protecției sociale)	1	-	1
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	1	-	1
		12.00.10	Drept internațional public	2	-	2
		13.00.01	Pedagogie generală	2	1	1
		19.00.01	Psihologie generală	2	1	1
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria poliologiei; instituții și procese politice	1	-	1
		23.00.04	Teoria și istoria relațiilor internaționale și dezvoltării globale	1	1	-

			12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminalistic; drept procesual penal; criminalistic; expertiză judiciară, drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	2	1	1
8.	Universitatea Cooperatist Comercială din Moldova	08.00.05	Economie și management (în ramură)	1	-	-	1
		08.00.06	Marketing: logistică	1	-	-	1
III. Ministerul Sănătății							
		14.00.01	Obstetrică și ginecologie	3	1	2	
		14.00.03	Endocrinologie	1	-	1	
		14.00.21	Stomatologie	2	-	2	
1.	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	14.00.22	Ortopedie și traumatologie	1	-	1	
		14.00.27	Chirurgie	3	-	3	
		14.00.28	Neurochirurgie	1	-	1	
		14.00.37	Anestezologie și reanimatologie	1	-	1	
2.	Institutul de Neurologie și Neurochirurgie	14.00.13	Neurologie	3	2	1	
		14.00.28	Neurochirurgie	1	1	-	
IV. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare							
1.	Universitatea Agrară de Stat din Moldova	03.00.13	Fiziologia omului și animalelor	1	-	1	
		06.02.04	Tehnologia creșterii animalelor și obținerii produselor animale	1	-	1	
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	1	-	1	
2.	Institutul Științifico-Practic de Fitotehnie (porumbeni)	06.01.05	Ameliorarea și producerea semințelor	2	-	2	
V. Ministerul Culturii							
1.	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	17.00.01	Arte audio-vizuale (cu specificarea: artă teatrală, artă muzicală, artă cinematografică și alte genuri de artă audiovizuală)	4	2	2	
VI. Ministerul Afacerilor Interne							
				2	-	2	

05.11.16	Aparate, sisteme și metode de măsurare, informare, control și diagnostic (pe ramuri)	1	-	1
05.12.14	Sisteme, rețele și dispozitive de telecomunicații	1	-	1
05.13.13	Calculatoare, sisteme de calcul și rețele informaționale	2	-	2
05.18.01	Tehnologia produselor alimentare (cu specificarea produselor și procedurilor)	2	-	2
05.18.07	Tehnologia băuturilor alcoolice și nealcoolice	1	-	1
05.18.12	Produse și aparate în industria alimentară	1	-	1
05.22.08	Exploatarea și studiul transportului (pe ramuri: rutier, feroviar, aerian, acvatic, tehnologic)	1	-	1
05.27.01	Electronica corpului solid, microelectronică, nanoelectronică	2	-	2
08.00.01	Economie politică, doctrine economice	1	-	1
08.00.05	Economie și management (în ramură)	4	2	2
08.00.10	Finanțe; monedă; credit	2	1	1
17.00.04	Arte vizuale (cu specificarea: artă plastică, decorativă aplicată)	2	-	2
13.00.01	Pedagogie generală	3	2	1
13.00.07	Teoria și metodologia educației preșcolare	2	1	1
19.00.05	Psihologie socială	2	1	1
07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	2	-	2
08.00.05	Economie și management (în ramură)	2	-	2
10.02.04	Limbi germanice (1. Engleză)	2	-	2
10.02.05	Limbi romanice (1. Franceză)	2	-	2
12.00.01	Teoria statului și dreptului; istoria doctinelor politice și de drept	2	-	2
12.00.02	Drept public (constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic) organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	2	1	1

Fundația SUA de Cercetare și Dezvoltare Civilă (CRDF)	Acordul de cooperare dintre Guvernul Republicii Moldova și Fundația S.U.A. în Domeniul Cercetării și Dezvoltării Civile a Statelor Independente ale fostei Uniuni Sovietice, semnat la 28 martie 2000, Legea nr.1222-XIV din 31 iulie 2000	Integral
Comisia Europeană (EC)/Academia de Științe a Moldovei	GAP – Programul de asistență a granturilor	Integral
	Aordul-cadru între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunității Europene, semnat la 11 mai 2006, Legea 426-XVI din 27 decembrie 2006	Integral
	FP7-INO-2010-6- Proiect 266515 "Preparation for Moldova's integration into the European Research Area and into the Community R&D Framework Programs on the basis of scientific excellence – MOLD-ERA"	Integral
	FP7 SEE-GRID-SCI nr.211338 "SEE-GRID infrastructure for regional eScience"	Integral
	FP7 IncoNet EECA nr.212226 "S&T International Cooperation Network for Eastern European and Central Asian Countries"	Integral
	FP7 BS-ERA-NET nr.226160 "Networking on Science and Technology in the Black Sea Region"	Integral
	FP7 SEERA-EI nr.228052 "South East European Research Area for infrastructures"	Integral
	FP7 FLEXSOLCELL nr.230861 "Development of Flexible single and tandem II-VI-Based High Efficiency Thin Film Solar Cells"	Integral
	FP7 EXTEND nr.231137 "Extending ICT research co-operation between the European Union, Eastern Europe and the Southern Caucasus"	Integral
	FP7 TransNEW nr.244330 "Support for realising new Member and Associate States' potentials in transport research"	Integral
	FP7 CHIRALIX nr.235018 "Heterometallic and mixed valence "Chirale magnetic bricks" in assembler of Single Molecule and Single Chain Magnets for nano-dimension magnetic materials"	Integral
	FP7 IncoNet CASC nr.244417 "International Cooperation Network for Central Asian and South Caucasus Countries"	Integral
	FP7 PCAP nr.246902 "Photoanalytic Cluster Complexes for Artificial Photosynthesis Applications"	Integral
	FP7 TEMADEP nr.247659 "Template-Assisted Deposition of Functional Materials and Devices"	Integral
	FP7 EECAlink nr.223359 "Promotion and facilitation of international cooperation with Eastern European and Central Asian countries"	Integral
	FP7 PROMIT-HEAS-4 nr. 265182 "Knowledge transfer and research needs for preparing mitigation/adaptation policy portfolios"	Integral
	FP6 NIS-NEST nr.028964 "Opening up the New and Emerging Science and Technology in NIS countries"	Integral
	FP7 NANOALLOY nr. 252407 "Induced electrodeposition of nanostructures as nanowires and nanotubes consisting of cobalt-based multilayers for MEMS applications"	Integral

1.	Academia „Ștefan cel Mare”	12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	1	-	1
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologic; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	1	-	1
VII.	Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova			4	2	2
	Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova	25.00.01	Teoria, metodologia și istoria administrației publice	2	1	1
		25.00.02	Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice	2	1	1
TOTAL				210	56	154

Tabelul nr.8

LJSTA
programelor și proiectelor din sfera științei și inovării, finanțate de organizațiile europene și internaționale, scutite de impozite și taxe în anii 2011-2012

Nr. d/o	Donator/Beneficiar	Baza legală/Program/Proiecte	Componentele scutite
1	2	3	4
	Asociația de Cercetare și Dezvoltare din Moldova (MRDA)	Acordul de cooperare dintre Guvernul Republicii Moldova și Fundația S.U.A. în Domeniul Cercetării și Dezvoltării Civile a Statelor Independente ale fostei Uniuni Sovietice, semnat la 28 martie 2000, Legea nr.1222-XIV din 31 iulie 2000	Integral
		MRDA-09/PSA: Acordul pentru susținerea programelor	Integral
		GAP – Programul de asistență a granturilor	Integral

Fundația Națională Elvețiană pentru Știință (SNSF) și Agenția Elvețiană Pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) prin intermediul Programului de Cooperare Științifică între Europa de Est și Elveția (SCOPES)/Academia de Științe a Moldovei	STP-983287 "Landslide Susceptibility Assessment in the Central Part of the Republic of Moldova"	Integral
	Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Confederației Elvețiene privind asistența umanitară și cooperarea tehnică, semnat la Chișinău la 20 septembrie 2001, ratificat prin Legea nr.789-XV din 28 decembrie 2001	Integral
	IB7320-110720 "New priority disciplines and algorithms in queueing analysis"	Integral
	I7320_127925 "Magnetic coordination polymers of the nanosized clusters"	Integral
	I7320_127968 "Functional Nanowires"	Integral
	I7320_128019 "Coupled VCSEL arrays for gassensing and environmental control"	Integral
	I7320_128036 "Xenobiotic Input to the Prut River (XENOPRUT)"	Integral
	I7320_128042 "Markets for executives and nonexecutives in Western and Eastern Europe"	Integral
	I7320_128078 "Experimental and Theoretical Study of Magnetic Anisotropy in Linear Trimeric Single Molecule Magnets and Two-Dimensional Molecular Magnets: Prospects for Practical Applications"	Integral
	I7320_128158 "Connecting the scientific diaspora of the Republic of Moldova to the scientific and economic development of the home country"	Integral
Centrul Științifico-Tehnologic din Ucraina (STCU)/Academia de Științe a Moldovei	I7320_128047 "Nanopatterned materials for the improvement of terahertz quantum cascade lasers and laser-driven solid-state terahertz emitters"	Integral
	I7320_128037 "Fabrication and investigation of carbon nanotube based sensors and (bio)nanocomposite materials"	Integral
	I7420_128381 "Violence and repression as discourse and practice in South Eastern Europe: an historical and comparative perspective"	Integral
	Legea nr.531-XV din 18 decembrie 2003 privind aderarea Republicii Moldova la Acordul de constituire a Centrului Științifico-Tehnologic din Ucraina	Integral
	Nr.4035 "Mijloace informaționale pentru asistarea procesului ultrasonografic"	Integral
	Nr.3745 "Modificări structurale posttehnologie a semiconductoarelor calcoenice vitroși pentru aplicații în dispozitive multifuncționale"	Integral
	Nr.4032 "Puterea și eficiența calculului natural: P sisteme (cu membrane) de tip neuronal"	Integral
	Nr.4066 "Elaborarea unui aparat medical multifuncțional și a metodelor noi de electroterapie cu utilizare în diverse domenii ale medicinei"	Integral
	Nr.4082 "Paradigma sinergică a autoorganizării și organizării sistemului de cercetare-dezvoltare-inovare în Republica Moldova în condițiile integrării	Integral

FP7 PVICOKEST nr. 269167 "International cooperative programme for photovoltaic keserite based technologies"	Integral
FP7 HP-SEE nr. 031775 "High-Performance Computing Infrastructure for South East Europe's Research Communities"	Integral
FP7 EGI-INSPIRE nr. 2261323 European Grid Initiative: Integrated Sustainable Pan-European Infrastructure for Researchers in Europe"	Integral
FP7 HEALTH ESPOIR nr. 278453 "European clinical study for the application of regenerative heart valves"	Integral
FP6 SEE-GRID-2 nr.031775 "South-Eastern European GRID-enabled infrastructure Development 2"	Integral
FP6 INT-ER-LINK nr.037116 "Promoting International Cooperation for Environmental Research Through Dissemination and Networking Activities"	Integral
FP6 ERANIS nr.043564 "Strengthening co-operation between European Research Area and NIS"	Integral
FP6 IDEALIST/FP nr. 045059 "Support for participants in ICT Priority by network for IST under the transition to the 7th Framework Programme"	Integral
TEMPUS nr.144950-1-2008-1-IT-TEMPUS-IPHEIS "Entrepreneurial University as a model for proper managerial interrelation among education, science and innovation development"	Integral
Nr.13254 din 11.08.2008 Cooperare transfrontalieră Phare CBC 2006 – Cooperare transfrontalieră pentru înființarea unui Centru zonal privind formarea de experți pentru studii, păstrarea și managementul resurselor genetice vegetale, în vederea utilizării eficiente a patrimoniului genetic și conservării mediului ambiant	Integral
TEMPUS nr.145035 "Western – Eastern teachers education network"	Integral
TEMPUS nr.144920 "Modernisation et Développement de cours Professionalises (MODEPY)"	Integral
TEMPUS nr.144976 "Professionalisation des enseignements en travail social"	Integral
TEMPUS-TACIS nr. IB_JEP-27086-2006 (MD) "Developing the ICT capable Schools in Moldova (DICISM)"	Integral
TEMPUS nr. 511275-TEMPUS-1-2010-1-GE-TEMPUS-JPCR: 2010-2012 "Student Active in Science"	Integral
Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova – NATO. Hotărârea Guvernului nr.746 din 18 august 2010	Integral
EAP-NIG 982517 "Silk Network Academies Alliance"	Integral
NIG 98202 New RENAM-RoEduNet gateway based on CWDM technologies implementation	Integral
EST/CLG 982852 "Mitigation of water stress in agricultural soils by bio-indicators"	Integral
SP-981186 "Clean-Up of Chemicals – Moldova"	Integral

Programul NATO Știință pentru
 Pace și Securitate/Academia de
 Științe a Moldovei

Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA)	Agenției Suedeze pentru Dezvoltarea Internațională (SIDA)	Integral
	Nr.835 din 17 decembrie 2008 "Cu privire la crearea Centrului Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional"	Integral
	Contract Nr. 1415 din 2009 dintre AIEA, Institutul de Izotopi Co. Ltd și AȘM cu privire la proiectarea, elaborarea, instalarea și punerea în funcțiune a iradiatorului gamma multifuncțional, incluzând sursa 100KCi Co-60	Integral
	Nr.MOL8005 "Centrul de tehnologii ionizante din Moldova"	Integral

Tabelul nr.9

LISTA

organizațiilor din sfera științei și inovării și a instituțiilor de învățământ ale căror terenuri agricole vor fi folosite în anul 2011 în scopuri științifice și instructive

Denumirea	Suprafața terenurilor, ha	
	total	inclusiv pentru cercetări științifice și în scopuri instructive
1	2	3
Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare	1494,9	958,28
Întreprinderea de Stat "Stațiunea Tehnologico-Experimentală "Codrul"	755,46	564,0
Întreprinderea de Stat "Stațiunea Tehnologico-Experimentală "Vierul", inclusiv în hotarele extravilanului localităților:	739,44	394,28
Plopi, raionul Cantemir	141,28	141,28
Cairacia, raionul Taraclia	50,0	50,0
Institutul de Fitotehnie „Porumbeni”	1609,0	900,0
Întreprinderea de Stat "Stațiunea Tehnologico-Experimentală "Pașcani"	1127,35	450,0
Institutul de Cercetări pentru Culturile de Cîmp „Selecția”	1933,92	971,21
Întreprinderea de Stat "Stațiunea Tehnologico-Experimentală "Bălți", inclusiv în hotarele extravilanului localităților:	1438,92	476,21
Corlăteni, raionul Rîșcani	314,31	126,31
Sîngerei, raionul Rîșcani	554,67	182,3
Dobrogea Veche, raionul Singerei	487,44	143,7
municipiul Bălți	60,5	1,9

europene"		Integral
Nr.4073 "Crearea colecției de souiri de viață-de-vie autohtone libere de boli virutice cu rezistență la factorii stresogeni ai mediului ambiant"		Integral
Nr.4610 "Structuri ale dispozitivelor avansate emițătoare de lumină"		Integral
Nr.4624 "Tehnologie computerizată de monitoring a stării operaționale și a riscurilor accidentale în depozitele de chimicale fluide și de petrol		Integral
Nr.5050 "Efectele cantice de interferență și termoelectricitatea în nanofire pe bază de semineale"		Integral
Nr.5052 "Elaborarea primului catalog electronic "Baza de date a algoflorei" pentru utilizare în biotehnologia obținerii biomasei comestibile și substanțelor biologice active"		Integral
Nr.5060 "Elaborarea tehnologiei cavitaționale eficiente, ecologice pentru fabricarea masei de încliere în industria textilă"		Integral
Nr.5062 "Tranziziile de spin induse de temperatură și lumină în materialele pe baza moleculă: de la teorie la aplicații"		Integral
Nr.5063 "Implementarea metodelor fizico-chimice din biologie în agricultura organică"		Integral
Nr.5064 "Elaborarea nanostructurilor filiforme multicomponente pentru aplicații termoelectrice"		Integral
Nr.5238 "Dezvoltarea unui cod Monte-Carlo de calcul a reacțiilor nucleare inițiate de fotoni, hadroni, și nuclee pentru aplicații în radioterapie și transport de particule"		Integral
Nr.5388 "Elaborarea, fabricarea și testarea masei transformatorului de reglare rapidă a decalajului de fază cu dirijare pe tristori"		Integral
Nr.5390 "Depunerea oxidilor compleși cu funcționalități sporite din aerosoli compușilor metalorganici: formarea compoziției la scară atomică"		Integral
Nr.5393 "Bioreactor combinat cu obținerea produselor utile și randament înalt de biometan ca sursă energetică alternativă"		Integral
Nr.5398 "Elaborarea și utilizarea compozițiilor optime a amestecurilor combustibililor în baza modelării fizico-chimice"		Integral
Nr.5402 "Analiza optică, fotoelectrică și structurală a Cu ₂ ZnSn(Se) _{1-x} Sx ₂ H și WxMo _{1-x} Sx ₂ de perspectivă pentru aplicații în fotovoltaică"		Integral
Nr.5404 "Elaborarea și fabricarea masei pilot de purtători și dispozitive pentru înregistrare holografică în timp real"		Integral
Hotărârea Guvernului nr.218 din 6 martie 1997. Planul de acțiuni dintre Ministerul Educației și UNICEF, semnat în ianuarie 2011		Integral
Nr. VI 303 – „Acces Echitabil la Servicii de Calitate"		Integral
"Modernizarea și implementarea Curriculumului de bază și curriculei disciplinare din învățământul secundar general"		Integral
Grant implementat de HIFAB Internațional AB cu sprijinul financiar al		Integral

Fondul Național Unit pentru Copii (UNICEP) /Academia de Științe a Moldovei

Agenția Suedeză pentru Dezvoltarea Internațională (SIDA) / Academia de Științe a Moldovei

Mereni, raionul Anenii Noi	5,0	5,0
Sadova, raionul Călărași	6,0	6,0
Grimăncăuți, raionul Briceni	50,0	50,0
Crihana Veche, raionul Cahul	7,0	7,0
Zîrnești, raionul Cahul	174,0	174,0
Ninereuca, raionul Soroca	56,0	56,0
Grigorievca, raionul Căușeni	106,0	106,0
Tvardița, raionul Taraclia	60,0	60,0
Visoca, raionul Soroca	173,0	173,0
Băcioi, municipiul Chișinău	110,0	110,0
Pelinia, raionul Drochia	54,0	54,0
Svetlii, unitatea teritorială autonomă Găgăuzia	10,0	10,0
Sculeni, raionul Ungheni	10,0	10,0
Colegiile,	4340,0	3268,0
inclusiv:		
Colegiul Național de Viticultură și Vinificație, satul Sîtauceni, municipiul Chișinău	1435,0	363,0
Colegiul Agricol din satul Țaul, raionul Dondușeni	400,0	400,0
Colegiul de Zootehnie din satul Brătușeni, raionul Edneț	1600,0	1600,0
Colegiul Agroindustrial din satul Grinăuți, raionul Ocnița	134,0	134,0
Colegiul Agroindustrial din orașul Rîșcani	221,0	221,0
Colegiul Tehnic Agricol din satul Svetlii, unitatea teritorială autonomă Găgăuzia	400,0	400,0
Colegiul Tehnic Agricol din municipiul Soroca – total,	100,0	100,0
inclusiv în hotarele extravilanului localităților:		
orașul Soroca	21,0	21,0
satul Zastînca, raionul Soroca	79,0	79,0
Colegiul Agroindustrial din Ungheni	50,0	50,0
TOTAL GENERAL:	15499,15	11863,82

Tvardița, raionul Taraclia	22,00	22,00
Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară	1323,0	1268,0
Întreprinderea de Stat "Stațiunea Tehnologico-Experimentală "Maximovca"	1323,0	1268,0
Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului "Nicolae Dimo",	748,0	748,0
inclusiv în hotarele extravilanului localităților:		
Lebedenco, raionul Cahul	550,0	550,0
Grigorievca, raionul Căușeni	22,0	22,0
Ivancea, raionul Orhei	176,0	176,0
Agencia pentru Inovare și Transfer Tehnologic,	120,24	120,24
inclusiv în hotarele intravilanului și extravilanului localităților:		
municipiul Chișinău	80,0	80,0
satul Roșu, raionul Cahul	40,0	40,0
Întreprinderea de Stat "Stația de stat pentru încercarea mașinilor", municipiul Chișinău	26,0	26,0
Institutul de Protecție a Plantelor și Agricultură Ecologică, municipiul Chișinău	40,0	40,0
Institutul de Genetică și Fiziologie a Plantelor, municipiul Chișinău	172,3	172,3
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"		
Centrul de cultivare a plantelor medicinale, satul Bardar, raionul Ialoveni	4,79	4,79
Universitatea Agrară de Stat din Moldova,	2845,0	2545,0
inclusiv în hotarele extravilanului localităților:		
Chetrosu, raionul Anenii Noi	1273,0	973,0
Todirești, raionul Anenii Noi	812,0	812,0
Criuleni, orașul Criuleni	435,0	435,0
Slobozia-Dușca, raionul Criuleni	95,0	95,0
Onițani, raionul Criuleni	52,0	52,0
municipiul Chișinău	178,0	178,0
Organizații din sfera științei și inovării și instituții de învățământ superior – total	10317,15	7753,82
Comisia de stat pentru încercarea soiurilor de culturi agricole,	842,0	842,0
inclusiv în hotarele extravilanului localităților:		
Cobusca Nouă, raionul Anenii Noi	21,0	21,0

Tabelul nr.10

Normativele de cheltuieli pentru elevii din Liceul Academiei de Științe a Moldovei
pentru anii 2011-2012

Normativele de cheltuieli pentru un elev		
Nr.	Denumirea normativului de cheltuieli	Suma diurnă (lei/zi)
1.	Pentru alimentare	50"

3) anexa nr.2:

la punctul 17 litera d), sintagma „pînă la 5,0 %” se substituie cu sintagma „pînă la 10,0 %”;

la punctul 18, cuvîntul „cofinanțarea” se substituie cu cuvîntul „finanțarea”.

719 HOTĂRÎRE

cu privire la abrogarea unor hotărîri ale Guvernului

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se abrogă unele hotărîri ale Guvernului, conform anexei.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**
Viceprim-ministru,
ministrul economiei**Valeriu Lazăr****Nr. 649. Chișinău, 1 septembrie 2011.**

Anexă
la Hotărîrea Guvernului nr. 649
din 1 septembrie 2011

LISTA

hotărîrilor Guvernului care se abrogă

1. Hotărîrea Guvernului nr. 1033 din 14 septembrie 2007 „Cu privire la Premiul de Stat pentru realizări în domeniul calității” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.153-156, art.1081).

2. Hotărîrea Guvernului nr. 225 din 2 aprilie 2010 „Privind modificarea Hotărîrii Guvernului nr.1033 din 14 septembrie

2007” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.51, art.290).

3. Punctul 12 din modificările și completările ce se operează în unele acte normative ale Guvernului, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 149 din 14 martie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.40-42, art.180).

720 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea proiectului de lege privind

clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul justiției**Valeriu Lazăr**
Oleg Efrim**Nr. 650. Chișinău, 1 septembrie 2011.**

721 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru

modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul justiției**Valeriu Lazăr**
Oleg Efrim**Nr. 651. Chișinău, 1 septembrie 2011.**

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei****Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova****1172 O R D I N****cu privire la suspendarea activității
executorului judecătoresc Onica Ana**

În temeiul lit.c¹) alin.(1), alin.(5¹) art. 18 din Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, examinării petițiilor parvenite de la participanții la procedura de executare întru executarea documentului executoriu, eliberat în baza Încheierii Colegiului civil al Curții de Apel Bender, emisă la 30.06.2011, din oficiu,

ORDON:

1. Se suspendă activitatea executorului judecătoresc Onica Ana (teritoriul de activitate raionul Ialoveni, licența LE 139), până la examinarea de către Colegiul disciplinar a sesizării Ministerului Justiției cu emiterea pe acest caz a deciziei respective.

2. În termen de 10 zile de la data comunicării prezen-

VICEMINISTRUL JUSTIȚIEI**Nr. 381. Chișinău, 2 septembrie 2011.**

tului ordin executorul judecătoresc Onica Ana va transmite, conform cerințelor art. 20 din Legea cu privire la executorii judecătorești, sigiliul, legitimația, procedurile de executare, arhiva și registrele de evidență la Camera teritorială a executorilor judecătorești Centru.

3. Camera teritorială a executorilor judecătorești Centru va asigura repartizarea către alți executori judecătorești a documentelor executorii și a materialelor de arhivă pe sectorul deservit de executorul judecătoresc, activitatea căruia a fost suspendată.

4. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Vladimir GROSU**Acte ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat****1173 O R D I N****cu privire la stabilirea formei și modului
de prezentare a dărilor de seamă fiscale prin
metode automatizate de raportare electronică**

În baza art. 133 alin. (1) lit. c) al Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997, în scopul executării prevederilor art. 187 alin. (2¹) al Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997,

ORDON:

1. Se stabilește că începând cu 1 ianuarie 2012, subiecții impozabili cu T.V.A. care se deservesc de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Inspectoratul fiscal de stat pe municipiul Chișinău, Inspectoratul fiscal de stat pe municipiul Bălți și Direcția administrării fiscale Comrat din cadrul Inspectoratului fiscal de stat pe unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, vor prezenta dările de seamă fiscale exclusiv în formă electronică, utilizând, în mod obligatoriu, serviciul „Declarație Electronică”.

2. Î.S. „Fiscservinform”, în calitate de administrator tehnico-tehologic al sistemului informațional al Serviciului Fiscal de Stat, va asigura prin intermediul serviciului „Declarație Electronică”, expedierea electronică a dărilor de seamă fiscale prezentate de contribuabili, în sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat.

3. Î.S. „Fiscservinform” va asigura în mod gratuit conectarea contribuabililor la serviciul „Declarație Electronică” și deservirea lor ulterioară, în baza acordului de conectare la serviciul respectiv.

4. Conectarea contribuabililor menționați în punctul 1 la prezentul ordin, la serviciul „Declarație Electronică”, se va asigura în perioada septembrie-decembrie 2011, conform graficului de programare în modul stabilit.

5. În baza graficului de programare, Inspectoratul fiscal de stat pe municipiul Chișinău, Inspectoratul fiscal de stat pe municipiul Bălți și Direcția administrării fiscale Comrat din cadrul Inspectoratului fiscal de stat pe unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, vor înștiința contribuabilii menționați în punctul 1 la prezentul ordin, despre necesitatea prezentării la oficiile Î.S. „Fiscservinform”, în vederea semnării acordului de conectare și ridicării semnăturii electronice

de autentificare aferente utilizării serviciului „Declarație Electronică”.

6. Contribuabilii care începând cu 1 ianuarie 2012 vor corespunde cerințelor punctului 1 din prezentul ordin se vor adresa în modul stabilit pentru a fi conectați la serviciul „Declarație electronică” din momentul înregistrării în calitate de subiecți impozabili cu T.V.A.

7. Dările de seamă fiscale se vor prezenta, utilizând serviciul „Declarație electronică”, prin accesarea portalului www.servicii.fisc.md.

8. Transmiterea dărilor de seamă fiscale, se efectuează în conformitate cu Instrucțiunea de utilizare a serviciului „Declarație electronică”, utilizându-se formularele dărilor de seamă fiscale puse la dispoziție automat de către serviciul „Declarație electronică”.

9. Data recepționării dării de seamă fiscale se consideră data comunicată contribuabilului prin recipisa electronică de confirmare ce notifică acceptarea dării de seamă.

10. Responsabilitatea pentru executarea prezentului ordin se pune în sarcina șefilor Inspectoratului fiscal de stat pe municipiul Chișinău, Inspectoratului fiscal de stat pe municipiul Bălți, Direcției administrării fiscale Comrat din cadrul Inspectoratului fiscal de stat pe unitatea teritorială autonomă Găgăuzia și administratorului Î.S. „Fiscservinform”.

11. Despre prevederile prezentului ordin, Direcția metodologia administrării fiscale și Direcția relații publice, cooperare internațională și integrare europeană ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, vor informa contribuabilii prin intermediul mass-media.

12. Direcția asistență juridică a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat va asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

13. Controlul executării prezentului ordin mi-l asum.

14. Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**ȘEFUL INSPECTORATULUI
FISCAL PRINCIPAL DE STAT****Nr. 698. Chișinău, 22 august 2011.****Nicolae PLATON**

Acte ale Consiliului Superior al Magistraturii al Republicii Moldova**1174 HOTĂRÎRE****privind anunțarea concursurilor pentru suplinirea
funcțiilor de vicepreședinte în unele instanțe
judecătorești**

Examinând chestiunea privind anunțarea concursurilor pentru suplinirea funcțiilor de vicepreședinte în unele instanțe judecătorești, audiind informația domnului Nicolae Timofti, Consiliul Superior al Magistraturii, conform prevederilor art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, art. 4, 19 alin. (2) și 24 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii,

HOTĂRĂȘTE:

1. A anunța concursurile pentru suplinirea funcției de vicepreședinte la Curtea de Apel Bender și Judecătoria Rezina.

2. Judecătorii vor depune cererea de promovare în funcție cu prezentarea caracteristicii, notei informative privind activitatea în ultimii 3 ani, anexelor completate

conform Legii privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 și a două fotografii color 4x5 cm.

3. Cererile de participare la concurs se prezintă președintelui Consiliului Superior al Magistraturii pe parcursul a 20 de zile de la momentul publicării prezentei hotărâri în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

4. Informații suplimentare pot fi obținute la Aparatul Consiliului Superior al Magistraturii (mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu 70, tel.: 22-30-79, 22-30-76).

5. Hotărârea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
SUPERIOR AL MAGISTRATURII****Nicolae TIMOFTI****Nr. 446/30. Chișinău, 16 august 2011.****Acte ale Băncii Naționale a Moldovei****1175 HOTĂRÎRE****cu privire la nivelul ratelor dobânzilor
Băncii Naționale a Moldovei**

În temeiul art. 26 lit. a) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare și prevederilor Strategiei Politicii Monetare a Băncii Naționale a Moldovei pentru 2010-2012 (aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 292 din 29 decembrie 2009), luând în considerație Raportul lunar de situație macroeconomică, august 2011, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se majorează rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt cu 1.0 puncte procentuale, de la 9.0 până la 10.0 la sută anual.

2. Se majorează ratele de dobândă:

a) la creditele overnight cu 1.0 puncte procentuale, de la 12.0 până la 13.0 la sută anual;

b) la depozitele overnight cu 1.0 puncte procentuale, de la 6.0 până la 7.0 la sută anual.

3. Ratele nominalizate la punctele 1 și 2 se aplică începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri până la data intrării în vigoare a ratelor noi.

4. Se menține norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, precum și norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 14.0 la sută din baza de calcul.

5. Următoarea ședință a Consiliului de administrație cu privire la politica monetară va avea loc pe data de 29 septembrie 2011 în conformitate cu calendarul aprobat.

**PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI****Dorin DRĂGUȚANU****Nr. 180. Chișinău, 25 august 2011.****AVIZ**

AIS „Moldpres” organizează pe data de 22.09.2011, ora 10.00, în bir. 212, str. Pușkin 22, desfășurarea licitației cu strigare de dare cu chirie a unei încăperi nelocuibile cu suprafața de 28,6 m.p., amplasată pe str. Pușkin 22, et. 1, cu preț inițial al chiriei în sumă de 6678,37 lei lunar, și a utilajului tehnic, rizograf GR – 3750, cu prețul inițial al chiriei în sumă de 3317,41 lei lunar pentru desfășurarea activității de minitipografie.

Pentru participare la licitație se vor prezenta: cererea, buletinul de identitate (pentru persoanele juridice – copia certificatului de înregistrare a întreprinderii, extrasul și procura pentru efectuarea tranzacției), documentul de plată, care confirmă achitarea taxei de participare în sumă de 80 lei pentru persoanele fizice și 200 lei pentru persoanele juridice.

Acontul și taxa de participare se transferă pe contul nr. 225139709 în B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11, Chișinău, codul băncii EXMMMD22436, cod fiscal 1003600071952. Cererile se depun nu mai târziu de 21 septembrie 2011, ora 11.00.

Informații suplimentare la telefonul 21.21.66.